

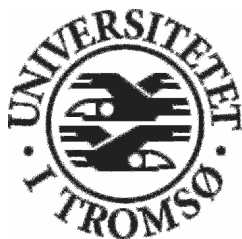
RDA-KODEN

- En komparativ analyse av de
distriktspolitiske
virkemiddelordningene DA Bodø
og RDA Tromsøs
tildelingspraksis

Gjermund Evanger

Masteroppgave i samfunnsplanlegging og kulturforståelse
Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning
Universitetet i Tromsø
Våren 2010

RDA-KODEN

- En komparativ analyse av de
distriktspolitiske
virkemiddelordningene DA Bodø
og RDA Tromsøs
tildelingspraksis

Gjermund Evanger

Masteroppgave i samfunnsplanlegging og kulturforståelse
Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning
Universitetet i Tromsø
Våren 2010

Forord:

John Lennon har sagt: ”livet er det som skjer mens man planlegger noe annet.” Og det kunne vel ikke vært mer presist formulert, spesielt for oss som nå kan smykke oss med tittelen planleggere. Selv om de siste to årene på universitetet nå i retrospekt føles som om de har sust av gårde, kom jeg til å tenke på at det er jo faktisk en grunn til at det føles slik. For tiden er jo konstant, men føles og erfares individuelt. Og som uttrykket ”tiden flyr i festlige lag” beskriver, så har opptil flere festlige lag bidratt til at jeg sitter igjen med denne følelsen. Jeg vil her benytte anledningen til å takke dem.

Først og fremst vil jeg takke mine informanter for de eventuelle oppofrelser de har gjort for å kunne bidra i min studie. Det har vært særdeles lærerikt, til tider veldig morsomt, og jeg er evig takknemlig! Deretter vil jeg takke mine fan(t)a(s)tiske studiekammerater og lærere for at dere har gitt meg så mye ny kunnskap, at dere har introdusert meg for nye perspektiver, og for at jeg nå forhåpentligvis er i stand til å få meg en utdanningsrelatert jobb. En spesiell takk til Andreas som alltid har stilt opp og alltid har fullstendig oversikt.

Videre vil jeg også berømme Radioresepsjonen for å underholde meg og gi meg godt humør – også på dager da det var overskyet, Circa AS for at dere har vært så hjelpelig og tilpasningsvillige i forhold til min timeplan, familien min fordi dere alltid er der og støtter meg, har lest korrektur, og i det hele tatt viser interesse for det jeg holder på med. Jeg vil takke ”kortgjengen” og ”fredagspilsene” av to helt forskjellige grunner, og min veileder Nils Aarsæther for dine råd, tips og triks – resultatet hadde ikke vært det samme uten deg!

Og sist, men ikke minst Tone. Fordi du er så god. Fordi du har vist forståelse når hodet mitt har vært i oppgaveland. Og fordi din støtte har vært den aller viktigste.

Nå er det din tur!

Tromsø, 15.05.10

- Gjermund -

Innhold:

Kapittel 1: Introduksjon – tematikk og forskningsfelt.....	1
1.1: Innledning.....	1
1.2: Distrikts- og næringspolitisk perspektiv.....	2
1.3: Økonomisk perspektiv.....	5
1.4: Avgrensning.....	6
1.5: Problemstilling.....	6
1.6: Organisering av oppgaven.....	6
Kapittel 2: DA Bodø og RDA Tromsø.....	7
2.1: Innledning.....	7
2.2: DA Bodø.....	7
2.2.1: DA Bodøs satsningsområder.....	7
2.2.2: DA Bodøs organisering.....	8
2.2.3: Vedtekter.....	9
2.2.4: Handlingsplan.....	12
2.3: RDA Tromsø.....	12
2.3.1: RDA Tromsøs satsningsområder.....	12
2.3.2: RDA Tromsøs organisering.....	13
2.3.3: Vedtekter.....	14
2.3.4: Handlingsprogram.....	16
2.4: Sammenligning.....	16
2.4.1: Sammenligning av formål/mål og satsningsområder.....	16
2.4.2: Sammenligning av organisering og forvaltning.....	18
2.4.3: Sammenligning av handlingsplan/handlingsprogram.....	19
2.4.4: Oppsummering av sammenligning.....	20
Kapittel 3: Metoden – veien mot målet.....	23
3.1: Innledning.....	23
3.2: Kvalitativ forskningsmetodikk.....	23
3.3: Valg av metode.....	24
3.3.1: Skriftlige kilder og dokumentanalyse.....	24
3.3.2: Kvalitative forskningsintervjuer.....	25
3.3.3: Observasjon.....	26
3.4: Utfordringer og refleksjoner rundt og pga. valg av metode.....	28
3.5: Komparativ analyse – styrker og svakheter.....	30
3.6: Etikk.....	31
3.7: Metoden som en av grunnsteinene for analysen.....	33
Kapittel 4: Iverksettingsteori.....	35
4.1: Innledning.....	35
4.2: Valg og begrunnelse for valg av teori.....	35
4.3: Iverksettingsteori.....	35
4.4: ”Ovenfra og ned” og ”nedenfra og opp”.....	37
4.4.1: ”Ovenfra og ned”.....	37
4.4.2: ”Nedenfra og opp”.....	41
4.5: Reaktiv vs. Proaktiv.....	43
4.6: Iverksettingsteorien i et næringspolitisk perspektiv.....	44
4.7: Konklusjon.....	45

Kapittel 5: Analyse av DA Bodø og RDA Tromsø.....	47
5.1: Innledning.....	47
5.2: Valg og begrunnelse for valg av fokuspunkter.....	47
5.3: Analyse av DA Bodøs tildelingspraksis.....	47
5.3.1: DA Bodøs politiske og administrative organisering.....	47
5.3.2: DA Bodøs handlingsplan.....	52
5.3.3: Prosesser <i>i</i> og <i>rundt</i> DA Bodøs beslutningsarenaer.....	54
5.3.4: Oppsummering DA Bodøs tildelingspraksis.....	56
5.4: Analyse av RDA Tromsøs tildelingspraksis.....	57
5.4.1: RDA Tromsøs politiske og administrative organisering.....	57
5.4.2: RDA Tromsøs handlingsprogram.....	62
5.4.3: Prosesser <i>i</i> og <i>rundt</i> RDA Tromsøs beslutningsarenaer.....	63
5.4.4: Oppsummering RDA Tromsøs tildelingspraksis.....	66
 Kapittel 6: Komparativ analyse av DA Bodø og RDA Tromsøs tildelingspraksis.....	 67
6.1: Innledning.....	67
6.2: Komparativ analyse av RDA-ordningenes politiske og administrative organisering.....	67
6.3: Komparativ analyse av RDA-ordningenes handlingsplan/handlingsprogram.....	69
6.4: Komparativ analyse av prosesser <i>i</i> og <i>rundt</i> RDA-ordningenes beslutningsarenaer.....	73
6.5: Konklusjon.....	76
 Kapittel 7: Oppsummering og konklusjon.....	 79
7.1: Innledning.....	79
7.2: Oppsummering og konklusjon.....	79
 Figurliste:	
Figur 1.1: Kart over virkeområde for differensiert arbeidsgiveravgift fra 2007.....	5
Figur 2.1: Organisering Programrådet og Programstyret.....	8
Figur 2.2: Organisering av RDA-styret.....	14
Figur 4.1: Van Meter og Van Horns modell av iverksettingsprosessen.....	38
Figur 4.2: Fire offentlige (kommunale, fylkeskommunale) roller i næringsutvikling..	43
Figur 5.1: DA Bodøs vei til tildelinger.....	52
Figur 5.2: RDA Tromsøs vei til tildelinger.....	61
 Tabelliste:	
Tabell 1.1: Fordeling arbeid/inntekt Bodø og Tromsø.....	4
Tabell 3.1: Intervjuoversikt.....	26
 Litteraturliste:.....	 85
 Vedlegg:.....	 89
Vedlegg 1: Kvittering fra NSD.....	89
Vedlegg 2: Informert samtykkeerklæring.....	91
Vedlegg 3: Intervjuguide.....	93
Vedlegg 4: Tildelinger DA Bodø og RDA Tromsø 2009.....	95
Vedlegg 5: Valgfritt pensum SPL-3900.....	99

**"*∫* teorien er det ikke noen forskjell
mellom teori og praksis.
∫ praksis er det."**

-Yogi Berra-

Kapittel 1: Introduksjon – tematikk og forskningsfelt

1.1 Innledning

I denne oppgaven skal jeg ta for meg et spesielt tema innenfor politikkområdet regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. I Norge er det slik at arbeidsgivere betaler en avgift på lønnskostnader som bidrag til folketrygden. Denne avgiften er regionalt differensiert, noe som gjør den til et viktig og ubyråkratisk distriktspolitisk virkemiddel. I forbindelse med Norges medlemskap i EØS, påla i 2003 imidlertid EFTAS' overvåkingsorgan ESA innskrenkninger på systemet med de regionalt differensierte avgiftssatsene. Grunnen til dette var at subsidiering av arbeidslivet ble sett på som i konflikt med den frie markedskonkurransen, da slike fordeler vil kunne påvirke alt fra bedriftenes effektivitet og kostnader, til å ha innvirkning på samlet verdiskapning og priser og kvalitet for forbrukerne. Slik støtte er derfor i utgangspunktet forbudt. Men det finnes unntak. Det er under disse unntakene man finner regional støtte (herunder driftsstøtte med differensiert arbeidsgiveravgift). Dette er tillatt for å fremme viktige samfunnshensyn som utvikling av distriktene og stimulering til forskning og miljøtiltak. For å imøtekomme trusler om masseoppsigelser og for å opprettholde markedsaktørenes interesser i distriktene, vedtok Stortinget at privat sektor skulle kompenseres for den økte arbeidsgiveravgiften. Dette kunne gjøres gjennom transportstøtte og næringsrettede utviklingstiltak, i tillegg til at reglene om bagatellstøtte ble brukt. Men viktigere var det at regional differensiering ble delvis gjeninnført. En ny ordning ble innført etter godkjenning av ESA i 2006, med virkning fra 01.01.07. Dette betyr at mesteparten av landet fikk tilbake de avgiftssatsene som de hadde før 2003.

Unntaket er kommunene Bodø i Nordland og Tromsø i Troms der det fra 2007 nå er en noe høyere sats enn i forhold til tidligere. For eksempel har bedrifter i Bodø og Tromsø kommune en arbeidsgiveravgift på 7,9 %, mens næringslivet i resten av fylkene Nordland og Troms (med unntak av kommunene Kvæangen, Nordreisa, Skjervøy, Kåfjord, Storfjord, Lyngen og Karlsøy i Troms som har en avgift på 0 %) har en avgift på 5,1 %. Avgiften er nå også differensiert etter virksomhetens lokalisering og det er færre næringsunntak enn den gamle ordningen hadde.

Generelt skal deler av de avgiftsinntekter som staten har fått som følge av at ikke alle områder og bransjer får tilbake redusert sats eller den satsen de hadde i 2003, da ordningen ble alvorlig

innskrenket, *tilbakeføres* til disse områdene. Dette i form av alternative, kompenserende tiltak som skal skape en bred næringsrettet innsats.

Ordningen med næringsrettede midler til regional utvikling (RDA2) ble derfor videreført og gjelder for Bodø i Nordland og Tromsø i Troms. I Bodø blir denne ordningen da kalt for DA Bodø, mens den i Tromsø heter RDA Tromsø. Denne ordningen gir muligheten for å støtte institusjoner, grupper av bedrifter, enkeltbedrifter, forskning og utviklingsmiljøer (FoU) og bransjeorganisasjoner, gjennom prosjekter som skal kunne gi økt vekstkraft og verdiskapning i disse byregionene. I Norge har fylkeskommunen ansvaret for deler av de næringsrettede midlene til regional utvikling, og Fylkestinget er av Kommunal- og Regionaldepartementet tildelt endelig beslutningsmyndighet når det kommer til bruken av disse midlene. Ordningen er i utgangspunktet ment å vare frem til 2013 (Nordland fylkeskommune 2008b: 1, Troms fylkeskommune 2008b: 3).

1.2 Distrikts- og næringspolitisk perspektiv

En tungtveiende grunn til at jeg ønsker å se på denne ordningen, utover den personlige interessen for temaet, er at denne ordningen volummessig utgjør en stor del av de distriktspolitiske virkemidlene for Nord-Norge, med et årlig omfang på nærmere 400 millioner kroner. Nord-Norge som region, med de muligheter og utfordringer som finnes i landsdelen, er gjenstand for massiv satsning fra den norske stat, men også fra andre aktører som for eksempel selskap innenfor petroleumsnæringen, og innenfor fiskerinæringen. RDA-ordningen er en del av det store bildet og innbefatter potensielt betydelige økonomiske midler for de som får tilgang til dem, og temaet er derfor også i høyeste grad interessant for samfunnet for øvrig. Dette gjelder kanskje særlig for de næringslivsaktørene som allerede er etablert i de to byregionene, for de som kanskje er interessert i å etablere seg der, men også for de som jobber med utformingen av regelverket både på sentralt myndighetsnivå, og på fylkes- og kommunalt nivå. Jeg håper også at oppgaven vil være med på å belyse det som kanskje er viktigst for bedriftene, FoU-miljøer og organisasjonene, nemlig hvordan prosessen med fordeling av disse midlene faktisk fungerer. Mer kunnskap om dette kan føre til at ulike aktører lettere kan benytte seg av denne ordningen og på sikt kanskje vil bidra til at de blir de regionalt tilknyttede ”næringslokomotivene” som regionen mangler.

Regjeringen (KRD 2010a) har store mål for sin distrikts- og regionalpolitikk. Blant annet ønsker de på vegne av folket:

- at alle skal ha reell fridom til å bosette seg der de vil
- å sikre likeverdige levekår og ta ressursene i heile landet i bruk
- å opprettholde hovedtrekkene i bosetningsmønsteret for å videreføre og videreutvikle det mangfoldet i historie, kultur og ressurser som ligg i dette
- at en aktiv og målretta distrikts- og regionalpolitikk skal medvirke til verdiskaping, arbeidsplasser og velferd der folk bor

Videre ønsker regjeringen å ” bygge oppunder ei målretta satsing på å utvikle næringsverksemd ut frå regionale fortrinn og potensial. Målet er å auke verdiskapinga og leggje til rette for arbeidsplassar der folk bur (KRD 2010b).”

RDA-ordningen kan være et viktig bidrag i arbeidet for å oppnå dette, og vil antas å styrke Bodø og Tromsø i forhold til steder sørover i Norge som har en høyere avgiftssats, men også i forhold til områder i nord der avgiftssatsen er lavere. Vi må likevel ikke glemme grunnen til at denne ordningen eksisterer, og at det i første rekke er en kompensasjon til næringslivet i Bodø og Tromsø for økte avgifter, en kompensasjon som bringer med seg muligheter som ingen andre kommuner og byer har tilgang på. Redusert arbeidsgiveravgift kan sees på som et effektivt og viktig hjelpemiddel for å begrense sentralisering, for dette hjelpemidlet gir bedre konkurransevilkår for bedrifter i virkeområdene. Når det kommer til RDA-ordningen så blir det her et åpent spørsmål om ordningen stimulerer til nettopp dette, sammenlignet med for eksempel i Nord-Troms-kommunene der arbeidsgiveravgiftssatsen er på 0 %. For bedrifter i Bodø og Tromsø vil spørsmålet først og fremst være om RDA-ordningen skaper bedre konkurransevilkår i forhold til steder lenger sør i Norge, Europa eller resten av verden.

Både Bodø og Tromsø sees på som senter i sine respektive fylker, og konkurrerer sterkt seg imellom om å fungere som ”landsdelshovedstad”. Disse kommunene sysselsetter et stort antall mennesker, både gjennom offentlig og privat sektor, og er også sammen med blant annet Alta i Finnmark, Narvik i Nordland og Harstad i Troms blant de byene i Nord-Norge som er innehaver av tilbud om utdanning på høyere nivå. For å illustrere og sette de to byene litt i sammenheng med hverandre, med resten av fylket og med landet for øvrig, så sammenfatter tabellen nedenfor litt tallmateriale om arbeid, inntekt og næring. Her vises det for det første at kommunene preges av en stor tertiærnæring, både i forhold til resten av fylkene, og i forhold til landsgjennomsnittet. Kommunene skaper også jobber til folk som bor utenfor kommunene som den store, netto innpendlingen til kommunene tilsier. Kommunene

har også en vesentlig mindre privat sektor og offentlige foretak enn landsgjennomsnittet, men har på samme tid en langt større offentlig forvaltningsdel enn på landsbasis. På samme tid har kommunene en høyere andel av arbeidsplasser enn resten av sine respektive fylker, og også i forhold til resten av landet. Den gjennomsnittlige bruttoinntekten ligger noe lavere enn det som er gjennomsnittet for hele landet.

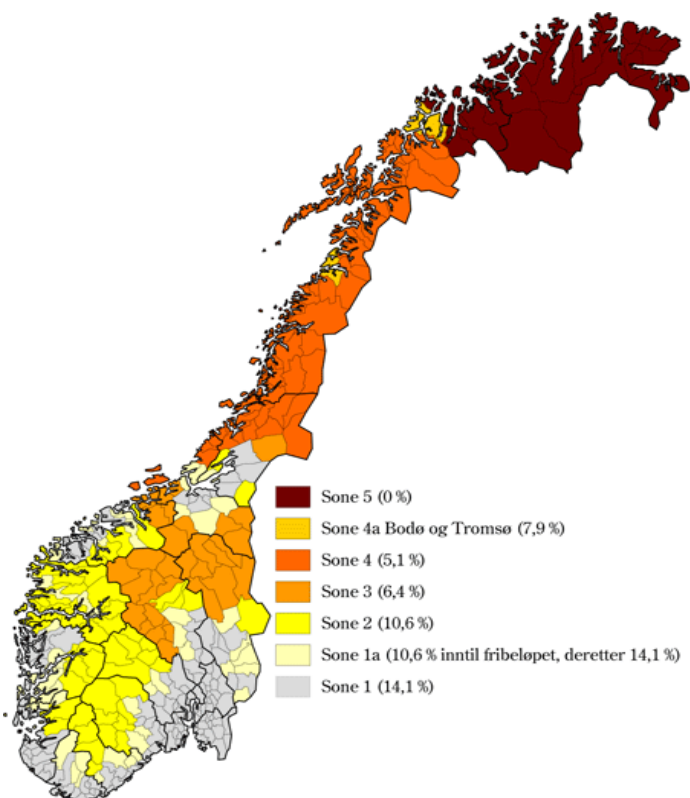
Tabell 1.1: Fordeling arbeid/inntekt Bodø og Tromsø

Kilde: Statistisk Sentralbyrå (2010a, b).

Arbeid/Inntekt:	Bodø:		Tromsø:		
	Kommunen	Fylket	Kommunen	Fylket	Landet
Folketall (pr. 01.01.10):	47 282	236 271	67 305	156 494	4 858 199
Sysselsatte 15-74 år med bosted i kommunen. 4. kvartal 2007. Prosent av befolkningen	74	69	74	71	72
Registrerte arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, årgjennomsnitt. 2008. Prosent	1,9	2,2	1,8	1,9	1,7
Netto innpendling til kommunene. 2007	1 415		2 153		
Andel uførepensjonister 16-66 år. 2007. Prosent	9,7	13,6	9,2	12,7	10,2
Bruttoinntekt per innb. 17 år og over. 2007	320 400	283 600	322 500	296 100	322 500
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på næring 2007. Prosent					
Primær	1,1	6,3	1,7	4,6	3,2
Sekundær	12,3	18,7	12,1	14	20,7
Tertiær	86,4	74,6	85,8	80,9	75,7
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på sektor. 2007. Prosent					
Offentlig forvaltning	38,9	36,6	40,5	40,4	28,7
Privat sektor og offentlige foretak	61,1	63,4	59,5	59,6	71,3

Både Bodø (Nordland fylkeskommune 2008b) og Tromsø (Troms fylkeskommune 2008b) har med RDA-ordningen, i samsvar med KRDs mål for ordningen, muligheten til å gjøre sine kommuner til attraktive senter i og for Nordområdene for næringsutvikling, kunnskapsutvikling samt samfunnsutvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Disse midlene kan bidra til å sikre byenes posisjon ikke bare nasjonalt, men også internasjonalt innenfor en rekke felt som ansees som bra for byene. Midlene kan sikre at byene er attraktive steder å bo og å etablere seg, men også bidra til å styrke industridelen og forskningsdelen i næringslivet. En slik potensiell utvikling vil i stor grad være i takt med de planer som fylkene og kommunene i utgangspunktet har for området, og sammenhengen mellom hovedmålene for virkemiddelordningen og de overordede målene i for eksempel fylkesplanene er lett kompatible (Nordland Fylkeskommune 2008a, Troms Fylkeskommune 2008a).

Som kartet nedenfor illustrerer, så kommer betydningen av kommunene Bodø og Tromsø frem, både i form av geografisk beliggenhet, men også i forhold til de avgiftssatsene som resten av landet har å forholde seg til.

Figur 1.1: Kart over virkeområde for differensiert arbeidsgiveravgift fra 2007 (KRD 2010): Sone 1a (fribeløpssonen) er ikke omfattet av den generelle ordningen som er notifisert til ESA, men er det området som får fribeløpsordning som en av de alternative ordningene til differensiert arbeidsgiveravgift.

1.3 Økonomisk perspektiv

Rammen for RDA-ordningen i 2009 er ifølge tildelingsbrevene fra KRD (KRD 2008b, c) til de respektive fylkene i Bodø på 167,9 millioner der 151,1 millioner kroner er ordinære kompensasjonsmidler og 16,8 millioner er midler til bredbåndsutvikling og annen infrastruktur og næringstiltak. I Tromsø er rammen noe større. Der er den totale rammen fastsatt til 210, 5 millioner kroner, der 199,9 millioner av dette er ordinære kompensasjonsmidler og 10,6 millioner kroner er midler til bredbåndsutvikling og annen infrastruktur og næringstiltak. Midlene til bredbåndsutvikling og annen infrastruktur og næringstiltak er øremerket fordi regjeringen anser en velutviklet bredbåndsinfrastruktur med høy kapasitet som viktig for en effektiv og velfungerende økonomi og for å nå sentrale mål for samfunnsutviklingen, noe som de mener er tvilsomt vil komme i stand til alle på kommersielt grunnlag (KRD 2008a: 71, KRD 2009: 63).

Det kan argumenteres for at dette er mye penger, spesielt om man ser ordningen over flere år. Men hvis man sammenligner, så er for eksempel RDA Tromsøs 200 millioner omtrent like mye som rørleggerregningen for den nye operaen i Bjørvika kom på (VG 03.04.08), som det kostet å rydde opp oljesølet etter Full City-havariet ved Langesund (Tidens Krav 15.09.09), eller det som en litt over gjennomsnittet god fotballspiller koster på det internasjonale

overgangsmarkedet i dag. Sett i forhold til lokale investeringer, så kostet for eksempel Teorifagsbygget ved Universitetet i Tromsø rundt 800 millioner kroner. Likevel er det en betydelig sum i forhold til hva som investeres i næringsutviklingstiltak i Bodø og Tromsø ellers, og dermed et viktig bidrag for å gjøre den ekstraordinære innsats for disse byene spesielt, men også for regionen som helhet slik at disse områdene skal fremstå som attraktive områder i første rekke å drive næring på, men også å bo og trives i.

1.4 Avgrensning

Med dette som bakgrunn ønsker jeg å gjøre en komparativ analyse av DA Bodø og RDA Tromsøs tildelingspraksis. Med begrepet *tildelingspraksis* mener jeg det resultatet av alt som innvirker og kan innvirke på hvem og hva som får tilsagn etter søknad. I forsøket på å kunne forklare tildelingspraksisen, så vil jeg fokusere på elementer i et vidt spekter fra ordningens formelle organisasjonsstruktur til også den oppmerksomheten som ordningen har fått i media. Jeg ønsker å fokusere på tildelingspraksisen fordi jeg mener at forståelsen av det som ligger til grunn for en avgjørelse er essensielt for å forstå hvordan RDA-ordningen spesielt, og liknende ordninger generelt fungerer, i forhold til de mål og forventninger som er knyttet til dem. Problemstillingen min er derfor også følgende.

3.7 Problemstilling

Hvilken tildelingspraksis preger de distriktpolitiske virkemiddelordningene DA Bodø og RDA Tromsø, og hvordan kan vi forstå eventuelle forskjeller mellom hvordan ordningene praktiseres?

1.6 Organisering av oppgaven

Oppgaven er disponert på følgende måte. I dette kapittelet har jeg presentert utgangspunktet for oppgaven. I *kapittel 2*, beskriver jeg konteksten, det empiriske nedslagsfeltet mitt. I *kapittel 3* drøfter og reflekterer jeg rundt metode, der jeg vil vise bakgrunnen for de vurderinger og refleksjoner som jeg har gjort slik at de føringer som ligger knyttet til dette, og dermed også mine resultater, blir synliggjort. Jeg diskuterer også de metodiske utfordringene som jeg støtte på underveis i studien. *Kapittel 4* vies til den teorien som danner grunnlaget for den videre analysen. *Kapittel 5* og *kapittel 6* vil være kjernen i oppgaven. Det er her jeg vil foreta selve analysen, på bakgrunn i problemstilling, det empiriske datamaterialet, og med bakgrunn i relevant teori, før jeg i *kapittel 7* vil oppsummere hovedfunnene og gjøre noen refleksjoner rundt disse.

Kapittel 2: DA Bodø og RDA Tromsø

2.1 Innledning

Jeg vil i dette kapitlet foreta en grundigere introduksjon til de to ordningene DA Bodø og RDA Tromsø hver for seg. Jeg vil fokusere spesielt på de organisatoriske aspektene ved ordningene, de økonomiske fordelingene i forhold til satsningsområder, og til slutt på ordningenes handlingsplaner. Dette basert på ordningenes *egne* beskrivelser om hvordan ordningene fungerer. Jeg vil deretter gjøre en sammenlikning der de eventuelle forskjellene kommer bedre til syne, og der jeg beskriver mine egne forventninger til hva dette betyr for tildelingspraksis.

2.2 DA Bodø

Kort beskrevet er DA Bodø et utviklingsprogram der Nordland Fylkeskommune får overført midler fra Kommunal- og regionaldepartementet som kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift i Bodø. Dette er for å gjennomføre utviklingstiltak i Bodø og Nordland siden næringslivet i Bodø har høyere arbeidsgiveravgift enn resten av kommunene i Nordland (DA Bodø 2010a).

2.2.1 DA Bodøs satsningsområder

DA Bodø fordeler sine rammer på *tre* satsningsområder som menes kan bidra til positiv utvikling av Bodøs næring- og samfunnsliv (DA Bodø 2010b):

”**Bedrifts- og bransjerettede tiltak** der den økonomiske rammen var på 33 millioner i 2009, og er det samme i 2010. Bedrifter og bransjer kan her søke midler fra DA Bodø der meningen er at Bodø får flere arbeidsplasser, styrker sin konkurransekraft, lønnsomhet og kompetanse.

Utviklingstiltakene er rettet mot enkeltbedrifter og bransjer. Her er tiltakene ment å skulle bidra til å styrke konkurransekraft, lønnsomhet, kompetanse, og gi flere arbeidsplasser.

Midlene fra DA Bodø gis som tilskudd, der det kan søkes innen følgende kategorier:

Investeringer, Forskning og utvikling (FoU), Opplæring, og Konsulentbistand til SMB´ere (små og mellomstore bedrifter). Det er Innovasjon Norge som forvalter disse midlene for DA Bodø (DA Bodø 2010b)”.

”**Infrastruktur og samfunnstiltak** der DA Bodø behandler søknader fra offentlige aktører, institusjoner/ virksomheter og samarbeid mellom næringsliv og offentlige virksomheter. Her behandles også søknader fra næringslivet dersom prosjektet ikke berøres av EØS-regelverket. I 2009 var den økonomiske rammen på 52 millioner kroner, og den er det samme i 2010. Her er DA Bodøs formuleringer om hva denne støtten skal bidra til identisk med de generelle målene som er formulert om DA Bodø (se over). Men det heter også at prosjektene samtidig må være til nytte for næringslivet og gi varig verdi. Denne delen forvaltes av programstyret (DA Bodø 2010b)”.

”**Realisering av Universitetet i Bodø, nytt kulturhus og Bodø nasjonalhavn.** DA Bodø har valgt ut disse prosjektene som spesielt viktige å få gjennomført da dette er tre store prosjekter som vil gi klare, synlige resultater etter at DA-ordningen er avsluttet. Meningen er at denne satsningen skal ha stor samfunnsmessig varig verdi, og gi næringsmessige ringvirkninger. Det er satt av midler for hele programperioden frem til 2013, med en økonomisk ramme på 38,6 millioner i 2009. Det er Fylkesrådet i Nordland som har ansvaret for forvaltningen av midlene til disse tre områdene (DA Bodø 2010b)”.

Innenfor disse tre satsningsområdene fordeles midlene på syv overordnede programområder. Disse er beskrevet i Handlingsplanen (se Vedtekter: Handlingsplanen under) som er basert på Fylkesrådets vedtak.

2.2.2 DA Bodøs organisering

DA Bodø er organisert gjennom flere organer med forskjellige ansvarsområder. Programrådet skal legge til rette for og bidra til at delprogram og prioriterte fellestiltak gjennomføres som forutsatt. Programstyret har det operative ansvaret for bevilgningsvedtakene som faller utenfor statsstøtteregelverket – noe som kan være både infrastruktur/samfunnstiltak og felles bedrift/bransjerettede tiltak innenfor de ulike delprogrammene.

Som oversikten nedenfor viser, så har Programrådet næringslivsrepresentanter i flertall, mens Programstyret har folkevalgte i flertall (DA Bodø 2010a).

Figur 2.1: Organisering Programrådet og Programstyret

Programrådet:		Programstyret:	
Bodø kommune:	2 representanter	Bodø kommune:	2 representanter (og 2 vararepresentanter)
Næringslivsrepresentanter:	3 representanter	Næringslivsrepresentanter:	2 representanter (og 1 vararepresentant)
Høgskolen i Bodø:	1 representant	Nordland fylkeskommune:	2 representanter (og 1 vararepresentant)
Nordland Fylkeskommune:	2 representanter	Privat næringsliv:	1 representant (og 2 vararepresentanter)
Privat næringsliv:	3 representanter		

(Kilde: DA Bodø 2010a)

I tillegg til Programrådet og Programstyret, så spiller også DA Bodøs *sekretariat* en viktig rolle da disse har ansvaret for å koordinere det årlige plan og utviklingsarbeidet, forberede saker til programstyret og delta i styrets møter. Sekretariatet samarbeider også tett opp mot Innovasjon Norge. Sekretariatet er en del av fylkeskommunen, men har likevel en plassering i Bodø utenfor fylkeshusets fire vegger (DA Bodø 2010a).

Innovasjon Norge har det operative ansvaret for bevilgningsvedtak som faller innenfor statstøtteregulverket. Dette handler i hovedsak om søknader fra enkeltbedrifter eller bedriftsgrupper (DA Bodø 2010a).

Fylkestinget og Fylkesrådet er også involvert. Fylkestinget skal holdes orientert om DA Bodø gjennom fremlegg av handlingsplanene og rapportering på bruken av midlene i henholdsvis desember og juni, mens Fylkesrådet har det operative ansvaret for bevilgningsvedtakene vedrørende realiseringen av nytt kulturhus, ny havn og Universitetet i Nordland. Det er også Fylkesrådet som vedtar handlingsplanen for DA Bodø (DA Bodø 2010a).

2.2.3 Vedtekter

Følgende vedtekter ble vedtatt i henhold til Fylkestingssak 170/2007 3. desember 2007:

”§ 1 Formål

Utviklingsprogrammet skal bidra til:

- å videreutvikle Bodø som en markert og velfungerende fylkeshovedstad på en slik måte at det gir positive ringvirkninger for resten av Nordland
- verdi- og nyskaping i næringsliv og samfunn, til å skape gode rammebetingelser og til å gjøre Bodø og Nordland attraktiv som bo- og etableringssted – særlig for unge mennesker
- å utvikle flere, nye kompetansearbeidsplasser til nytte for Bodø og Nordland

§ 2 Organisering – forvaltningsmodell

Forvaltningsmodellen ivaretar kravet om at:

- kompensasjonsmidlene skal bygge på økt folkevalgt styre og ansvar gjennom fylkeskommunen

- det skal være et klart skille mellom det strategiske og operative ansvaret for bruken av midlene
- Innovasjon Norge skal brukes som operatør for de bedriftsrettede utviklingstiltakene (innenfor statsstøtteregelverket)
- det skal sikres bred brukermedvirkning fra viktige samfunnsaktører

Prosjektorganisasjonen underlegges Nordland fylkeskommune. Fylkesrådet oppnevner medlemmer til programstyre, programråd og programutvalg, samt vedtar årlig handlingsprogram og rammefordeling av midlene. Det etableres et sekretariat for programstyret. Sekretariatet skal samarbeide tett med Innovasjon Norge, samt koordinere det årlige plan og utviklingsarbeidet.

Programstyret:

Det er opprettet et selvstendig programstyre med 7 representanter. Styret er sammensatt av 2 fra Fylkesrådet, 2 folkevalgte fra kommunen og 3 personer fra næringslivet. Programstyrets leder velges av Fylkesrådet. Nestleder skal komme fra næringslivet. Nestleder velges av styret.

Programrådet:

I forbindelse med det strategiske arbeidet for bruken av midlene er det opprettet et programråd sammensatt av 11 personer. 6 personer representerer næringslivet, 2 personer kommer fra kommunen og 2 personer fra fylkeskommunen, samt 1 person som representerer høgskolen i Bodø. Programrådet har til oppgave å sammenfatte innspill/planmaterialet fra de ulike programutvalgene og levere sin innstilling til fylkeskommunen om den årlige handlingsplanen og tilrå fordeling av midler på de ulike innsatsområdene.

Sekretariatet:

Sekretariatet legges til næring- og samferdselsavdelingen og prosjektorganiseres. Det avsetter årlige 5 % av bevilgningen over kap 551.61 til administrasjon av ordningen, herunder kostnader til Innovasjon Norge i forbindelse med forvaltningsansvar for de bedriftsrettede midlene innenfor statsstøtteregelverket.

Programutvalg:

For å sikre bred brukermedvirkninger i det strategiske utviklingsarbeidet er det opprettet programutvalg for hver av de 7 delprogrammene. Utvalgene består av 7 personer og er

sammensatt av 4 personer fra næringslivet og 3 personer fra hhv. Fylkeskommunen, kommunen og høgskolen i Bodø. Programutvalgene fremmer forslag til mål, strategier, tiltak og prioriteringer for sine delprogram til programrådet. Det kan i det videre utviklingsarbeidet være aktuelt å slå sammen noen av utvalgene.

§ 3 Programstyrets mandat

Programstyret skal iverksette årlige handlingsprogram, vedtatt av fylkesrådet, med mål, programstruktur og fordeling av midler.

Programstyret skal ha det operative ansvaret for bevilgningsvedtakene utenfor statsstøtteregleverket.

Utviklingsprogrammets sekretær forbereder sakene til styre og deltar i styrets møter.

§ 4 Delegering – fullmakt

Sekretariatsleder, etter samråd med styreleder, gis fullmakt til å innvilge søknader i henhold til godkjent handlingsplan og avslå søknader innenfor en ramme på 150.000, uten styrebehandling. Styret skal informeres om disse sakene i påfølgende programstyremøte.

§ 5 Møter – saksbehandling

Møter i programstyret skal holdes så ofte lederen bestemmer eller når minst 3 medlemmer krever det. Styret er vedtaksført når 4 av medlemmene er til stede. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

I samråd med lederen kaller sekretariatet inn til møte med en frist på minst 8 dager.

Saksframlegg i de saker som skal behandles, sendes ut senest 1 uke før møtet.

Sakene fremmes fra sekretariatet med innstilling til vedtak. Endringsforslag til innstillingen fremmes i møtet. Godtgjøring ytes etter fylkeskommunens godtgjøringsreglement.

§ 6 Habilitet

Programstyret omfattes av forvaltningslovens bestemmelser om saksbehandling og habilitet. Et medlem i styret vil være inhabil dersom han/hun er medlem i et styre/eller daglig leder for et selskap/forening som er part i saken, eller ved andre særegne forhold. Ved inhabilitet skal vedkommende medlem fratre under behandlingen.

§ 7 Klageadgang

I de tilfeller programstyret fatter vedtak i bevilgnings saker har part(ene) adgang til å påklage

vedtaket etter reglene i forvaltningslovens §28, 2. ledd. Klageinstans er fylkeskommunens klagenemnd, supplert med ett medlem fra Bodø kommune. Klagesaker behandles av programstyret før den videresendes klagenemnda (Nordland Fylkeskommune 2007).”

2.2.4 Handlingsplan

Handlingsplanen for 2009-2010 er basert på Fylkesrådets vedtak 31.08.09, og er en samling av informasjon, blant annet strategi og planer for ordningen som også viser fordeling av midlene på følgende områder (DA Bodø 2010a):

1. Nasjonal og internasjonal posisjonering av Bodø
2. Opplevelser og deltakelser gjennom kultur, idrett og fritid
3. Reiseliv, handel og service
4. Nyskaping
5. Kunnskapssamfunnet
6. Bedriftsrettede tiltak
7. Næringsrettet infrastruktur og stedsutvikling

”Handlingsplanen skal gi føringer/ prioriteringer på innsatsområdenivå, ikke på tiltaks- og prosjektnivå. Handlingsplanen skal revideres én gang per år (DA Bodø 2010a).”

2.3 RDA Tromsø

Som DA-midlene i Bodø, så er de næringsrettede midlene til regional utvikling i Tromsø, RDA-midlene, en støtteordning gitt som kompensasjon til de områder som ikke fikk gjeninnført ordningen med en differensiert arbeidsgiveravgift eller som fikk et høyere avgiftsnivå enn før 2004 (RDA Tromsø 2010b).

RDA Tromsø vektlegger også at det i Nord-Norge kun er Bodø og Tromsø som har fått innført en høyere arbeidsgiveravgift enn før 2004. Det er derfor i utgangspunktet i de to byene RDA-midlene skal benyttes. Bodø og Tromsø har imidlertid som store byområder bedre forutsetninger for vekst enn Nord-Norge for øvrig. Med de utfordringer landsdelen står overfor er målet at RDA-midlene også skal anvendes med tanke på ringvirkninger for hele landsdelen (RDA Tromsø 2010b).

2.3.1 RDA Tromsøs satsningsområder

RDA Tromsø skiller mellom tilretteleggende midler¹ og bedriftsrettede midler², der de tilretteleggende midlene forvaltes av Troms fylkeskommune gjennom RDA-styret, og der de bedriftsrettede midlene forvaltes av Innovasjon Norge på vegne av Troms fylkeskommune. RDA-midlene til Innovasjon Norge koordineres med øvrige virkemidler Innovasjon Norge besitter, og følger også deres normale saksbehandlingsrutiner. I tillegg skal bruken av de bedriftsrettede RDA-midlene være i tråd med de handlingsprogram som er gjeldende for RDA-ordningen som helhet, og som er vedtatt av Fylkestinget i Troms. RDA Tromsø fordeler rammen på *tre* budsjettområder der det er prosjektets innhold som avgjør hvilken budsjettamme det er aktuelt å søke på for den enkelte prosjekteier:

Store regionale prosjekter – 50 % av rammen (forvaltes av Troms fylkeskommune).
Kompetanse- og forskningsprosjekter – 30 % av rammen (forvaltes av Innovasjon Norge).
Bedriftsutvikling – 20 % av rammen (forvaltes av Troms fylkeskommune).

Innenfor disse tre budsjettområdene fordeles midlene på *fem* overordnede programområder (se Handlingsprogram under) (RDA Tromsø 2010c).

2.3.2 RDA Tromsøs organisering

RDA Tromsø er på samme måte som DA Bodø organisert gjennom flere organer med forskjellige ansvarsområder, men er på samme tid ikke organisert på samme måte som DA Bodø.

”RDA-styret, oppnevnt av Fylkesrådet i Troms etter oppdrag fra Fylkestinget, fungerer som et fylkeskommunalt utvalg og har beslutningsmyndighet i forhold til bruken av RDA-midlene. Det er altså RDA-styret som bevilger støtte til tilretteleggende prosjekter med formål som samsvarer med RDA-midlenes målsetning” (RDA Tromsø 2010b).

Disse målsetningene er beskrevet i et langsiktig program og et årlig handlingsprogram. Det langsiktige programmet, ”Nærings- og utviklingsprogram Tromsø 2009-2013”, er vedtatt av Fylkestinget etter forslag fra RDA-styret. Årlige handlingsprogram, ”Årlig nærings- og utviklingsprogram (2009)”, vedtas av Fylkesrådet, etter forslag fra RDA-styret. Programmene er verktøy som gir signaler om hvilke satsninger en ønsker innenfor RDA-ordningen (RDA Tromsø 2010a).

---

¹ Tilretteleggende tiltak: Tiltak som kommer ”alle” til gode, og som ikke tilgodeser enkeltbedrifter eller grupper avbedrifter. Eksempler på tilretteleggende prosjekter er: infrastrukturtiltak, studietilbud mot befolkningen eller profilering av en region (Troms fylkeskommune 2009: 3).

² Bedriftsrettede tiltak: Tiltak som kommer enkeltbedrifter eller grupper av bedrifter til gode. Hvorvidt et prosjekt er bedriftsrettet eller ikke er avhengig av prosjektets formål. Dette er uavhengig av om støttmottaker er en bedrift eller ikke-kommersiell aktør. Eksempler på prosjekter er: kompetansehevingstiltak som kommer bedrifter til gode, industriell forskning, produktutvikling og bedriftsetablering (Troms fylkeskommune 2009: 3).

Figur 2.2: Organisering av RDA-styret

Troms fylkeskommune:	1 representant (og 1 personlig vararepresentant)
Tromsø kommune:	2 representanter (og 2 personlige vararepresentanter)
Næringslivsrepresentanter:	4 representanter (og 4 personlige vararepresentanter)

(Kilde: RDA Tromsø 2010b)

I tillegg til RDA-styret, så spiller også RDA Tromsøs sekretariat en viktig rolle. Det er nemlig næringssetaten i Troms fylkeskommune som har det administrative ansvaret for ordningen. I tillegg til de ansatte i fylkeskommunen, så har også Tromsø kommune en representant i dette sekretariatet, men som i motsetning til resten av sekretariatet er denne personen ansatt i kommunen. Denne stillingen er opprettet på grunn av at RDA-midlene i utgangspunktet har sitt geografiske nedslagsfelt i Tromsø (RDA Tromsø 2010b).

”Søknader som er bedriftsrettede sendes til og behandles av Innovasjon Norge Troms. Herav følger at behandlingen av søknadene skal følge Innovasjon Norges beslutningsstruktur” (Troms Fylkeskommune 2008b: 13).

2.3.3 Vedtekter

For RDA-Tromsø, så foreligger det ikke et vedtektsdokument på samme måten som hos DA Bodø. Dette bortsett fra ”Nærings- og utviklingsprogram Tromsø 2009-2013” som på mange måter tar for seg mye av de samme elementene. Jeg vil her gjengi de viktigste punktene i dette dokumentet:

”**Mål:** De næringsrettede midlene til regional utvikling skal bidra til en aktiv og ekstraordinær innsats i utviklingen av Tromsø. Tromsø skal bli et attraktivt senter i og for Nordområdet for næringsutvikling, kunnskapsutvikling samt samfunnsutvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt” (Troms Fylkeskommune 2008b:4).

Forvaltning:

RDA-styret:

- ”RDA-styret utarbeider forslag til strategi og handlingsplan som oversendes fylkeskommunen for behandling.
- RDA-styret iverksetter det vedtatte handlingsprogrammet.
- RDA-styret står fritt til å oppnevne arbeidsgrupper der det er hensiktsmessig.

- RDA-styret er et fylkeskommunalt organ og følger kommunelovens bestemmelser for slike, herunder forvaltningsloven om saksbehandling og habilitet og offentlighetsloven. RDA-styrets funksjonstid følger den kommunale valgperiode.” (Troms Fylkeskommune 2008b: 11)

”RDA-styret har lagt opp til en todelt arbeidsform der styret for det første har intensjon om å være en igangsetter i forhold til nye prosjektideer, satsningsområder og latente prosjekter. For det andre skal styret fatte beslutninger i bevilgningssaker basert på en helhetlig strategisk plan” (Troms Fylkeskommune 2008b: 13).

Sekretariatet:

”Sekretariatet ligger i fylkeskommunen og er teamorganisert. Sekretariatet styrkes med en stillingsressurs fra Tromsø kommune. Sekretariatet ivaretar informasjon og kontakten med søkere. I sekretariatet skal det være en egen programkoordinator med ansvar for prosjektutvikling, koordinering, oppfølging, ekstern informasjon, veiledning, nettverksbygging og deltakelse på relevante samhandlingsarenaer. Sekretariatet initierer og tilrettelegger for utviklingsprosesser og strategisk arbeid i gjennomføring av handlingsprogrammet. Prosjektsøknader koordineres slik at disse treffer best mulig innenfor de ulike programsatsningene” (Troms Fylkeskommune 2008b: 13).

Habilitet

”Omgivelsene skal føle seg trygge på at det foretas en uhildet vurdering i RDA-styret. Dersom representanter mener seg inhabil og ønsker fratreden foretas beslutning herom av RDA-styret. I tilfeller der representantene kan oppfattes å sitte i en konkurransesituasjon kan det føre til inhabilitet. Tilknytningsgraden må vurderes i hvert enkelt tilfelle. For øvrig skal direkte bedriftsrettede søknader behandles av styret i Innovasjon Norge. Forvaltningslovens bestemmelser om habilitet gjelder for øvrig” (Troms Fylkeskommune 2008b: 12).

Klageadgang

”I de tilfeller der RDA-styret fatter vedtak i bevilgningssaker har parten(e) adgang til å påklage vedtaket etter reglene i forvaltningslovens kap. 6. Klageinstans er Fylkesrådet jf. Forvaltningslovens § 5 vedrørende interne saksdokumenter, og § 5 a vedrørende opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. De samme hensyn vil gjelde for åpne og lukkede

møter, dette medfører at deler av møter kan lukkes. Unntaksbestemmelsene antas å være mest aktuell i forbindelse med bedriftsrettede tiltak” (Troms Fylkeskommune 2008b: 12).

2.3.4 Handlingsprogram

Handlingsprogrammet for 2009, Årlig nærings- og utviklingsprogram Tromsø 2009 har tre budsjettområder, Store regionale prosjekter, Bedriftsutvikling og Store kompetanse og forskningsprosjekter. Innenfor disse tre budsjettområdene fordeles midlene på seks overordnede programområder, med underliggende strategier:

1. Styrke Tromsøs internasjonale posisjon
2. Internasjonalt infrastrukturelt knutepunkt
3. Tromsø som attraktivt bo- og etableringssted
4. Styrke den industrielle dimensjon gjennom økt satsning på innovasjon, næringsklynger og nasjonale og internasjonale oppgaver
5. Forskningsbasert næringsutvikling

(Kilde: RDA Tromsø 2010a)

2.4 Sammenlikning

I denne delen vil jeg fokusere på følgende punkter av ordningen som jeg vil se nærmere på:

- Formål/mål og satsningsområder
- Organisering og forvaltning
- Handlingsplan/handlingsprogram

I tillegg ønsker jeg å beskrive noen av de forventningene jeg har om hvordan de eventuelle forskjellene som har kommet til syne vil ha i praksis. Jeg vil jeg på slutten av kapittelet oppsummere disse sammenligningene.

2.4.1 Sammenligning av formål/mål og satsningsområder:

Formålet/målet hos både DA Bodø og RDA Tromsø er begge formulert i et relativt stort og vidt perspektiv, der RDA Tromsø kanskje går enda lengre i å formulere vagt enn det DA Bodø gjør. DA Bodø fokuserer på å leve opp til og å utvikle Bodø som fylkeshovedstad i Nordland, mens RDA Tromsø setter seg selv i et Nordområdeperspektiv der Tromsø skal bli et senter i og for dette både når det kommer til næringsutvikling, kunnskapsutvikling og samfunnsutvikling ikke bare for regionen, men også nasjonalt og internasjonalt. Dette tenker

jeg kan ha både positive og negative sider ved seg. Det negative aspektet først.

Forventningene til hva rammene for RDA Tromsø skal klare å gjøre blir med en slik formulering fort veldig store, og i utgangspunktet større enn det de er for DA Bodø. Et hengende spørsmål blir jo da om det faktisk er en sammenheng mellom de resultater som ordningen i Tromsø får utrettet og det målet de har satt seg selv i å klare, eller om man skaper seg selv unødvendig press der man risikerer å stadig skuffe i forhold til målet man har. Man kan jo velge å avskrive hele denne problemstillingen med å hevde at "alle monner drar" og at ordningen inngår i et større perspektiv som byen og regionen som helhet ønsker å oppnå, men det blir da også vanskeligere å faktisk kunne se om ordningen i seg selv fungerer slik en ønsker. Det positive aspektet er at en formulering av et mål som er så stort og vidt som det er for RDA Tromsø skaper handlingsrom for de involverte i ordningen, både forvalterne, men også søkere, da det er lettere å inkludere søknader som med en spissere målformulering kanskje ville falt utenfor, men som likevel kan vise seg å skape nettopp de store, positive ringvirkningene som den brede man med denne målformuleringen faktisk søker å oppnå.

I selve formålsformuleringen så mener jeg at også at DA Bodø viser en mer direkte satsning på unge mennesker enn det RDA Tromsø gjør. DA Bodøs formulering om å satse særlig på unge mennesker i arbeidet med å gjøre Bodø og Nordland attraktivt som bo- og etableringssted står soleklart mer frem enn det du finner i RDA Tromsøs målformulering. Her kan man bare indirekte tilskrive dette som en bieffekt, men kanskje også en naturlig del av det øvrige målet om å gjøre Tromsø til det senteret ordningen er ment å skape. Likevel vil jeg påstå at en slik formulering sier noe mer om de direkte intensjonene til DA Bodø enn det vi finner hos RDA Tromsø, dette til tross for at RDA Tromsø har formulert et eget, lignende punkt i sin strategi i handlingsprogrammet.

I motsatt retning står DA Bodøs formulering om å utvikle flere, nye kompetansearbeidsplasser for Bodø og Nordland. Denne formuleringen er langt mer vidt formulert enn det du finner hos RDA Tromsø, både i målformuleringen og i handlingsprogrammet. Her ser jeg imidlertid for meg at en bred formulering vil fungere bedre enn den mer spissede formuleringen som RDA Tromsø har i sin strategi gjennom å satse på å "styrke den industrielle dimensjon gjennom økt satsning på innovasjon, næringsklynger og nasjonale og internasjonale oppgaver, samt "forskningsbasert næringsutvikling". Her blir spennet mellom det bredt formulerte målet og særlig strategien med forskningsbasert næringsutvikling muligens for stor. Der DA Bodø klarer å inkludere alle former for

kompetansearbeidsplasser, så skaper kanskje RDA Tromsøs formulering et vakuum mellom de potensielle mulighetene som ligger i andre arenaer og de mulighetene de har for å kunne inkludere disse i ordningen. Her ser jeg for meg at det kan være en utfordring for forvaltningen i å kunne argumentere disse potensielt gode prosjektene inn i under ordningen. Dette selv om behovet for å utvikle forskningsbasert næringsutvikling kan være stort.

2.4.2 Sammenligning av organisering og forvaltning:

Når det kommer til organisering og forvaltning så ser det ut til at det er mange likheter mellom de to ordningene DA Bodø og RDA Tromsø. Men det er også noen forskjeller som potensielt kan ha mye å si for hvordan ordningen fungerer i praksis.

Den i utgangspunktet største forskjellen er vel at det i DA Bodø opereres med både et Programråd, et Programstyre og et Programutvalg der det for RDA Tromsø eksisterer ett styre, nemlig RDA-styret. Det som kanskje er spesielt interessant i denne sammenhengen er at det i DA Bodø er slik at det er Programrådet som på bakgrunn av Programutvalgenes forslag om prioriteringer, strategier, mål og tiltak om sine delprogrammer utarbeider en innstilling til handlingsplan til fylkeskommunen. Dette fungerer på en litt annen måte hos RDA Tromsø. Her har RDA-styret på samme måte som Programstyret det operative ansvaret for ordningen, men RDA-styret innehar også det strategiske ansvaret som Programrådet i DA Bodø har. Det er nemlig RDA-styret som leverer innstilling til årlig handlingsprogram til fylkeskommunen. På samme tid finnes det i RDA-Tromsø ikke et bredere programutvalg som i DA Bodø, men RDA-styret har på samme tid muligheten til å oppnevne arbeidsgrupper der de synes det er hensiktsmessig.

Disse forskjellene kan vi jo tenke oss gir seg utslag på flere måter. For det første ser jeg for meg at det for RDA Tromsø vil være en fordel at RDA-styret *både* kan lage innstilling til handlingsplanen i tillegg til å ha det operative ansvaret for den. Dette kan vi tenke oss i praksis betyr at styret har større innflytelse over hva som skal være dagsorden i ordningen, og de kan også selv justere dette etter hvert gjennom årlige vedtak. RDA-styret har altså en langt større strategisk kontroll over ordningen enn det operative organet i DA Bodø, Programstyret har. Dette kan jo ha et visst demokratiorganisatorisk spørsmål hengende ved seg, nemlig om det er rett at ett organ skal inneha begge disse ansvarsområdene, men det skaper også muligens en organisasjon som innehar større kjennskap til hva som rører seg av prosjekter og potensielle søkere, og dermed kan være i stand til å ta nytte av denne kunnskapen. Dette også

i utarbeidelsen av et handlingsprogram som kan justeres etter det som finnes av prosjekt og søkere, og ikke motsatt der en lager et handlingsprogram som setter dagsordenen for hvilke søkere man ønsker skal engasjeres.

På samme tid er det jo for både RDA Tromsø og DA Bodø fylkeskommunen ved Fylkesrådet som vedtar det årlige handlingsprogrammet, og som dermed bestemmer hvorvidt innstillingen som RDA-styret/Programrådet har gjort skal vedtas. Fylkeskommunen har dermed også til syvende og sist kontrollen over hva innholdet i handlingsprogrammet skal være.

Bortsett fra denne ganske store organisatoriske forskjellen, så skiller også DA Bodø seg fra RDA-Tromsø ved at det er Fylkesrådet i Nordland som har det operative ansvaret for spesifiserte bevilgningsvedtak angående nytt kulturhus, Bodø nasjonalhavn, og realiseringen av Universitetet i Bodø. Her opererer RDA Tromsøs styre suverent når det kommer til større, strategiske bevilgninger.

Både når det kommer til de bedriftsrettede tiltakene, og når det kommer til den jobben som sekretariatene gjør, så virker det som om DA Bodø og RDA Tromsø er veldig like, med unntak av stillingsressursen i RDA Tromsøs sekretariat fra Tromsø kommune, men vi må jo huske på at de ut fra de andre forskjellene nevnt ovenfor derfor også har litt forskjellige organisasjoner å forholde seg til.

2.4.3 Sammenligning av handlingsplan/handlingsprogram:

Når det kommer til DA Bodøs handlingsplan og RDA Tromsøs handlingsprogram, så er det selvfølgelig en del forskjeller da disse er tilpasset til situasjonen i de to byene. Dette grunner nok i hovedsak i de to ulike byenes ansette behov, men sier jo på samme tid noe om de prioriteringer som gjøres. DA Bodøs punkt om ”nasjonal og internasjonal posisjonering av Bodø” likner veldig på RDA Tromsøs punkt om ”styrke Tromsøs internasjonale posisjon”. På samme tid har Tromsø punktet med ”internasjonalt infrastrukturelt knutepunkt”, et punkt som nok kanskje ikke finnes hos DA Bodø. Det nærmeste måtte være punktet om ”næringsrettet infrastruktur og stedsutvikling”. Tromsø har også punktet om ”Tromsø som attraktivt bo- og etableringssted”, mens DA Bodø satser mer direkte på ”opplevelser og deltakelser gjennom kultur, idrett og fritid”. Disse punktene er kanskje ikke i utgangspunktet spesielt like, for RDA Tromsø kan nok inkludere en rekke andre elementer enn det som DA Bodøs mer spesifiserte punkt vil gjøre. Likevel kan DA Bodøs punkt nok vise mer om hva DA Bodø

anser som viktig for nettopp å skape et attraktivt bo- og etableringssted. RDA Tromsø opprettholder likevel muligheten til å inkorporere det som de føler kan bidra dersom de rette søkerne skulle komme på banen. Når det kommer til RDA Tromsøs ”styrke den industrielle dimensjonen gjennom økt satsning på innovasjon, næringsklynger og nasjonale og internasjonale oppgaver”, så kan disse kanskje sammenlignes med DA Bodøs punkter om ”reiseliv, handel og service” og ”nyskapning”. Her virker det som om RDA Tromsø er veldig klare på i hvilken sektor det må gjøres en innsats og hva de må gjøre for å klare å nå dette målet, uten at de nødvendigvis ønsker å låse seg til enkelt næringer. Dette kan igjen tenkes kan skape handlingsrom for RDA Tromsø, og kan nok også stimulere til flere søknader enn det DA Bodø kan få gjennom sitt næringsspesifikke punkt ”reiseliv, handel og service”. DA Bodø kompenserer kanskje igjen med sin ”nyskapning”, som er en veldig vid kategori.

Det er uansett ganske viktig å huske på at disse kategoriene nok i utgangspunktet er retningslinjer for hva som skal inngå som viktig for ordningene, og at det er praksisen og rammefordelingene dem imellom som nok sier mest om disse punktenes viktighet prioriteringsmessig. Vi må også huske på å se både mål/formålsformuleringen og punktene i handlingsplanen/handlingsprogrammet under ett da forskjeller ordningene imellom nok ikke nødvendigvis alltid skyldes ulikt innhold eller intensjoner, men ulik plassering i mellom nettopp mål/formål og strategipunktene i handlingsplanen/handlingsprogrammet.

2.4.6 Oppsummering av sammenligning

Disse forskjellene som jeg har pekt på har nok alle noe å si om tildelingspraksisen i de to ordningene. De kan nok også være en del av forklaringen på hvordan og hvorfor vi ser på og forstår de eventuelle forskjellene mellom hvordan ordningene praktiseres.

Som vi har sett over er det en del forskjeller mellom hvordan ordningene DA Bodø og RDA Tromsø organiserer og forvalter, hvilke mål/formål de jobber mot, og hvordan strategien for å oppnå dette blir presentert i handlingsplanen/handlingsprogrammet. Samlet kan vi kanskje si at summen av det hele gjør at ordningene fremstår som veldig like, men det er også detaljforskjeller som gjør at ordningene i praksis kan vise seg å være veldig forskjellige. Selv om sammenligningen av mål/formål og strategi har mange likhetstrekk, så er det likevel nyanser som jeg mener sier noe om forskjellige prioriteringsretninger. Prioriteringer som vi antar vil vise seg i ordningenes møte med søkerne, og i utvelgelse av prosjekter som får støtte.

Oppsummeringsmessig kan vi kanskje si at RDA Tromsø har sett ordningen i et større perspektiv internasjonalt, enn det DA Bodø gjør gjennom sitt ønske om å bli et senter for Nordområdet. Her satser DA Bodø mer på å trygge og utvikle sin rolle som senter i og for Nordland fylke. Jeg mener også at det kan ha en betydning at DA Bodø har formulert en mer direkte satsning mot unge mennesker da dette står som ett av punktene i deres formålsparagraf, mens RDA Tromsø heller velger å bruke dette som *en av flere* strategier for å oppnå deres mål om Tromsø som senter i og for Nordområdet. Men på samme tid følger DA Bodø opp dette målet med formuleringer om en områdesatsning på kultur, idrett og fritid, samt realisering av Universitetet i Bodø, punkter som nok har mye å si for nettopp denne gruppen av mennesker.

Likevel vil nok den viktigste forskjellen DA Bodø og RDA Tromsø ser imellom nok foreløpig være den organisatoriske forskjellen med at RDA Tromsø opererer med *ett* styre, RDA-styret, mens DA Bodø har både et operativt styre, Programstyret, og et strategisk, Programrådet. Dette betyr jo for RDA Tromsøs del at det i praksis er det samme organet som både utarbeider handlingsprogrammet og som tildeler midler i henhold til det. Dette har jo selvfølgelig noen fordeler med seg, men også noen elementer som kan være litt bekymringsfulle da det over tid kan bety at ordningen har muligheten til indirekte å kunne gjøre tilpasninger på søknadsmassen, og at de overordnede strategiene får mindre betydning og er mindre styrende. Dette resulterer jo muligens i en mer ad-hoc tildeling enn det som blir gjort i Bodø der en må forholde seg til et strategisk organ på en annen måte enn i RDA Tromsø. RDA Tromsø kan altså dermed også på en helt annen måte enn DA Bodø ha mulighet til å tilpasse nye handlingsprogrammer ut fra de erfaringer de har opparbeidet seg fra tidligere kontakt med søkere. Dette momentet gjør sitt til at vi kanskje kan forvente en mer tydelig ordning i Bodø, mens det for RDA Tromsøs del nok i større grad er et "løsere", mer ad-hocpreget opplegg.

Likevel, verken de forskjellene som eksisterer mellom ordningenes mål/formålsformuleringer og prioriteringer gjort i handlingsplan/handlingsprogram eller forskjellene i organisering og forvaltning forklarer nok alene de eventuelle forskjellene i ordningenes tildelingspraksis, men summen av dem kan nok gi oss en bredere forståelse for hvorfor de eventuelle forskjellene i tildelingspraksisen eksisterer, og dermed ikke minst litt om hvordan vi skal kunne forklare dem.

Kapittel 3: Metoden – veien mot målet

3.1 Innledning:

Hva er sannhet? Hva er virkelighet? Hvordan får vi tilgang på den? Slike spørsmål har preget (samfunns)vitenskapen siden begynnelsen. Valget av analytiske hjelpemidler er i denne sammenhengen en svært viktig pekepinn ikke bare på hvilke svar man er ute etter, men også ikke minst hvilke svar man er i stand til å få. Metoden(e) som velges er nemlig hjelpemiddel for fortolkningen av virkeligheten der man kan argumentere for at kategorier og teorier om samfunnet kun er forenklinger av noe som er umulig å forenkle, men heller så komplekst og sammensatt at virkeligheten kun blir det man gjør den til og ikke noe objektivt, håndfast og beviselig som forsøkt for eksempel gjennom en masteroppgave. For å imøtekomme dette stadig overhengende spørsmålet, blir det derfor svært viktig å vise hva en bygger sin kunnskap på, hvilke innfallsvinkler en velger å ta, og hvilke metoder en benytter seg av. En redegjørelse for valg av metode (og teori) gjør nemlig leseren i stand til å forstå også selve *grunnlaget* for slutninger og konklusjoner som blir gjort, noe som sikrer en bredere forståelse av virkeligheten, slik den som formulerer den ser den ut fra *sin* posisjon. En posisjon som kan være meislet ut gjennom år preget av forskjellige påvirkninger der også forelesninger og studiemiljø er en del av disse.

3.2 Kvalitativ forskningsmetodikk

I forhold til den problemstillingen som jeg har valgt, fant jeg fort ut at det i dette tilfellet nok var en *kvalitativ* tilnærming som ville være mest hensiktsmessig. Jeg var ut fra min problemstilling ute etter å finne data som kunne belyse tildelingspraksis hos to ordninger som i utgangspunktet er underlagt de samme føringene, en problemstilling som vanskelig lar seg gjøre å operasjonalisere til enkle målbare indikatorer. Eksempelvis skjønte jeg tidlig at selve *tolkningen* av de formelle føringene som ligger til grunn ville være sentralt for å forstå/forklare eventuelle forskjeller i tildelingspraksisen mellom ordningene. Dette er noe som jeg mener jeg på en mer helhetlig måte ville få forståelse av gjennom en kvalitativ tilnærming heller enn en kvantitativ som eksempelvis kan ta for seg utbredelse og fordelinger gjennom mer statistisk målbare kategorier. Som Fossåskaret (1997: 14) sier det: ”Også den kvalitativt orienterte forskeren sammenlikner. Men han markerer ikke forskjeller i mengde. Sammenlikningen har som formål å utdype forståelsen av fenomenet som studeres.”

3.3 Valg av metode

Jeg benyttet meg av tre ulike metodiske fremgangsmåter. Disse er dokumentanalyse, halvstrukturert intervju og observasjon. Jeg vil nedenfor gå nærmere inn på de enkelte metodene med de implikasjoner dette valget hadde for min studie og analyse.

3.3.1 Skriftlige kilder og dokumentanalyse

Jeg valgte å benytte meg av dokumentanalyse som hovedmetode med suppleringsinformasjon gjennom halvstrukturerte intervjuer og observasjon fordi jeg mener at disse metodene er de som var mest nyttige i forhold til problemstillingen min, der jeg forsøker å avdekke tildelingspraksis og hva som skaper de mulige forskjellene som eksisterer mellom ordningene. For å imøtekomme det faktum at oppgaven min etter hvert fremstod som mer eller mindre todelt der jeg for det første ville kartlegge den utformingen og de rammene som ligger til grunn for de enkelte RDA-ordningene, og for det andre at jeg skulle kartlegge selve praktiseringen av søknadsbehandlingen, fant jeg ut at den beste metoden for å komme nærmere svar på problemstillingen ville være gjennom i hovedsak og i første rekke benytte meg av dokumentanalyse. Dette av offentlig tilgjengelige dokumenter som blant annet ligger ute på de to ordningenes websider i tillegg til noen artikler fra aviser og nettmedia.

Dokumentanalyse er valgt fordi jeg ser på denne som nøkkelen ikke bare til en bred forståelse av ordningenes struktur og natur, men også som kilde til å avdekke de sakene som gjør at det er mulig å snakke om forskjeller som ikke bare skyldes ulike typer søknader, men avgjørelser som skyldes ulike prioriteringer. Alle formelle sider av ordningene er offentlig tilgjengelig, og det ville derfor også være mulig å spore tildelingspraksis tilbake i tid på en helt annen måte enn dersom jeg helt og fullt måtte være avhengig av de subjektive uttalelsene og kanskje etter hvert manglende hukommelsen til de involverte. Likevel ville dokumentanalysen ikke være i stand til å gi meg alle former for informasjon som kan være relevant for å forklare tildelingspraksiser. Jeg ville derfor utdype de data jeg fant i dokumentanalysen gjennom halvstrukturerte intervjuer med involverte aktører med den hensikt å verifisere, avkrefte og kommentere de funn jeg vil komme over der. Dette bidro nok til å utelukke feilkilder, men ga også bakgrunnsinformasjon og forklaringer på hvorfor ting har blitt som de har blitt.

I forhold til hvilke dokumenter jeg valgte å benytte meg av, benyttet jeg meg av en innfallsvinkel som i stor grad bestod i å prøve og feile. Jeg tok utgangspunkt i de dokumenter som gjennom blant annet RDA-ordningenes egne websider fremstod som viktige for dem og som de selv refererer til, og så disse i forhold til den problemstillingen som jeg hadde

utformet. Dette var i og for seg et uproblematisk arbeid, bortsett fra at det var en tidkrevende prosess som det alltid er å gå gjennom store mengder informasjon. Av dokumenter som har vært av særlig stor betydning i min studie, må DA Bodøs handlingsplan, RDA Tromsøs handlingsprogram, tildelingsbrevene til de to RDA-ordningene fra KRD, og de vedtektene som ligger til grunn for ordningene gjennom Fylkesrådet i Nordlands sak nr 7, 2007, og Troms Fylkeskommunes Nærings- og utviklingsprogram 2009-2013 nevnes spesielt. I tillegg til dette har den informasjonen som RDA-ordningene selv har produsert og lagt ut på deres websider hatt stor opplysende verdi og har dannet grunnlaget for intervju og observasjon, og videre for analysen.

3.3.2 Kvalitative forskningsintervjuer

Som supplement til dokumentanalysen ville jeg også gjøre halvstrukturerte intervjuer med nøkkelpersoner i ordningene, og i tillegg observasjon av styremøter der dette lot seg gjøre. Intervjuene begrenset jeg til å omfatte lederne av de to styrene (i Bodø både Programråd og Programstyre), samt saksbehandlerne/sekretariatet. Dette var i Bodø og Tromsø en utvelgelse jeg gjorde på bakgrunn av informasjon fra dokumentanalysen der styreledere og saksbehandlere utkrystalliserte seg som de mest sentrale i forhold til det jeg forsket på, men også i forhold til de ressursbegrensninger som datainnsamling til en masteroppgave gir. Når det kommer til de halvstrukturerte intervjuene ville jeg på bakgrunn av en utarbeidet intervjuguide også benytte meg av en snøballmetodikk, der et intervju vil lede til ny informasjon som jeg igjen kunne bygge videre på ved neste intervju, ved å gå tilbake i dokumentene, og som grunnlag for observasjonen.

Jeg valgte derfor også å benytte meg av *halvstrukturerte* intervjuer. Jeg ville være varsom med å ikke sette for stramme rammer for hva som skulle være viktig i møte med mine informanter, men samtidig som jeg måtte passe på å holde samtalen innenfor den relevante kontekst. Kvale (1997: 21) definerer slike intervjuer som ”et intervju som har som mål å innhente beskrivelser av den intervjuedes livsverden, med henblikk på fortolkning av de beskrevne fenomener.” Jeg så det som viktig å ikke ”presse” informantene inn i et forutinntatt skjema da jeg tror dette kunne virke hemmende for tilgangen til informasjon. Dette kunne være dyrebar informasjon som kunne hjelpe meg med å finne og gå videre med opplysninger og data jeg ellers ikke ville kommet over om jeg hadde satt opp for eksempel forhåndsbestemte og ferdigdefinerte tema og spørsmål og latt det være med det. Det har generelt vært gjennomført lite forskning på ordninger av denne typen jeg studerer, og jeg

mente at denne metoden var i stand til å sette meg på sporet av det som er relevant for problemstillingen, i motsetning til i tilfeller der det eksisterer en stor tilgang på tidligere studier og det hadde vært mer nærliggende å teste ut teorier og hypoteser ut fra disse.

Tabell 3.1 Intervjuoversikt

DA Bodø:	RDA Tromsø:
Programrådsleder	RDA-styreleder
Programstyreleder	
Sekretariatsleder	Sekretariatsleder
Sekretariatsrådgiver	Sekretariatsrådgiver

Det som etter hvert viste seg å være kanskje den største utfordringen i forhold til denne metoden, var å komme i kontakt med og å få gjennomført de intervjuene som jeg ønsket. Dette var også det som jeg på forhånd fryktet skulle bli den største utfordringen, siden jeg visste at de jeg var interessert i å intervjuer alle sammen er svært opptatte mennesker. Mine bekymringer viste seg å ikke ha vært totalt ubegrunnet da de jeg ønsket i tale lot vente på seg. Dette var da ikke talende for hele informantkretsen min, og sier heller ikke noe om intensjonen hos de som ble spurt, men var nok heller et resultat av begrenset tid hos de spurte. Dette er noe jeg har full forståelse for og hele tiden har måttet akseptere og rettet meg etter.

3.3.3 Observasjon

Jeg ønsket i forbindelse med styremøter i ordningene også å benytte meg av observasjon. Som Aase og Fossåskaret (Aase og Fossåskaret 2007: 78) påpeker: ”Målet med metoden er å komme bak fasaden og observere livet slik det arter seg for informantene.” Dette ville jeg gjøre fordi jeg ønsket å supplere den informasjonen jeg hadde fått gjennom dokumentanalysen og de halvstrukturerte intervjuene med observasjoner av hvordan styremøtene ble gjennomført. Dette ville jeg gjøre fordi jeg for eksempel så det som relevant å se om de er preget av konflikt, om de er preget av konsensus, og om det som skjer på styremøtene er preget av styrenes sammensetning, heller enn de argumenter og den informasjonen som kommer frem i forbindelse med tildelingsprosessene. Med dette mener jeg om styremøtene preges av konsensus selv om sammensetningen av styrene er slik de er, eller om de er preget av konflikt og forskjellige interesser og prioriteringsønsker, og om dette skjer på tross av eller på grunn av sammensetningen i styrene. Ideen var at dette ville kunne observeres gjennom de uttalelser og replikkvekslinger som fant sted. Dette ville i og for seg komme i tillegg til de halvstrukturerte intervjuene, men med dokumentanalysen som bakteppe.

Dette lot seg også i praksis gjennomføre. Jeg observerte styremøter i begge RDA-ordningene i datainnsamlingsperioden, da flere har RDA Tromsø enn hos DA Bodø. Dette ene og alene på grunn av de manglende ressurser som var tilgjengelig for å kunne reise dit.

I forhold til det temaet som jeg hadde valgt, så hadde jeg forventet at jeg skulle bli kun en av mange på tilhørerbenken under styremøtene, og at mitt nærvær knapt skulle merkes blant journalister og andre interessenter. Etter hvert forstod jeg at jeg knapt kunne tatt mer feil. Ikke at jeg gjorde meg spesielt synlig av meg selv, men heller det at alle de andre tilhørerne som jeg hadde forventet skulle være der når ordninger av denne typen holder åpne møter og tildeler summer av en slik størrelsesorden, glimret med sitt fravær. Dette førte med seg at alle nok la merke til at jeg var der. Dette ble i alle fall realiteten da informanter i begge styrene valgte å presentere meg for de andre som den masterstudenten med spesielle interesser for det de jobbet med. Her kan det jo diskuteres hva som er mest naivt eller plausibelt, det å tro at mitt nærvær ikke gjorde at møtene forandret karakter, eller det å faktisk tro at de gjorde det. Det som er sikkert er i alle fall at defineringen av min rolle like gjerne kunne bidra til noe positivt som negativt da det i det lange løp i alle fall gjorde meg lettere i stand til å komme i kontakt med de involverte ved senere tidspunkt. Det blir dermed vanskelig og også av kun rent teoretiske grunner et poeng i å diskutere hva som ville skjedd dersom jeg ikke hadde vært tilstede, siden jeg faktisk var det.

Styremøtene i seg selv varierte i lengde, ofte på grunn av antall saker som var oppe til behandling, eller i hvilken grad de enkelte sakene førte til diskusjoner innad i styret. Av fremmøtte var jeg, med unntak av enkelte tilfeller av søkere som var invitert til å fortelle mer om sitt prosjekt, den eneste som deltok i tillegg til styremedlemmene eller eventuelt deres vara. Ved møte i RDA Tromsø satt jeg ved tilhørerbenken, mens ved møte i DA Bodø satt jeg etter invitasjon rundt styrebordet. Begge sitteordningene ble naturlig ut fra rommenes størrelse og antall sitteplasser tilgjengelig. Jeg benyttet meg utelukkende av notering, med bakgrunn i de sakspapirer som lå for dagens møte. Kun ved to anledninger (en i DA Bodø, og en i RDA Tromsø) ble jeg bedt om å forlate styrerommet da saker som var unndratt offentligheten skulle behandles. Dette var helt uproblematisk, da grunnene for dette var reelle. Styremøtene bidro i aller høyeste grad til det jeg i utgangspunktet hadde håpet at de skulle gjøre, da jeg fikk observere samspillet til de involverte seg imellom. Jeg fikk et godt innblikk i hvordan sakene ble diskutert, og hvordan avgjørelser i forbindelse med prosjektsøknader ble tatt. Jeg fikk også et innblikk i de to RDA-ordningenes strategidiskusjoner, da kanskje særlig

RDA Tromsøs, da dette var et tilbakekommende tema. Alle observasjonene ble foretatt i datainnsamlingsperioden i mellomrommet april 2009 – februar 2010.

3.4 Utfordringer og refleksjoner rundt og pga. valg av metode

Arbeidet med å finne svar på problemstillingen har vært utfordrende på flere måter. For det første så krevde temaet en god del av bakgrunnsinformasjon og viten for at jeg i det hele tatt var i stand til å stille fornuftige spørsmål, en tidkrevende prosess som nok også mine første møter med felten var preget av uten at jeg på noe tidspunkt følte at jeg ga uttrykk for å vite så mye, men heller det at jeg var interessert i å lære. Problemstillingen var likevel alltid med meg, og om jeg var på villspor kunne jeg benytte meg av den for å komme meg tilbake på rett spor, om det var gjennom nye spørsmålsformuleringer, eller gjennom et skifte av fokus.

Både DA- og RDA-ordningen er underlagt offentlighetsloven³ der det heter at alle saker er offentlig dersom det ikke er gjort unntak i eller i medhold av lov. Dette gjorde dokumentanalysen mer til et spørsmål om å finne frem til det som på best mulig måte viser tildelingspraksisen i de to ordningene på en mest mulig korrekt og beskrivende måte. Taktikken min var å starte med å ta utgangspunkt i hele søknadsmassen, for så eventuelt å avgrense meg til å fokusere på *to-tre* saker i hver av ordningene som fremstod som beskrivende for ordningenes tildelingspraksis. Utfordringen her var å ha kriterier for å velge ut kun noen saker fra det store antallet av dem. Jeg ville ikke, på grunn av det store antallet søknader, ha ressurser til å gå i dybden på dem alle, og derfor ble en utvelgelse av et mindre antall av dem helt nødvendig, en utvelgelse som i hovedsak ble basert på det tidsrommet datainnsalingen foregikk. Alle sakene som ble behandlet ville jo i utgangspunktet være forskjellige fra hverandre, men jeg ville gjennom å se på behandlingen av søknadsmassen i denne tidsperioden forhåpentligvis kunne spore ut fellestrekk innenfor ordningenes søknader som kunne være med på å si noe mer om ordningene generelt. På samme tid ville jo en hver enkeltsak være en del av de enkelte ordningene, og dermed ville også disse si litt om deres tildelingspraksis. En strategi jeg var inne på, var også å gå dypere inn i de sakene som det var stor *medieinteresse* for. Dette begrunner jeg i det at jeg mener at der det har oppstått kritikk, så har det også vært noen forforståelser på hvordan disse midlene skulle fordeles, og det ville etter min mening også som mulig ettervirkning av slik kritikk kunne oppstå en diskusjon om

---

³ Offentleglova: Lov og rett om innsyn i dokument i offentlig verksemd. Offentlighetsloven gjelder i utgangspunktet alle forvaltningsorganer (§2) og etablerer en utstrakt plikt for forvaltningen til å gjøre sine dokumenter offentlig tilgjengelig (§3). Loven deler opplysninger i tre grupper: (1) opplysninger som *skal* unntas fra innsyn (pga taushetsplikt), (2) opplysninger som *kan* unntas fra innsyn og (3) opplysninger som *ikke kan* unntas fra innsyn. Kilde: Lovdata: Offentleglova. Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-20060519-016.html> Hentet 26.04.10

hvorvidt den praksisen som har vært gjennomført er riktig også innad i ordningene selv. Disse kunne jeg finne via media, og senere spørre videre om i intervjuene. Jeg ønsket også i utvelgelsesprosessen av disse sakene å fokusere på så *nye* saker som mulig. Dette særlig på grunn av at jeg så for meg at det dermed vil være lettere å få gode data under de halvstrukturerte intervjuene fordi informantene ville ha disse sakene forholdsvis friskt i minnet, og at de dermed kan huske mer av det som ble relevant for avgjørelsen i saken enn dersom det var en sak som ble behandlet for en tid tilbake. Dette var likevel ikke et forsøk på å definere RDA-ordningenes tildelingspraksis gjennom enkeltsaker, men heller som et arbeidsredskap underveis og som eksempler på praksis som inngår i det store bildet av ordningen.

En annen stor utfordring i forhold til datainnsamlingen, var rett og slett å vite når en skulle gi seg. Begrensningene lå der i forhold til ressurser og tid, men på samme tid er begge RDA-ordningene ikke statiske og ting skjer stadig, og jeg følte at en del av disse hendelsene var så viktige at det har vært nødvendig å ta hensyn til dem. Dette fordi at konsekvensen med å unnlate dem rett og slett kunne bety at denne oppgaven rett og slett ville være utdatert og mindre relevant allerede før den hadde kommet ut. Ut fra dette ble det også et spørsmål om i *hvilken grad* jeg skulle ta hensyn til slike nye hendelser, for på ett eller annet stadium måtte jeg jo sette strek, eller så risikerte jeg jo at jeg aldri, så lenge ordningene eksisterer, ville kunne si meg ferdig. Det er særlig én hendelse som har gitt meg dette dilemmaet, nemlig det at det etter en evaluering har kommet signaler om at Fylkesrådet i Nordland nylig vil gå til det skritt å legge ned det operative organet for DA Bodø, programstyret, i tillegg til sekretariatet, og selv ta over deres oppgaver. Denne hendelsen vil jo selvfølgelig ha store implikasjoner for DA Bodø, og dermed for min oppgave. Jeg har i forhold til dette vært tvunget til å gjøre et valg mellom å vente på en avgjørelse og da gjøre en ny undersøkelse i forhold til hvilke konsekvenser dette faktisk har for DA Bodø, og videre ut fra dette gjøre en ny komparativ analyse i forhold til RDA Tromsø, eller holde fast på de data jeg har samlet inn før denne hendelsen eventuelt vil finne sted. Jeg har av tre grunner valgt det siste. For det første er denne hendelsen tross de signaler som har kommet, fortsatt ikke en realitet. Det ville derfor på dette stadium derfor kun bli snakk om ”hvis”, ”hva om”, ”dersom”, meningsytringer og synsing. For det andre vil den analysen jeg har gjort, også kunne være verdifull for å sette denne hendelsen i perspektiv, kanskje særlig for mine informanter hvis bidrag har vært delaktig for at jeg har kommet til de konklusjoner om ordningene som jeg har. For det tredje, som allerede nevnt, begrensningene i tid og ressurser gjør at det ville være umulig for meg å

gjennomføre en fullverdig datainnsamling og analyse på bakgrunn av denne eventuelle hendelsen, og å gjøre dette halvveis ville verken være god samfunnsvitenskap eller rettferdig overfor de som har investert sin tid i det arbeidet jeg allerede har gjort. Jeg anbefaler likevel at oppgaven og analysen spesielt leses i lys av at dette faktisk er ett av flere mulige scenarioer for ordningen i fremtiden, da jeg tror at dette kan bidra til å sette masteroppgaven og analysen spesielt i et perspektiv som kan være nødvendig senere.

3.5 Komparativ analyse – styrker og svakheter

Det ble tidlig klart for meg at å gjennomføre en komparativ analyse av tildelingspraksisen hos DA Bodø og RDA Tromsø ville kunne gi meg, etter min mening, mer interessante data enn dersom jeg kun valgte å fokusere på kun én av ordningene. Hovedargumentet bak dette valget ligger i den forståelsen at det i en sammenligningssituasjon alltid vil være enklere å få perspektiv på det du er i ferd med å undersøke. Perspektivet er nemlig alltid til stede i kraft av det du sammenligner med. Dette i tillegg til det teoretiske som man velger å benytte seg av. Faren med å gjennomføre en slik analyse er derimot at man nødvendigvis ikke er i stand til å fordype seg like fullstendig i det ene prosjektet som man ville kunne klart dersom man valgte å fokusere alle sine ressurser nettopp på det. Jeg mener likevel at styrken i å gjennomføre denne formen for komparativ undersøkelse veier tyngre enn ulempene med det, særlig siden forutsetningene for å gjennomføre det på denne måten lå så godt til rette som de gjorde i mitt prosjekt.

Som en del av det å kunne svare på problemstillingen, så lå også elementet av å finne ut hvorvidt, og i så fall på hvilken måte, *organiseringen* av ordningene er avvikende fra hverandre. Ideen var at dette nemlig kunne være noe som mest sannsynlig ga seg utslag i ulik praksis. Dette ønsket jeg å belyse ved å gå grundig inn i hvordan ordningenes organisering faktisk fungerer. I dette arbeidet benyttet jeg meg i hovedsak av dokumentanalyse av den informasjonen som ligger tilgjengelig på ordningenes websider. Men også det helhetsbildet som jeg fikk gjennom de andre metodene var med å bidra her.

Jeg tror det er en styrke å ha flere metodiske innfallsvinkler, noe jeg tror og håper bidro til å gi det nyanserte bildet som jeg var på jakt etter. Utgangspunktet mitt i denne sammenhengen var å fokusere på de ulike rammevilkårene for ordningene. Her ble særlig de føringene som ligger til grunn for ordningene og som sier noe om hvilken praksis som skal være rundt midlene av interesse. Dette med spørsmålet om hvor store rom det er for tolkninger av disse

føringene generelt, noe som ville si noe om mulighetene for forskjeller mellom ordningene, var også sentralt og lå som et bakteppe for analysen. Tanken var at en sammenlikning av disse gjennom dokumentanalyse med påfølgende spørsmål ved intervju og observasjon ved styremøter ville si meg veldig mye om tildelingspraksisen. Tolkningene av føringene er naturligvis essensielle for hvilken tildelingspraksis de ulike ordningene har. Disse ville også i tillegg til kunne spores gjennom de ulike tildelingene og gjennom de ulike ordningenes egne mål, gjennom observasjonen, men også kunne bli bekreftet/avkreftet og kommentert gjennom de halvstrukturerte intervjuene. Dette mener jeg har bidratt til en form for sikkerhetsnett på validiteten av de data som jeg har kommet fram til.

Det er også i forhold til den metodiske innfallsvinkelen som jeg valgte, med å gjennomføre en komparativ undersøkelse av to ordninger på to ulike geografiske steder også en forutsetning om at jeg klarte å gjennomføre like undersøkelser på begge stedene slik at en sammenlikning ville kunne la seg gjøre. Dette har vært utfordrende i forhold til de ressursene som en masteroppgave tillater. Jeg fikk dessverre kun én reise til Bodø, og selv om jeg fikk gjennomført både intervjuer og fikk observere ved styremøte der, så var jeg likevel tvunget til å gjennomføre de siste intervjuene uten å sitte ansikt til ansikt med mine informanter. Jeg vil likevel argumentere for at innholdet av denne informasjonen likevel skal kunne benyttes i en sammenlikning. Grunnen til dette er at det blant annet er de samme spørsmålene som ble stilt til representantene fra begge ordningene. På samme tid var spørsmålene også av en slik karakter at det ble lagt opp til at informanten selv kunne vektlegge det som de anså burde vektlegges og som kanskje var med på å gjøre skillet mellom ordningene klarere. Likevel, det faktum at jeg kun fikk observere ett styremøte ved ordningen i Bodø, har gjort at jeg har valgt å bruke denne metoden mer som supplerings av de andre to, da det langt på vei er mulig i forhold til DA Bodø, å hevde at ett møte ikke er beskrivende for programstyrets generelle møtepraksis.

3.6 Etikk

Det er i løpet av en forskningsprosess viktig å kontinuerlig drøfte de etiske spørsmål som er knyttet til prosessen. Det er blant annet viktig å huske på at å sikre informantens interesser kommer foran forskningen og forskerens. Informasjonen som blir gitt til forskeren må blant annet ikke på noen måte brukes slik at det kan gå ut over informantene selv eller en uskyldig tredjepart. Selv om informanten synes det er greit, er det likevel forskerens ansvar å beskytte sine informanter, også mot seg selv. Alt dette i henhold til de forskrifter som

Personvernombudet for forskning, Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD), krever av samfunnsvitenskapelig forskning i Norge. Det er også forskerens ansvar å informere sine informanter om hva prosjektet går ut på, og også hvordan de opplysningene som de gir vil bli brukt. Som en del av dette så formulerte jeg en Informert Samtykkeerklæring. Her fikk informantene informasjon om studien og deres rettigheter som informant. Den opplyser om formålet med studien, om hvordan informasjonen ville bli brukt, og at dersom informanten syntes det var greit, så ville det bli benyttet en diktafon. Den informerer videre om at kun forskeren har tilgang på dataen, at dataen vil bli slettet når studien er fullført, at deltakelse i studien var fullstendig frivillig og at det var mulig å trekke seg fra den uten nærmere begrunnelse. Dersom informanter ville fratrukket undersøkelsen ville ikke den informasjonen som de har kommet med bli brukt. Informanten blir også informert om at et referat av intervjuene (gjort ansikt til ansikt) ville bli sendt til deres e-post slik at eventuelle misforståelser kunne elimineres. Sist, men ikke minst opplyser Informert Samtykkeerklæring om at navn ikke på noe tidspunkt vil framgå i oppgaven, men at det vil kunne oppstå mulighet for indirekte identifisering gjennom sitater ved at yrkestilhørighet vil framgå. Av Informert samtykkeerklæring fremgår det også at forskningsprosjektet er meldt til NSD, at forskeren er underlagt taushetsplikt, og at eventuelle sensitive data vil bli behandlet konfidensielt.

Av bemerkninger av etisk karakter som jeg som forsker gjorde meg underveis i studiet, så var det særlig ett spørsmål som skilte seg ut som mer utfordrende enn andre. Det var spørsmålet om anonymiseringen av informantene. Som nevnt over så står det i Informert Samtykkeerklæring at muligheten for indirekte identifikasjon av involverte vil kunne oppstå gjennom sitater der yrkestilhørighet vil framgå. Ideelt sett så var det ønskelig at ingen av mine informanter skulle kunne bli identifisert, men av et par grunner som jeg skal forklare nå så fant jeg det likevel rett å ta med yrkestilhørigheten. For det første så er informasjonen som jeg søkte overhodet ikke av personlig karakter, og de spørsmålene som ble stilt, ble stilt til informanter som ble valgt ut ene og alene etter den stillingen/vervet som han eller hun hadde i forhold til ordningene. Jeg så det også som viktig for en eventuell leser av oppgaven å ha muligheten å se meningsytringer i sammenheng med stillinger, og ikke kun som generelle meningsytringer, da disse da ville hatt liten, om noen verdi ene og alene. Mitt andre argument for å tillate dette var at det er snakk om personer i offentlige stillinger som selv har valgt å ha de posisjonene som de har og som i det hele tatt har gjort dem relevante for å bli spurt om å være med i denne undersøkelsen.

3.7 Metoden som en av grunnsteinene for analysen

Mulighetene for hvordan å analysere sine data, begrenses kun av ens fantasi og det valget av metode® som en har gjort. Jeg vil derfor her forklare litt hva jeg har valgt å vektlegge i den videre analysen og hvorfor.

I forhold til alternative måter å fokusere diskusjonen av mitt materiale, så har jeg valgt å holde et bredt anlagt fokus gjennom hele oppgaven. Jeg tror dette er viktig for at ikke oppgaven skulle kunne bli kjedelig og for opphengt i detaljer. Jeg mener det er nødvendig å se på ordningene som det de er, nemlig distriktpolitiske virkemiddelordninger. Om ordningen fungerer, og senere, om de fungerer slik de er ment å fungere, og om dette igjen fører til næringsmessig utvikling, det tror jeg kommer som en naturlig del av denne innfallsvinkelen, selv om jeg ikke i utgangspunktet tar på meg å svare på alt dette. Jeg ser ingen grunn til å gjøre dette mer komplisert enn det faktisk er, men har samtidig vært fokusert på å sørge for at mine poenger og slutninger bygger på både et teoretisk og empirisk grunnlag. De kriteriene jeg har valgt er valgt ut fra problemstilling, der de alle gjennom datainnsamling har vist seg å inngå som elementer i tildelingspraksis. Blant disse er måten ordningene er organisert på. Dette var noe jeg la merke til tidlig, og det har vist seg både gjennom observasjonen og intervjuene at organiseringen kan ha stor betydning for tildelingspraksisen, kanskje mer enn noe annet. Organiseringen danner grunnlaget for nesten alle andre elementer som er av betydning for praksisen, og beskrivelsen av ordningene i forhold til dette vil derfor være et svært viktig ledd i å forklare de ulikheter som finnes mellom de to ulike organenes tildelingspraksis.

Videre for å finne ut mest mulig om hvorfor tildelingspraksisen arter seg som den gjør, fokuserte jeg hovedsakelig på de mønster og forskjeller som kom til syne. Et grunnleggende utgangspunkt, i tillegg til organiseringen av de to RDA-ordningene, var de føringene som er lagt på bruken av midlene og de mål og prioriteringer ordningene selv setter seg og gjør viktige elementer i den videre analysen. Et spørsmål i denne forbindelse var om det er ulike typer søknader som resulterer i ulike vedtak, eller om det er andre elementer, og i så fall hvilke, som spiller inn. I tillegg kommer den oppmerksomheten ordningene har fått. Informasjonsflyt og kommunikasjon mellom ordningene og brukerne av ordningene, med media som en sideaktør, har også vist seg også å kunne ha betydning, da ordningene har fått mye negativ omtale i media (for eksempel NRK 04.09.2008, 03.07.2009 og 22.09.2009) Men

før jeg vil gå nærmere inn på dette, vil jeg beskrive det teoretiske grunnlaget for den videre analysen.

***"Theory is necessary to figure out what's really going on.
People always want to be saviors for their community.
It's like they see a baby coming down the river and want to jump in and save it.
We need to stop being so reactive to the situation that
confronts us. Saving babies is fine for them, but we want to know who's
throwing the goddamn babies in the water in the first place."
- Michael Zinzun -***

Kapittel 4: Iverksettingsteori

4.1 Innledning:

I dette kapitlet vil jeg se litt nærmere på noen av de grunnleggende teoretiske innfallsvinkler som vil være med på å gi analysen av ordningene DA Bodø og RDA Tromsøs tildelingspraksis en bredere plattform. Jeg ønsker her å gi en kort og relevant drøfting av teori om iverksetting, og i en oppsummering knytte dette opp mot mitt forskningsfelt.

4.2 Valg og begrunnelse for valg av teori:

Som teoretisk utgangspunkt for analysen har jeg valgt å benytte meg av *iverksettingsteori*. Jeg har valgt iverksettingsteori fordi den har sitt utgangspunkt i de faktorer som bidrar til enten å realisere eller ikke realisere politisk gitte signaler og formelle vedtak, altså en tematikk som er midt i blinken i forhold til min problemstilling.

4.3 Iverksettingsteori

Iverksettingsteorien har tradisjonelt sett vært delt opp i to tilnærminger, en som ser iverksettingsprosessen ovenfra og ned, og en som ser den helt motsatt, altså nedenfra og opp, der også mye av litteraturen om iverksetting er blitt farget av debatten mellom representanter for disse to tilnærmingene (Offerdal 2000, i Baldersheim og Rose 2000: 257). I dag har mange av elementene fra iverksettingsteorien blitt fanget inn av andre begreper som ”evaluering”, ”læring”, ”politikkutforming” og ”administrasjon”, uten at begrepet iverksettingsteori blir brukt, selv om studier som omhandler dette som oftest i realiteten nettopp er basert på en eller annen form for iverksettingsteori. Iverksettingsteori tar nemlig også for seg mer enn ren administrasjon. Iverksetting av politiske vedtak kan også sees på som en politisk fase der en får en fortsettelse av politikken, men med andre midler, og avstanden mellom idealet (det lojale byråkrati) og realitetene innenfor offentlig politikk kan være stor (Offerdal 2000, i Baldersheim og Rose 2000: 258).

Men hva er egentlig iverksetting, og hvordan skal iverksetting avgrenses? Audun Offerdal diskuterer i sitt bidrag ”Iverksettingsteori – resultatene blir sjelden som planlagt, og det kan være en fordel?” skillet mellom vedtak og iverksetting, at det ikke er identisk med skillet mellom politikk og administrasjon, selv om forvaltningen og dens funksjonærer som regel vil spille en sterkere rolle i iverksettingsfasen enn i vedtaksfasen. Offerdal argumenterer videre med at iverksettingsfasen i seg selv er en fase der politikken blir gitt innhold, og i den mening

er den klart en del av en politisk utformingsfase. Han mener at når iverksettingen likevel er spesiell, er det fordi det som grunnlag for iverksettingsfasen foreligger et politisk vedtak eller et utsagn fra politiske styresmakter som legitimerer en viss politikk, og som setter grenser for hva en kan foreta seg i iverksettingsfasen. For å bli oppfattet som legitim må derfor iverksettingspolitikken, dersom den blir utfordret, defineres innenfor rimelige tolkninger av den opprinnelige, vedtatte politikken (Offerdal 2000, i Baldersheim og Rose 2000: 260).

Pressman og Wildavsky, to av iverksettingsteoriens pionerer, uttrykker det slik:

”Vi kan ikke operere med en definisjon av politikk som utelukker enhver form for iverksetting og heller ikke med en definisjon som innbefatter enhver form for iverksetting. Det må finnes et startpunkt. Hvis ingen virksomhet blir påbegynt, kan det heller ikke finne sted noen iverksetting. Men det må også finnes et sluttunkt. Iverksetting kan ikke lykkes eller feile uten at det finnes et mål som det kan vurderes ut fra (Pressman og Wildavsky 1984: 22, i Kjellberg og Reitan 1995: 133).”

Men også synet på hvorvidt iverksetting faktisk kan være det samme som evaluering av de endelige resultater ved offentlige tiltak har vært en kilde til splid innenfor denne teoritradisjonen, da noen har funnet og oppfattet iverksettingsstudier og evalueringsstudier som like, mens andre har ment å kunne isolere de prosesser som karakteriserer selve gjennomføringen av et tiltak, uten nødvendigvis gå inn på selve beslutningsprosessen og vurderingen av det endelige resultatet (Kjellberg og Reitan 1995: 133). Pressman og Wildavsky hadde etter hvert et ganske nyansert syn på dette spørsmålet: ”Iverksetting og evaluering er to sider av samme sak; iverksetting gir den erfaring som evaluering stiller spørsmål om, mens evaluering framskaffer den nødvendige innsikt til å gi mening til det som finner sted. ...Uansett hvor grenselinjen (mellom dem) går, vil iverksetting være grunnlaget for evaluering av offentlig politikk (Forord til 3. utgave, Pressman og Wildavsky 1984: 15, i Kjellberg og Reitan 1995: 133).

Dersom problemstillingen om hva iverksetting faktisk er kan sies å handle om når prosessen faktisk begynner, så handler nok det andre spørsmålet innenfor iverksettingsteorien - om iverksetting og evaluering er det samme, om spørsmålet om når en iverksettingsprosess kan anees som avsluttet. Kjellberg og Reitan mener at man kan formalisere begge problemstillingene ved å betrakte gjennomføringen av et tiltak som et sett av ulike faser (Kjellberg og Reitan 1995: 134):

Fase 1: Politikutforming – utredning offentlig utvalg eller arbeidsgruppe; utarbeidelse
proposisjon eller tilsvarende

Fase 2: Beslutning om tiltaket – lovvedtak eller tilsvarende

Fase 3: Spesifisering sentralt nivå – retningslinjer/forskrifter

Fase 4: Spesifisering lokalt nivå – retningslinjer/instrukser

Fase 5: Realisering lokalt – aktivitet lokale organer

Fase 6: Gjennomføringspraksis – resultater av tiltaket

Fase 7: Tilbakeføring av erfaringer

(Kilde: Kjellberg og Reitan 1995: 134)

En slik fasebeskrivelse er, som Kjellberg og Reitan videre poengterer, stilisert. Men den gir likevel en viss idé om hva en iverksettingsprosess er, og hvordan den plasserer seg i politiske prosesser. Likevel er det innenfor denne beskrivelsen av en iverksettingsprosess fortsatt store uenigheter, og forskjellene virker som kan variere stort fra prosess til prosess og fra forsker til forsker (Kjellberg og Reitan 1995: 135).

Offerdal mener videre at det i iverksettingsstudier er viktig å kartlegge begrensninger som foreligger med tanke på hvilke deltakere som ansees som legitime, hvilke problemstillinger, verdier og situasjonsoppfatninger som er sentrale, og hvilken kunnskap som defineres som ekspertise. For å kunne gjøre en meningsfull kartlegging blir det derfor viktig, i tillegg til å studere sentrale politiske og administrative beslutningstakere, også å kartlegge de lokale iverksetterne og hva som former deres handlinger når de samhandler seg imellom, med klienter og med allmennheten. Offerdal mener at disse begrensningene samtidig vil indikere vilkår for hvilken iverksettingsstrategi som vil passe og dermed for hvilke anbefalinger som vil gi god iverksetting i konkrete saker (Offerdal 2000, i Baldersheim og Rose 2000: 261).

4.4 ”Ovenfra og ned” og ”nedenfra og opp”

Som nevnt over så har iverksettingsteorien tradisjonelt sett blitt delt opp i to deler, den tilnærmingen som ser iverksettingsprosessen ovenfra og ned, og den som ser den nedenfra og opp.

4.4.1 ”Ovenfra og ned”

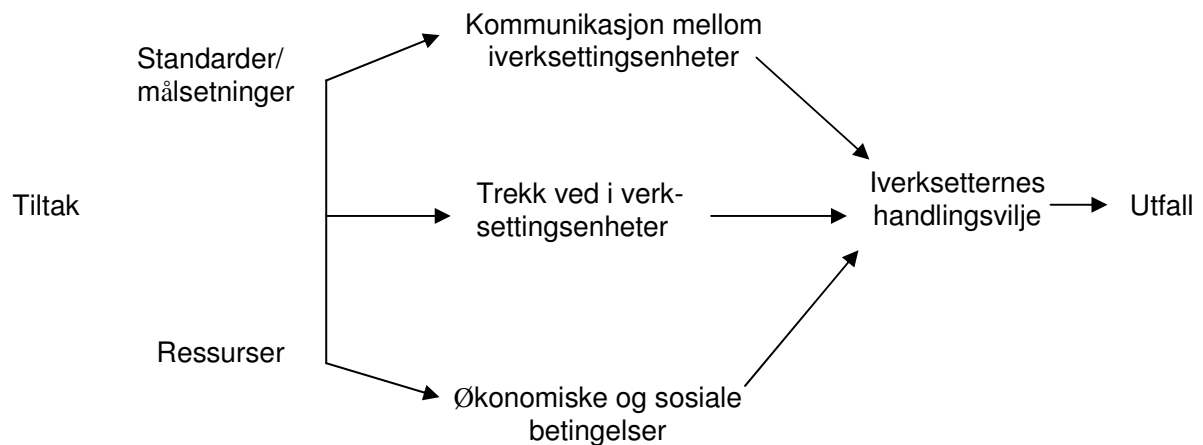
Som navnet tilsier, så tar denne tilnærmingen utgangspunkt i målsetninger slik de blir operasjonalisert av aktører på sentralt nivå, og vurderer i hvilken grad disse målsetningene får gjennomslag nedover og utover i andre deler av organisasjonen. Blant bidragsyterne for denne måten å se en iverksettingsprosess finner vi blant annet Pressmann og Wildavsky, Van Meter og Van Horn, Mazmanians og Sabatier. Jeg vil i hovedsak vil benytte meg av Van Meter og Van Horn. Kjellberg og Reitan argumenterer for at å kalle dette en ”ovenfra og ned” måte å se en iverksettingsprosess på, bare er delvis riktig. De mener at en like gjerne kunne gruppere disse ut fra deres klare skille mellom vedtaksfasen og gjennomføringsfasen, mellom en gitt politikk og dens administrative utførelse. De søker også forståelse gjennom å finne de elementene ved en iverksettingsprosess som enten bidrar til eller svekker realiseringen av den opprinnelige målsetningen, med et fokus på *beslutningene* både sentralt og lokalt (Kjellberg og Reitan 1995: 139).

Men beslutningenes innhold påvirker jo også gjennomføringsfasen av dem. Van Meter og Van Horn peker på at det er to sider som blir bestemmende for gjennomføringsfasen, nemlig *graden av endring* som tiltakene innebærer i forhold til en tidligere praksis eller situasjon; og *graden av enighet* om dem under beslutningsfasen (Van Meter og Van Horn 1975: 458, i Kjellberg og Reitan 1995: 142). Disse forholdene kan også forsterke hverandre, for eksempel gjennom at tiltaket gir signaler om kommende endringer der saksgangen samtidig har vært preget av konflikt om både mål og virkemidler. En slik situasjon gir stor sannsynlighet for at gjennomføringen også vil preges av konflikt og uenighet. Samtidig vil tiltak som gir signaler om små eller gradvise endringer, og som preges av stor politisk enighet, føre til at også gjennomføringen av disse endringene mest sannsynlig ikke møte på store hindringer (Kjellberg og Reitan 1995: 143).

Likevel, det kanskje viktigste bidraget til teoridiskusjonen fra Van Meter og Van Horn, er deres fokus på de strukturelle variablene som kan påvirke gangen i gjennomføringen og dermed også graden av vellykket iverksetting. Dette er en tankemodell mer enn en teori, med fokus på hva en bør se etter, og hvilken forbindelse det kan være mellom disse ulike elementene (Kjellberg og Reitan 1995: 143):

Figur 4.1: Van Meter og Van Horns modell av iverksettingsprosessen

(Kilde: Van Meter og Van Horn 1975, i Kjellberg og Reitan 1995: 143)

Van Meter og Van Horn mener i likhet med pionerene Pressman og Wildavsky at ”iverksetting kan ikke lykkes eller mislykkes uten å ha et mål som det kan måles etter (Pressman og Wildavsky 1984: 22, i Kjellberg og Reitan 1995: 144).” Utgangspunktet for modellen er nemlig variasjoner i *to* forhold ved den politikken som skal gjennomføres, nemlig dens *målsetning* og dens tilgang på *ressurser*. Målsetning blir en variabel i forhold til klarhet og presisjonsnivå der det kan være store variasjoner fra sak til sak, og der en av grunnene til at det finnes saker der målet er vagt definert, kan være fordi politikerne bevisst utformer målene uklart for å unngå alt for åpenlyse politiske konfrontasjoner. En annen grunn kan være at det forholdet som skal endres kan være så komplisert at tiltaket nødvendigvis må bli preget av mange motstridende premisser. (Kjellberg og Reitan 1995: 144). Sørvang skriver: ”Konsekvensen er i så fall at de organer som står for gjennomføringen av tiltaket, blir overlatt den utakkneklige oppgaven å skaffe klarhet i noe som kanskje aldri har vært klart (Sørvang 1989: 10, i Kjellberg og Reitan 1995: 144).” Kjellberg og Reitan fortsetter med at ”variasjoner i dette forholdet vil være avgjørende for hvordan budskapet fortolkes og kommuniseres i gjennomføringsfasen. Jo mindre klart det som skal oppnås er, desto større muligheter for misforståelser og bevisste fordreininger – men også større rom for mulige tilpasninger til spesielle situasjoner (Kjellberg og Reitan 1995: 144).” Når det kommer til ressurselementet, så sier det jo seg selv at du kan ha så tydelige mål som du bare vil, men du har likevel ingen mulighet å gjennomføre disse målene dersom du ikke har tilstrekkelig med ressurser tilgjengelig, enten de er personellmessige eller finansielle. Spriket mellom det som ønskes skal oppnås, og det som faktisk er mulig kan dermed bli for stort, og jeg ser for meg at svaret ofte kan bli å gjennomføre tiltak delvis, eller i mindre grad enn det som var den opprinnelige planen, eller eventuelt ikke i det hele tatt.

Van Meter og Van Horn fokuserer likevel ikke spesielt på å fremheve viktigheten av et mål og ressurser, men de får frem den mulige filtreringen av dem i gjennomføringsprosessen, der det er fire elementer som gjør seg spesielt gjeldende:

1. Interorganisasjonsforholdene som preger gjennomføringen av tiltaket
2. Karakteren ved de enheter som står for iverksettingen
3. De økonomiske, sosiale, og politiske forholdene som omgir prosessen
4. Holdningene til aktørene som står for den praktiske gjennomføringen av tiltaket

(Kjellberg og Reitan 1995: 144)

Van Meter og Van Horn gir seg ikke med å liste opp hovedgrupper av variabler, men ønsker også å vise hvordan disse variablene påvirker hverandre i en kausalmodell, en modell som blir svært sammensatt, der testingen av alle dens variabler i virkeligheten blir en umulig oppgave, og der verdien samtidig er begrenset. Likevel oppsummeres dette i tre typer forklaringer som alle har betydelig rekkevidde:

- Kommunikasjonen i gjennomføringen av et tiltak
- Evnen til å gjennomføre tiltaket
- Holdningene og oppfatningene til de som deltakerne bringer inn i prosessen

(Van Meter og Van Horn 1975: 483, i Kjellberg og Reitan 1995: 147)

Kritikken mot Van Meter og Van Horn er at de mer eller mindre underforstått argumenterer for klarhet og konsistens i målformuleringen og for hierarkisk kontroll som nødvendige forutsetninger for en effektiv gjennomføring av et tiltak. Van Meter og Van Horn lar det dermed skinne igjennom at de oppfatter sterk sentral styring, kontroll med de enkelte ledd innenfor organisasjonen, og klare ansvars- og autoritetsforhold under selve iverksettingen som viktige ingredienser for at et tiltak skal kunne bli realisert i henhold til intensjonene. Dette fører til kritikk da det er et empirisk spørsmål hvorvidt disse elementene faktisk leder til raskere og mer effektive (treffsikre) resultater enn flatere organisasjonsstrukturer og desentraliserte, administrative ordninger. Videre kan det tenkes at standardiserte gjennomføringer av et tiltak ikke nødvendigvis fører til en løsning på det problemet som det tar for seg å løse. Dette fordi hvert tilfelle i seg selv kan være forskjellig, og en sterkt standardisert løsning kan derfor gi forskjellige konsekvenser fra tilfelle til tilfelle. Det er også dette som er kjernen i diskusjonen mellom de to måtene å se en iverksettingsprosess på,

nemlig hvor grensen for iverksetting skal trekkes. Van Meter og Van Horn er klar; den omfatter *ikke* evalueringsfasen (Kjellberg og Reitan 1995: 148).

4.4.2 ”Nedenfra og opp”

Betegnelsen ”nedenfra og opp” kommer av at denne retningen innenfor iverksettingsteorien fokuserer på forholdene i det nederste trinnet i gjennomføringsprosessen. Denne tilnærmingen har kommet frem som en reaksjon på den første tilnærmingens instrumentelle, analytiske perspektiver. ”Ovenfra og ned”, i Van Meter og Van Horns versjon, tar hensyn til mange variabler – noe som kan bidra til uoversiktighet, men er ment å fange opp at denne beslutningsorienterte tilnærmingen er sentralistisk, dvs. at den godtar premissene til, og evnen til oversikt hos de sentrale beslutningstakerne. Videre er den formalistisk, dvs. at den konsentrerer seg om formelle vedtak som utgangspunkt for iverksettingsprosesser, at den er hierarkisk, dvs. at den er opptatt av klare overordnet-underordnede forhold, og at den er blind for den (nyttige) innflytelsen som aktørene på lavere nivå kan ha på gjennomføringsprosessen. Motsatt er bidragene til tilnærmingen ”nedenfra og opp” sterkt polemiske, og kjennetegnes også av et ideologisk standpunkt, der et brukerorientert desentraliseringsperspektiv står sentralt (Kjellberg og Reitan 1995: 153). Barrett og Hill formulerer standpunktet slik:

”I vår diskusjon (av tidligere iverksettingsstudier) har vi inntatt et kritisk standpunkt til det som kan beskrives som deres underliggende liberale demokratiske forutsetninger. Disse forutsetningene oppfatter politikere (policy-makers) for å ha mål, og for å ta del i beslutningsprosesser som kan skilles fra iverksettingsprosessene, ut fra konvensjonell sondring mellom politikk og administrasjon (Barrett og Hill 1984: 225, i Kjellberg og Reitan 1995: 153).”

”Nedenfra og opp”-tilnærmingen preges av markerte ideologiske standpunkter i forhold til skillet mellom politiske og administrative nivåer, sammen med en sterk vektlegging av de uformelle prosesser.

Sentralt blant teoretikere i ”nedenfra og opp” måten å forstå iverksettingsprosesser på finner vi Richard Elmore. Elmore er klar på at iverksetting ikke uten videre kontrolleres fra toppen, noe empiriske studier viser, og vi må derfor utvikle en alternativ strategi som eksplisitt stiller spørsmål med selve grunnlaget for disse studiene, nemlig forutsetningen at de sentrale

beslutningstakerne utøver, eller bør utøve, en avgjørende innflytelse på hva som finner sted i en iverksettingsprosess (Elmore 1980: 20, i Kjellberg og Reitan 1995: 154).

Elmore fortsetter: ”Denne strategien begynner ikke på toppen av iverksettingsprosessen, men på det lavest mulige nivå, i det punktet der administrative handlinger møter private valg. Den begynner ikke med en uttalelse om intensjoner, men med å slå fast den adferd på det laveste nivå som skaper behov for et offentlig tiltak. Bare etter en slik avgrensning bør analysen presisere en målsetning. Den skal først bestemmes som et sett av organisasjonsmessige operasjoner, og deretter som et sett av resultater som vil følge av disse operasjoner. – I sluttfasen av analysen, vil forskeren eller beslutningstakere beskrive en politikk som retter ressursene til den administrative enhet som etter all sannsynlighet vil ha den største effekt.”(Elmore 1980: 21, i Kjellberg og Reitan 1995: 154).

Elmore skiller seg ikke så veldig fra Van Meter og Van Horns fokus på ”handlingsvilje” da han understreker behovet for mobiliseringen av lokalt engasjement og av kompetansen blant de brukergrupper som inngår i et tiltak, men det som skiller hans analytiske initiativ er opphevelsen av skillet mellom studier av iverksetting, politikktutvikling, og evaluering av de praktiske resultatene. Elmore setter *problemet* som skal løses i sentrum, i motsetning til selve tiltaket som er vedtatt for å løse problemet (Kjellberg og Reitan 1995: 155).

Elmore åpner med sitt åpenbare desentralistiske engasjement for synet på iverksetting som en stadig vekselvirkning mellom utformingen av tiltak og erfaringer i gjennomføringen av dem. Iverksetting blir dermed til en læringsprosess, der utformingen av en politikk hele tiden endres og tilpasses de problemer som den søker å utbedre. Elmore mener at om den opprinnelige målsetningen for tiltaket blir gjennomført eller ikke nesten er irrelevant. Det er *erfaringene* som er viktige, og det avgjørende er videreføringen av dem til nye tiltak. Elmore mener at dette skjer, eller bør skje, gjennom mer eller mindre spontane prosesser.

Offerdal deler dette synet: ”Heller enn å studere samsvar mellom ideal og realiteter og forklare eventuelle avvik, bør studiet av iverksetting mer rette søkelyset mot hva slags prosesser som går for seg i iverksettingsfasen også når det gjelder å vurdere iverksetting som vellykket eller mislykket. Det betyr at endring og læring blir mer viktige enn mål og resultat (Offerdal 1984: 34, i Kjellberg og Reitan 1995: 160).”

Tanken er at aktørene gjennom iverksettingsprosessen lærer å tilpasse tiltakene til de faktiske forhold, til det ”lendet” eller den problemsituasjon tiltakene opererer i forhold til. Dette kan ifølge Offerdal føre til en gjennomføring som formelt er i strid med den opprinnelige målsetningen, og at det skjer en lokal målforskyvning. Eller det kan også føre til at hele tiltaket reformuleres til neste runde slik at det skal kunne treffe bedre. Men Offerdal påpeker også at det i begge tilfeller dreier seg om en politisk prosess der det i tillegg til teknologisk kunnskap også finnes visjoner og prinsipper som søker en praktisk utforming (Offerdal 1984: 41-44, i Kjellberg og Reitan 1995: 160).

4.5 Reaktiv vs. Proaktiv

Begrepene *reaktiv* og *proaktiv* henger tett sammen med iverksettingsteorien. Der en iverksetting er reaktiv, kommer reaksjonen på en problemsituasjon som et resultat av denne problemsituasjonen, mens en proaktiv iverksetting er mer en planlagt reaksjon på et problem som man mer eller mindre har tatt høyde for ville kunne oppstå. Forskjellen ligger altså i hvorvidt en har klart å forutse de utfordringene som man kan risikere å komme ut for, og om man ut fra dette gjør grep for å enten unngå disse problemene, eller gjøre møtet med dem så smertefritt som mulig. Innenfor regionalpolitikken knytter Jørgen Amdam dette opp mot sammenhengen mellom lokal utvikling, utfordring, dyktighet og reaksjonsevne (Amdam 1996: 24).

Videre knytter Amdam, basert på Glosvik, reaktivitet og proaktivitet opp mot de forskjellige rollene som det offentlige har i forbindelse med næringsutvikling:

Figur 4.2: Fire offentlige (kommunale, fylkeskommunale) roller i næringsutvikling

(Etter Glosvik 1991, i Amdam 1996: 29)

	OVENFRA- NED	NEDENFRA- OPP
OFFENTLIG INITIATIV (Proaktiv)	SAMORDNER- ROLLEN	UTVIKLER- ROLLEN
PRIVAT INITIATIV (Reaktiv)	FORVALTER- ROLLEN	RETTLEDER- ROLLEN

I figuren definerer Glosvik fire mulige offentlige roller, knyttet både til hvorvidt det er private aktører som tar initiativet (forvalterrollen og rettlederrollen), og om det er det er offentlige aktører som tar initiativet (samordnerrollen og utviklerrollen) (Glosvik 1991, 1994, i Amdam 1996: 30). Glosvik skriver:

”Dette gir oss en planleggerrolle, der fylkeskommunen fortsatt blir i stand til å planlegge, samordne og styre ei lang rekke aktiviteter som former næringslivets rammebetingelser, en forvalterrolle der fylkeskommunen fordeler penger etter søknad, og med det blir forutsatt å styre næringsetableringer og næringsutvikling gjennom egne regelverk og Distriktenes utbyggingsfond sine avgjørelseskriterier. Ideelt sett etter en foregående planlegging. Vi får en rettlederrolle, der næringslivet kan vende seg til fylkeskommunen for å få hjelp, råd og rettleiding om de vil det. Til sist får vi en utviklerrolle som igjen er preget av at fylkeskommunen har initiativet, men det er her langt større rom for eksperimenterende og søkende arbeidsformer enn det tilfellet er i planleggerrollen (Glosvik 1991: 82, i Amdam 1996: 30).”

4.6 Iverksettingsteorien i et næringspolitisk perspektiv

Mangler samfunnet barnehager, så er løsningen på problemet å bygge flere barnehager. På denne måten handler iverksetting som oftest om å finne løsninger, og å få i gang disse løsningene på allerede velkjente problemer. Men i motsetning til ved manglende barnehagedekning, så finnes det områder der problemet ikke alltid er så definert. Et slikt eksempel er næringsutvikling. Det kan nemlig være vanskelig innenfor næringsutvikling i det hele tatt finne ut hva problemet er. Og ergo, det er da dermed også vanskelig å finne løsninger på dette problemet som fungerer. En av grunnene til dette er at næringsutvikling rett og slett er vanskelig å måle. Det kan også være et misforhold mellom de ønsker som de sentrale myndighetene har, og det som de lokale etablerer. Det nytter liksom ikke å gjøre vedtak om at man ønsker flere nye bedrifter, dersom forholdene ikke ligger til rette for at etableringen av disse bedriftene vil la seg gjøre. Kanskje er forholdet mellom ”ovenfra og ned” og ”nedenfra og opp” spesielt synlig innenfor næringsutvikling og innovasjon, men kanskje også desto mer kaotisk, sammenflettet og symbiotisk avhengig av hverandre.

Innenfor regionalpolitikken generelt, og kanskje særlig innenfor næringspolitikk, så finner vi ”de store målene”. Men pga. at næringsutvikling er så vanskelig å måle, kan det også være vanskelig å finne frem til løsninger på problemet når nettopp problemet ikke er så synlig eller

klart definert. Til slutt handler det også om å få disse løsningene til å fungere. Mål om næringsutvikling blir som oftest definert på sentralt myndighetsnivå, og det kan også her være vanskelig å finne løsninger som kan bidra til måloppnåelse. Dette fordi målene i seg selv ofte kan være preget av mangel på konkrete, målbare kriterier, men også fordi måloppnåelse innenfor næringsutvikling som oftest er avhengig av etableringer fra andre aktører på andre, ofte lavere nivå. Dette skaper et press om ”nedenfra og opp”, et press som ligger implisitt i næringsutvikling som tema, men som også forsterkes av nettopp de som vanligvis står for og gjennomfører den mer eller mindre motsatte iverksettingsmetoden, nemlig ”ovenfra og ned”.

Et annet element som kan ha betydning for analysen, er B. Guy Peters perspektiv på byråkrati. Han presenterer to former for byråkrati:

1. I funksjonell terminologi, prosessen med regel-iverksetting; det vil si, prosessen der de generelle sosiale reglene blir tilpasset til spesielle avgjørelser for individuelle caser.
2. De strukturer av styringsorganet hvis hovedoppgave er å gjennomføre de funksjonene trukket fram i 1.

Peters fremhever dette skillet mellom en løsningsorientert og en regelorientert form for byråkrati på grunn av at han påpeker at administrasjoner driver langt mer enn det som kan begrenses til begrepet administrasjon. De har blant annet blitt store regelmakere i både utviklede og mindre utviklede samfunn. De gjennomfører også en lang rekke med funksjoner som ordinært kan bli tenkt på som nærmest juridisk (Peters 1984: 2) Med dette skillet mellom en løsningsorientert og en regelorientert forvaltning kan vi også tenke oss kan ha betydning for hvorvidt en organisasjon er i stand til å være proaktiv eller regelorientert. Der regler blir prioritert foran resultatet i seg selv, vil også organisasjonen nok ofte fungere reaktivt.

4.7 Konklusjon

Oppsummeringsmessig kan vi si at organisasjonene DA Bodø og RDA Tromsø preges av begge tilnærmingene til iverksettingsteorien nevnt over, men hver på sin måte. Vi kan for eksempel argumentere for at DA Bodø har en tilnærming som minner mer om ”ovenfra ned”, da de blant annet på det strategiske nivået har formulert de tre store prosjektene Universitetet i Bodø, nytt kulturhus og Bodø nasjonalhavn som en av sine tre satsningsområder, mens RDA Tromsø på sin side mangler slike håndfaste prosjekter og er derfor i større grad avhengig av initiativ nedenfra opp. Men på samme tid kan vi også si at begge ordningene er avhengige av

iverksetting både ”ovenfra ned” og ”nedenfra opp” pga. det faktum at begge ordningene til syvende og sist trenger sine søkeres interesse og søknader, og derfor på samme tid kan tilpasse sine strategier ut fra dette. Ordningene blir dermed både reaktiv i forhold til søknadsbehandling (nedenfra opp), men også proaktiv når det kommer til strategiplanarbeidet (ovenfra ned).

Bidragene til iverksettingsteorien over er bidrag i ytterkantene av de to leirenes tilnærming til en iverksettingsprosess. Vi kan argumentere for at blant annet Elmores bidrag er nyttig som eksempel på et av ytterpunktene i iverksettingsteorien, men at dette perspektivet kan bli for radikalt da ordningene er sterkt formalisert, og at vi heller bør bruke den litt mer nyanserte Offerdal samt Van Meter og Van Horns forståelse av iverksettingsteorien som plattform for den videre analysen.

Kapittel 5: Analyse av DA Bodø og RDA Tromsø

5.1 Innledning

Jeg vil i dette analysekapittelet gå i dybden på hvilken tildelingspraksis som preger de distriktpolitiske virkemiddelordningene DA Bodø og RDA Tromsø, og jeg vil vise hvordan vi på denne bakgrunnen kan forstå eventuelle forskjeller mellom hvordan ordningene praktiseres. Jeg vil først ta for meg DA Bodø, så RDA Tromsø.

5.2 Valg og begrunnelse for valg av fokuspunkter

Ut fra det teoretiske utgangspunktet og det innsamlede dokumentmaterialet er det noen punkter som antas å være avgjørende for tildelingspraksisen. Disse er:

- **Politisk og administrativ organisering:** Organiseringen danner grunnlaget for nesten alle andre elementer som er av betydning for tildelingspraksisen, og beskrivelsen av ordningenes organisering vil derfor være et veldig viktig ledd i å forklare de ulikheter som finnes mellom DA Bodø og RDA Tromsøs tildelingspraksis.
- **Handlingsplan/handlingsprogram:** Handlingsplanen/handlingsprogrammet er det dokumentet produsert av ordningene selv som inneholder alle prioriteringer og mål med ordningene, og som dermed er det dokumentet som er mest styrende for de tildelinger ordningene gjør.
- **Prosser i og rundt beslutningsarenaene:** Oppmerksomhet er viktig for å frambringe bevissthet om ordningen, og kan ha betydning for å rekruttere og stimulere til nye søknader – søknader som kan ende opp i støtte. Jeg vil derfor også se nærmere på betydningen av den oppmerksomheten som ordningene har fått, samtidig som jeg vil se litt nærmere på de vilkårene som møter en (potensiell) søker.

5.3 Analyse av DA Bodøs tildelingspraksis

Jeg vil først se nærmere på DA Bodøs tildelingspraksis ut fra de kriterier nevnt ovenfor.

5.3.1 DA Bodøs politiske og administrative organisering

Som nevnt i begrunnelsen så danner organiseringen grunnlaget for nesten alle elementer av betydning for tildelingspraksisen. Fra arbeidet med ordningen var i gang, så var man i Bodø opptatt av en bred involvering fra Bodø-samfunnet, noe som resulterte i en inkluderende

prosess der både offentlig sektor, høyskolesektoren og næringslivet var involvert i utformingen av det som skulle bli DA Bodø. Den brede involveringsprosessen skinner nok på flere måter igjennom i måten DA Bodø er organisert på. For å oppsummere, så består organisasjonen for det første av både et programråd og et programstyre. I tillegg til disse organene kommer også syv programutvalg bestående av fire personer fra næringslivet og tre personer fra hhv. fylkeskommunen, kommunen og høgskolen i Bodø, hvis rolle er å fremme forslag til mål, strategier, tiltak og prioriteringer for sine delprogram til programrådet. Programrådet på sin side, det strategiske organet for bruken av midlene i ordningen, består av elleve personer sammensatt slik at næringslivet har flertall. Programrådet har som kjent ansvaret for å sammenfatte innspill/planmateriale fra de ulike programutvalgene og levere sin innstilling til fylkeskommunen om den årlige handlingsplanen, i tillegg til å tilrå fordeling av midler på de ulike innsatsområdene. Programrådet skal gjennom dette legge til rette for og bidra til at delprogram og prioriterte fellestiltak gjennomføres som forutsatt. Programstyret derimot, organet med det operative ansvaret for ordningen, består av syv personer med folkevalgte i flertall, og foretar de endelige tildelingene på bakgrunn av handlingsplanen utarbeidet av programrådet. Det daglige arbeidet med søknadsbehandling og tilrådninger gjennomføres av DA Bodøs sekretariat. De har også ansvaret for å tilrettelegge det årlige plan og utviklingsarbeidet i ordningen, og skal også forberede saker til programstyret og delta som sekretariat i styrets møter. I tillegg til dette, så er Innovasjon Norge involvert ved at de har det operative ansvaret for de bevilgningsvedtakene som faller innenfor statsstøtteregeverket. Også Fylkestinget og Fylkesrådet er involvert. Fylkestinget skal holdes orientert om ordningen gjennom fremlegg av handlingsplanene og rapportering av midlene, samtidig som Fylkesrådet er gitt det operative ansvaret for bevilgningsvedtakene vedrørende realiseringen av de prioriterte områdene nytt kulturhus, Bodø nasjonalhavn og Universitetet i Nordland, samtidig som det også er Fylkesrådet som vedtar handlingsplanen for DA Bodø.

Samtidig som DA Bodø ble til under en bred, involverende prosess, ble det også vektlagt at DA Bodø måtte fremstå som et nøytralt organ. Dette viser seg blant annet i den fysiske plasseringen av ordningens kontorlokaler utenfor Fylkeshuset (Fylkeskommunens politiske og administrative tilholdssted). Dette selv om det er Nordland fylkeskommune som til syvende og sist har ansvaret for ordningen.

Summen av bidragene fra disse organene nevnt over skaper den organisasjonen som DA Bodø er. En kompleks organisasjon, men en organisasjon som mine informanter synes

fungerer godt. Samtidig som om alle disse organene, med sine respektive ansvarsområder bidrar til at den brede involveringsprosessen fortsatt opprettholdes, så virker det for meg som om *dialogen* og jakten på *konsensus* kommer særlig godt frem i programstyret (der politikerne er i flertall). Her skulle man kanskje tro at det fort kunne bli et skille mellom næringslivsrepresentantene og de politiske representantene, eventuelt et skille mellom hvilke næringer eller parti representantene står for, men dette viser seg ikke i nevneverdig grad å være tilfellet. Som lederen av sekretariatet beskriver det: ”Det som vi opplever, det er at skillet som regel ikke går mellom politikere og næringslivsrepresentanter, men at postnummer er mye viktigere. Hvor du kommer fra, og hvilken nytte du ville ha av et prosjekt er det som gjelder. Politikk er jo litt på samme måten det også. Så også næringslivsrepresentantene blir politikere når de kommer inn i styrerommene. Så det kan godt tenkes at en fra næringslivet slår seg sammen med politikerne og motsatt. Men det er sjelden snakk om noen særlig splittelse.” Videre fortsetter en sekretariatsrepresentant: ”Ja, det er jo alltid slik at noen brenner mer for noen saker enn andre gjør, saker de trenger støtte til, så det handler mye om det å gi og ta tror jeg. Noen ganger må man gi litt, men så får man tilbake en annen gang der andre må gi litt. Så det er sjelden det blir splittelse. Det er sjelden at det må stemmes.” Sekretariatsleder fullfører: ”De drøfter seg frem til en løsning. Vi har avstemning langt fra i hvert møte.” Lederen av programstyret ser på saken slik: ”Møtene er preget av enighet. Det er et mål for styret å komme til konsensus om de vedtak som fattes, og det er kun i spesielle tilfeller det ikke er et enstemmig styre som står bak de vedtak som fattes. Derfor diskuteres også veldig mange saker nøye, slik at vi skal komme frem til vedtak som alle er bekvem med.”

I min observasjon ved programstyremøte i DA Bodø, ble mine informaners fokus på å drøfte seg fram til løsninger bekreftet. Dialogen mellom medlemmene av programstyret og sekretariatet var preget av ønske om å finne den optimale løsningen, der fokuset var på hvorvidt og i hvilken grad søknadene i størst mulig grad ville kunne bidra til å oppnå de målene som er formulert i handlingsplanen.

Det blir opplyst at eventuell uenighet i programstyret ofte er avhengig av om hvorvidt all relevant informasjon om en sak har kommet på bordet, samtidig som at styret bruker en del tid på å diskutere saker godt før en avgjørelse, der de er spesielt opptatt av å ikke sette presedens for lignende saker i fremtiden; noe som ville sette begrensninger på programstyrets handlefrihet. Som lederen av programstyret forklarer: ”Det er et mål for styret å bli enige.

Derfor behandles gjerne saker flere ganger dersom vi ikke blir enige, der noen ber om mer informasjon for å få saken fullt ut belyst. Er det slik at vi er prinsipielt uenige får vi delt vedtak. ... Vi er også et styre som godt kan ta splittede vedtak der det ikke er mulig å bli enige. Vi har respekt for hverandres ståsted og syn i styret, og jeg opplever tonen som positiv og konstruktiv.”

I forhold til tildelingspraksisen har sekretariatet i tillegg til programstyret (som sitter med det operative ansvaret) også en viktig rolle. Det er jo blant annet sekretariatet som gir sin innstilling til programstyret. Men hvor stor innflytelse har egentlig sekretariatet på saker? Som programrådsleder bemerker: ”Ethvert sekretariat har selvsagt innflytelse fordi de belyser sakene, trekker frem de argumenter saksbehandler mener har mest relevans, mv. Jeg oppfatter ikke at dette skiller seg ut fra hva jeg er vant til i andre organisasjoner. Kanskje tvert om. Jeg føler styret ofte kommer nært på søkerne.” Som programstyreleder opplyser: ”Sekretariatet forbereder saker til råd og styret, og koordinerer arbeidet som gjøres. I tillegg har de møter med enkelte av søkerne, og formidler kontakt mellom styret og søker der dette er ønskelig fra en av partene.” Programstyreleder fortsetter: ”Ofte følger styret sekretariatets innstilling, men med små endringer, eventuelt med innstramninger og føringer. Sekretariatet innstiller jo ut fra handlingsplanen vår, og det vil derfor ofte være slik at deres tolkning av handlingsplanen ligger til grunn for styrets vedtak. Sekretariatet vil også ofte innstille ut fra den tildelingspresedens styret har etablert, forutsatt at det er innenfor KRDs føringer og DA Bodøs handlingsplan.” Men det forekommer endringer: ”Styret foretar ofte justeringer av forslaget fra administrasjonen, men følger hovedintensjonen i innstillingen i forhold til om søker skal få støtte eller ikke. I enkelte tilfeller endrer styret på om søker skal få støtte eller ikke, men det er mindre vanlig enn at styret justerer vedtakene.” Sekretariatet selv er meget klar på hvilken innflytelse de har. ”Stor. Veldig stor egentlig.” Som sekretariatslederen litt humoristisk beskriver det: ”Jeg har jo vært politiker i mange år, og dette med ”ja vel, statsråd”, det stemmer det, både på den ene og den andre siden av linja (ler).” Men sekretariatet påpeker også at deres innstilling er gjort ut fra en grundig vurdering. ”Vi gjør jo en grundig vurdering i sakene og innstiller ut fra denne vurderingen. Vi lager på en måte beslutningsgrunnlaget til styret, og det skal jo noe til for at de sier at den vurderingen er helt feil. Men det har jo skjedd i saker at styret har tatt en beslutning som er helt motsatt av vår innstilling.” Sekretariatsleder fortsetter: ”...det hender jo også at vi tar en diskusjon med bare deler av styret. Styreleder særlig. Eventuelt nestleder. Dette gjør vi før vi trekker en konklusjon fordi vi dermed kan få et inntrykk av hva styret ønsker og kan slutte seg til.” En annen sekretariatsrepresentant påpeker

videre: ”Ja. I tillegg hender det at vi har saker inne til styret flere ganger før vi gjør en innstilling. Det blir for å få en liten følelse av hva styret ønsker og kan slutte seg til.”

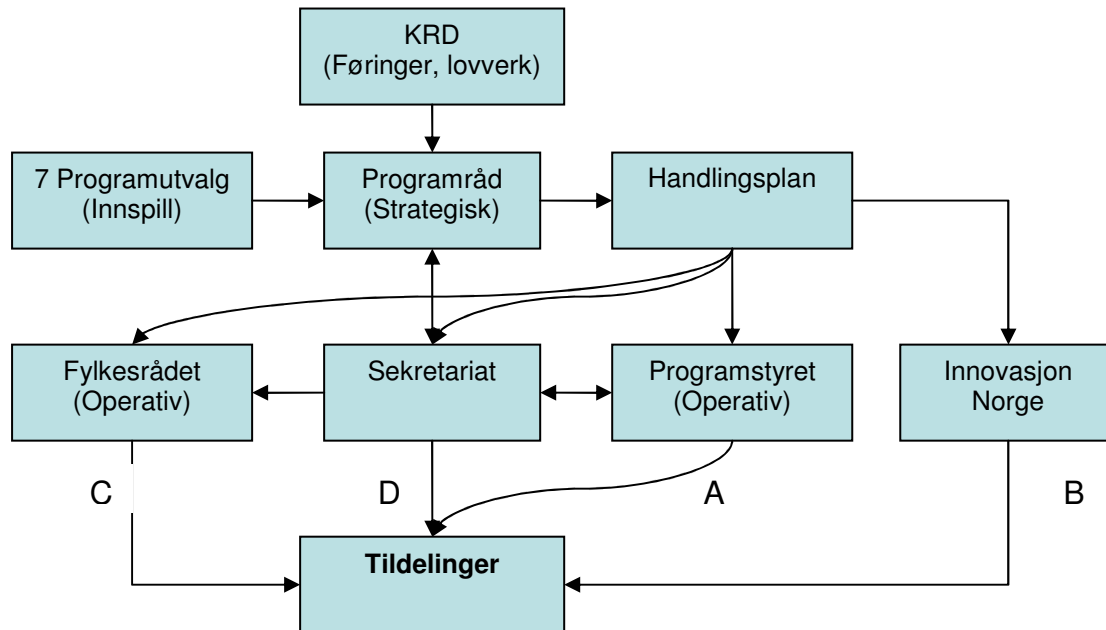
Sekretariatets rolle i tildelingspraksisen oppfattes altså som ”veldig stor”, men det er som intervjuene og observasjonen viser, i *samspeillet* mellom sekretariatet og styret at de fleste sakene blir avgjort.

Sekretariatet har nok også i noen tilfeller i dette samspeillet en vanskelig oppgave å løse. Dette ettersom handlingsplanen har forholdsvis vage mål og kriterier, mål og kriterier det er opp til sekretariatet å tolke i forhold til de faktiske søknadene som kommer inn. Styret forventer jo at sekretariatet skal gi sin innstilling til søknadene ut fra det reglementet som foreligger – en innstilling som ut fra intervjuene viser seg at sjelden blir omgjort i vedtakene. Men forholdet mellom disse målene og de faktiske sakene som foreligger blir jo i stor grad basert på *tolkninger* av reglement og føringer. Dette henspiller på et forhold mellom programråd (som strategisk organ) og programstyre (som det operative organ) på den ene siden, og sekretariatet på den andre siden, som nok til dels kan preges av mangel på en felles agenda. Der råd og styre tenker ”stort” og ønsker mye er det i det daglige arbeidet opp til sekretariatet å hele tiden holde ordningen innenfor de rammer av regelverk som ligger til grunn. Dette er nødvendigvis ikke noe negativt, men mest sannsynlig også høyst *nødvendig* og måten det *bør* gjøres på, men også noe som nok *kan* føre til følelser om at den andre parten kan være ”i veien” for den jobben de selv ønsker å gjøre.

DA Bodø fremstår på mange måter som en proaktiv organisasjon. Dette i forhold til at det fokuseres mer på de løsningene som er mulig å oppnå, enn de reglene som ligger til grunn for forvaltningen, noe jeg også fikk bekreftet gjennom observasjon av møte i programstyret. Dette likevel uten at reglene blir tilsidesatt, men på en slik måte at de blir grunnprinsippene for hvordan forvaltningen skal kunne være i praksis, mer enn en hemsko som forhindrer ordningen å nå de mål som de ønsker å oppnå gjennom de mulighetene som søknadene gir dem. Selv om elementet av regelstyring i forvaltningen er til stede, så fokuseres det i større grad på de resultater som ønskes oppnådd gjennom handlingsplanen.

Dette bringer meg inn på det neste temaet, nemlig de føringer og mål som ligger til grunn, og som gir seg til uttrykk i handlingsplanen, men først en oppsummerende modell over det samspeillet innenfor DA Bodøs organisasjon som fører til tildelinger:

Figur 5.1 DA Bodøs vei til tildelingen

Modellen over tar for seg de ulike veiene innenfor DA Bodø som fører til tildelingen. Dette kan oppsummeres i fire forskjellige retninger, alle basert på handlingsplanen utarbeidet av Programrådet.

A.: Programstyrets tildelingen der programstyret er suverent og der de tar beslutninger på bakgrunn av handlingsplanen og etter innstilling fra sekretariatet.

B.: Innovasjon Norges tildelingen av de bedriftsrettede midlene.

C.: Fylkesrådet har det operative ansvaret for bypillarene og de tildelingen som angår disse.

D.: Sekretariatet har en beslutningsfullmakt på inntil 150 000 kroner, der saken oversendes til programstyreleder for godkjenning.

5.3.2 DA Bodøs handlingsplan

Alle bevilgninger skjer ut fra handlingsplanen, og dette dokumentet er nok i utgangspunktet det mest styrende elementet for hvilke prosjekter som får støtte eller ikke. Handlingsplanen for DA Bodø utarbeides som kjent av programrådet etter innspill fra programutvalgene som deretter oversendes Fylkesrådet som har det endelige vedtaket. Slik forklarer en representant for sekretariatet samspillet disse imellom: "Det er på en måte inngått et partnerskap mellom alle disse aktørene slik at brukermedvirkningen som departementet har ytret ønske om skal være der blir ivarettatt." Sekretariatsrepresentanten beskriver prosessen med handlingsplanen

slik: ”Det er jo departementet som sender oss et tildelingsbrev akkurat som når vi sender ut et tildelingsbrev på de prosjektene som vi gir penger til, så det står jo hvilke kriterier de skal oppfylle. Vi får jo dette brevet fra departementet med noen retningslinjer som vi må forholde oss til, som på en måte er de overordnede føringene, og så legger jo Programrådet våre føringer og prioriteringer som de ønsker at vårt styre skal bevilge etter.”

Handlingsplanen blir av sekretariatet beskrevet som deres arbeidsredskap, og som de hele tiden forholder seg til når de behandler saker. Men som en sekretariatsrepresentant forklarer: ”Så når vi lager saksutredninger, så henviser vi våre vurderinger til handlingsplanen og hvordan dette prosjektet kan bidra til å nå målene i denne. Men, samtidig må det sies at handlingsplanen, selv om den er mer spissformulert enn den var tidligere, er åpen for at vi kan argumentere inn det meste.”

Handlingsprogrammet har fordelt de tilgjengelige pengene mellom de syv delprogrammene. Dette kan man tro kunne bidra til at sekretariatet i samarbeid med styret kan havne i en situasjon der det kommer inn gode søknader innenfor delprogrammer der rammen allerede er brukt opp, eller rett og slett er for liten, men sekretariatet forklarer at dette i praksis ikke er et problem: ”Det som ofte skjer, er det at prosjektene ofte kan argumenteres inn under flere ulike delprogrammer, slik at det vi gjør, er at vi prøver å fordele prosjektene sånn noen lunde slik at vi ikke bruker opp alle pengene på det ene prosjektet.”

Dette fører til at en kan spørre seg hvilken funksjon delprogrammene faktisk har. Delprogrammene har blitt utviklet gjennom en bred utviklingsfase, fra programutvalg via programråd til vedtak i fylkestinget, og pengene er fordelt i handlingsprogrammet etter disse, men samtidig har sekretariatet og programstyret muligheten til å fordele midler til ett prosjekt fra flere av disse delprogrammene. Dette betyr at delprogrammene i praksis kun har retningsgivende effekt på fordelingen av midlene. Dette fordi målene og strategiene for å oppnå målene i de enkelte delprogrammene er så vagt definert at det skaper tilstrekkelig med handlingsrom for programstyret i samarbeid med sekretariatet å argumentere gode søknader inn der de ønsker det, og dermed sørge for at det finnes midler til støtte. Dette handlingsrommet er ikke nødvendigvis negativt, men heller nødvendig da DA Bodø ikke selv kan bestemme hvilke søknader som skal komme inn, men er avhengig av å velge mellom de søknadene og prosjektene som best er i stand til å oppfylle de målene som står beskrevet i handlingsplanen. Men en kan fortsatt diskutere hvorvidt de ulike delprogrammene i praksis

har en funksjon, og om ordningen kanskje hadde vært bedre rustet til å ta imot søknader kun ved å fokusere på de målene og strategiene som de ulike delmålene beskriver, uten at pengene hadde vært låst til delprogrammene. Dette selv om det i praksis ikke virker å bety all verden, men kanskje for å være litt mer ærlig i forhold til egen organisasjon i forhold til hvordan den faktisk fungerer i praksis - og ikke på papiret.

Men dette spillerommet er positivt også utenfor DA Bodøs organisasjon. Ved å ha vide mål, og at man opprettholder et slikt spillerom, bidrar man også til ikke å utelukke noen søkere som ellers kunne ha havnet utenfor. I tillegg bidrar dette til at beslutningsmakten fortsatt forblir i styret (i motsetning til hos rene saksbehandlere i en administrasjon). Det er dermed opp til organisasjonen å sørge for at man sikrer et bredt spekter av mange søknader, og ut fra disse søknadene kunne bestemme hvilken retning de ønsker å ta med ordningen gjennom sin tildelingspraksis. Men, vi kan jo også tenke oss at denne vage tilnærmingen kan ha bidratt til at noen velger å ikke søke da usikkerheten blir for stor i forhold til de ressurser som kreves i en søknadsprosess. DA Bodø må dermed sørge for at potensielle søkere som vil ha mer (og uformell) informasjon om hva styrene egentlig ønsker, og om deres prosjekt passer inn under dette, får det. Dette gjelder også i motsatt tilfelle, dersom styret og sekretariatet ikke er fornøyd med den dokumentasjonen som har kommet inn fra søkerne.

5.3.3 Prosesser i og rundt DA Bodøs beslutningsarenaer

For å sikre et bredt spekter av søknader med prosjekter som programstyret kan velge ut fra, er det viktig at ordningen får oppmerksomhet. Oppmerksomhet skaper bevissthet, og kan føre til flere søknader. Det er dermed relevant å se litt nærmere på hvilken oppmerksomhet som ordningen har fått, og på de vilkår som møter en (potensiell) søker. Men først litt om hvilket omfang av søknader vi snakker om:

DA Bodøs programstyre ga eksempelvis i 2009 tilsagn på 52 søknader med en størrelsesorden som gikk fra 40 000 kroner til 5,5 millioner kroner. I tillegg til dette kommer de 34 tilsagnene fra de bedriftsrettede midlene som Innovasjon Norge har ansvaret for, beløp som gikk fra i overkant av 10 000 kroner til 1,4 millioner, og de midlene som blir fordelt til bypilarene av Fylkesrådet (DA Bodø 2010: Tilsagn 2009).

Når det kommer til omfanget av de søknadene som kommer inn, så virker DA Bodø stort sett fornøyd. Men det er fortsatt noe som kan bli bedre. Som lederen av programrådet beskriver

det: ”Mye er bra. Men jeg savner kanskje at noen tar noen nye og spennende grep. Og kanskje kan også vi bli enda mer proaktive.” På spørsmål om det er noen søknader som savnes (”drømmesøknad”), svarer programrådslederen ”Det måtte være at vi klarte å løfte et stort prosjekt i fellesskap (Bodø og Tromsø) som hadde stor nasjonal betydning.” Men som lederen av programstyret bemerker på samme spørsmål: ”I grunnen ikke. ”Drømmesøknadene” er blant annet sikret gjennom bypilarene. De viser god strategisk vei for å gjøre fylket mer attraktivt.” Fra sekretariatets side fokuseres det (naturlig nok) mer på det tekniske aspektet ved en søknad. ”Ja, det er vel at de har fått inn alle opplysninger, og at det ikke er haugevis med vedlegg og slikt. ...Jeg mener i hvert fall at man ikke trenger ”all verdens” av dokumentasjon for å kunne ta stilling til en sak.” Sekretariatet påpeker også: ”Også tenker jeg også at det må foreligge en god del av egenkapital inne i finansieringen, og at vi kun går inn med en liten del for å ha en utløsende effekt. Og så skal prosjektet selvfølgelig gi ringvirkninger.”

Sekretariatet utdyper også sine erfaringer med delfinansiering og viktigheten med egenkapital i prosjektene: ”I forhold til flesteparten av søknadene så reduserer vi størrelsen på tallet, noe som kan skje både ut fra hva vi synes og i drøfting med søkerne. For eksempel ved at vi krever mer egenkapital. Hvis du ikke tør risikere noe selv, så får du ikke penger hos oss. Vi orker ikke risikere bruken av offentlige penger.” Sekretariatet fortsetter: Det er jo også slik at dersom du går inn med penger selv, så får man et visst eierskap i prosjektet. Hvis andre finansierer hele prosjektet, så får du ikke det eierskapet, og da tar du det ikke like seriøst som du ville gjort dersom du også gikk inn med dine egne penger.” På spørsmål om sekretariatet tror det er vanskelig for søkere å vite hvor mye som skal dokumenteres, svarer sekretariatslederen ”Nei, det synes jeg ikke. Hvis du ser på søknadsskjema som vi har liggende på nettet, så synes vi det er greit at de bare bruker det søknadsskjema der, og fyller ut antallet ord som det står beskrevet. Dette fordi det forenkler vår saksutredning, da vi bare kan klippe ut fra søknaden deres og legge det rett inn i saksutredningen vår, i tillegg til vår egen vurdering på slutten som sier noe om for og imot.”

Når det kommer til den oppmerksomheten som DA Bodø har fått, er mine informanter stort sett enige. Som en sekretariatsrepresentant sier: ”Jeg tror nok de fleste som burde vite om den, vet om den. Men spør du mannen i gata, så ville de nok ofte ikke ha snøring.”

Sekretariatsrepresentanten fortsetter: Ordningen er nok underkommunisert, det tror jeg nok. Vi kunne nok kommunisert bedre.” Men noe oppmerksomhet har ordningen fått. Ikke alt like

positivt. Som programrådslederen forklarer: ”Det er naturlig at det er oppmerksomhet. Det er jo mye penger det handler om. Noe misunnelse kan man nok heller ikke se bort fra. Det er også en ny ordning som har hatt behov for å gå seg til. Feil kan selvsagt være begått. Men det store bildet er at ordningen i all hovedsak har vært i tråd med intensjonene.”

Programrådslederen fortsetter: ”Jeg synes vel at de positive resultatene som kommer av ordningen har vært for lite fokusert.” Lederen av programstyret er i og for seg enig: Mye av oppmerksomheten er positiv, og omhandler de tildelinger som er gjort. Så finnes det selvfølgelig også negativ omtale. Å forvalte så mye midler vil alltid skape misunnelse og tidvis mistro. Og det bygger også under tidligere mistro til Bodø, om at de ”tar alt”. Det er alltid sunt at tildeling av så mye midler som DA står for, diskuteres kritisk.”

Programstyrelederen fortsetter: ”Det meste av dekningen gir selvfølgelig et godt bilde av ordningen, på godt og vondt. Noe blir litt ”surmaget”, som når en ordfører i (nær-)regionen uttaler at Parken-festivalen ikke kommer deres befolkning til gode. De burde kanskje vært på Parken-festivalen selv og sett hvor mange fra distriktet rundt som faktisk reiser på festival i Bodø, og som ser frem til akkurat det. Ett eksempel på at ordningen får ufortjent dårlig bilde i media. Men i sum handler det meste om skriverier om politikk, og et ønske om at pengene skal brukes annerledes enn de faktisk gjør.” Programstyrelederen trekker videre inn ordningens egen evne til å kommunisere utad: ”Spørsmålet er kanskje om vi selv er gode nok til å selge inn de gode sakene, og de fornøyde mottakerne, eller om arenaen i for stor grad tas av de som ønsker å kritisere. Men det er jo medias svøpe – at de gode sakene er de som kommer av konflikt.”

5.3.4 Oppsummering DA Bodøs tildelingspraksis

Oppsummeringsmessig kan vi si at DA Bodø preges av en bred involveringsprosess, noe som kunne leses ut av de formelle sidene ved ordningen. DA Bodø streber mot å framstå som et uavhengig organ, og svever et sted midt mellom kommunen, fylkeskommunen og det organiserte næringslivet i Bodø, noe som også understrekes av ordningens fysiske plassering. DA Bodø består organisasjonsmessig av bidrag fra en rekke organer, med Programstyret, Programrådet og sekretariatet som kanskje de mest sentrale sammen med Innovasjon Norge. Handlingsplanen er ordningens mest retningsgivende element i forhold til tildelinger, basert på KRDs føringer, lover og regler, supplert med DA Bodøs egne prioriteringer, mål og strategier – et dokument der målene, bortsett fra de vedrørende bypilarene, er ganske vagt definert, og der dette resulterer i tolkninger og prioriteringer fra sekretariat og programstyrets side. Oppsummeringsmessig kan vi si at det innenfor DA Bodø finnes fire veier til tildeling av

midler (jfr. Figur 5.1). Disse avhenger av hvilket område midlene er ment å dekke, og i ett tilfelle også størrelsesorden på søknad. Oppmerksomheten som ordningen har fått, har vært av både positiv og negativ valør, men preges nok mer av den negative enn den positive. De positive aspektene med ordningen er noe som mine informanter føler blir underkommunisert, noe som kanskje i større grad enn det som har vært tilfelle til nå, ville bidratt til å sikre et enda større spekter av prosjekter å velge mellom for programstyret – et aspekt ordningen også tar delvis selvkritikk for ikke har utnyttet godt nok.

5.4 Analyse av RDA Tromsøs tildelingspraksis

Jeg vil her se litt nærmere på RDA Tromsøs tildelingspraksis ut fra de samme kriterier som i analysen av DA Bodø. Disse er politisk og administrativ organisering, handlingsplan/handlingsprogram, og prosesser *i* og *rundt* beslutningsarenaene.

5.4.1 RDA Tromsøs politiske og administrative organisering

På samme måten som for DA Bodø, danner organiseringen av RDA Tromsø grunnlaget for nesten alle andre elementer av betydning for tildelingspraksisen. For å oppsummere RDA Tromsøs organisering, så kan vi si at det som i første rekke preger ordningen er at det finnes kun ett styre, nemlig RDA-styret, bestående av syv medlemmer med næringslivet i flertall (to representanter fra kommunen, en representant fra fylket, og fire næringslivsrepresentanter). RDA-styret, oppnevnt av Fylkesrådet på oppdrag fra Fylkestinget (som har endelig beslutningsmyndighet over midlene) utarbeider handlingsprogrammet. Det er også RDA-styret som skal bevilge støtte til prosjekter der formålet samsvarer med dette programmets målsetninger. Fylkesrådet er også involvert gjennom at det er dette organet som godkjenner handlingsplanene, og som delegerer rammene ut fra de handlingsplanene som kommer inn fra RDA-styret. Et annet viktig organ er RDA-sekretariatet. Det er involvert gjennom at de har det administrative ansvaret for ordningen, herunder saksbehandling og oppfølging av prosjekter. Alle søknader som ikke er bedriftsrettede sendes til RDA-sekretariatet, og disse sakene *med* sekretariatets innstilling legges frem for RDA-styret til behandling. Det er også sekretariatets oppgave å følge opp prosjektene etter eventuell innvilget støtte. RDA-sekretariatet har også fått med seg en ressurs fra Tromsø kommune i tillegg til de som er ansatt av fylket. Dette på grunn av at RDA-midlene i utgangspunktet har sitt geografiske nedslagsfelt i Tromsø kommune. I tillegg har Innovasjon Norge ansvaret for de bedriftsrette midlene. Dette betyr at alle søknader som omhandler bedriftsrettede prosjekter skal omsøkes og behandles av Innovasjon Norge, der Innovasjon Norges beslutningsstruktur følges.

RDA Tromsø preges av at det er Troms Fylkeskommune som har ansvaret for RDA-ordningen, noe som også understrekes gjennom ordningens fysiske plassering i Fylkeshuset (Fylkeskommunens politiske og administrative tilholdssted). Dette kommer kanskje særlig godt frem i det arbeidet som sekretariatet gjør. Som et medlem av sekretariatet forklarer: ”Vår oppgave er flerdelt. Det ene er jo at vi skal serve RDA-styret. Vi skal tilrettelegge for at RDA-styret skal kunne gjøre jobben sin. Vi skal lage saksfremlegg og gjøre vanlige forvaltningsting. I tillegg skal vi ivareta fylkeskommunens forvaltningsansvar. Det kan være to sider av samme sak, men det behøver ikke å være det. Dette fordi at det i et parlamentarisk system, så er det jo slik at det er fylkesråden for næring som er ansvarlig for ordningen. Det betyr at dersom RDA-styret gjør noe galt, så kan det være fylkesråden for næring som får lide for dette. Dette betyr at vi har en form for dobbelt ansvar i forhold til fylkeskommunens interesser i tillegg til styrets interesser. Og da må man jo balansere de to, for det kan jo være ulike interesser.” Likevel, på spørsmål om hvilken side av dette todelte hensynsforholdet som veier tyngst, så svarer sekretariatet følgende: ”Vi er jo ansatt i fylkeskommunen, og det er det som er arbeidsgiveren vår. Det er jo også de som har delegert til RDA-styret det mandatet med å ha denne beslutningsmyndigheten. Men det er jo i fylkeskommunen vi jobber..”

På samme tid som sekretariatet legger vekt på at de er ansatt av fylkeskommunen, så er RDA-styret sammensatt av to representanter fra kommunen, en representant fra fylkeskommunen, og fire representanter fra næringslivet som dermed er i flertall. Men hvordan innvirker denne sammensetningen på tildelingene? Som en sekretariatsrepresentant forklarer: ”Det er et partsammensatt styre, og et partsammensatt styre har per definisjon interesser inn i det de skal forvalte, slik at det har helt klart en betydning hvem som sitter i det styret.” Men styret viser seg både gjennom intervjuene og observasjonen å være forholdsvis samstemte i sine avgjørelser, tross sin sammensetning av både politikere og næringslivsrepresentanter. Likevel, det finnes uenigheter. På spørsmål om hva disse uenighetene skyldes, så svarer sekretariatsrepresentanten: ”..der det er uenigheter, er det pga enkeltsaker. Det strategiske har jeg inntrykk av at de er ganske enige om. I hvert fall har de vært det.” Sekretariatet bedyrer likevel at uenighet sjelden er varende. ”Det er unntaksvis vi har vedtak der vi har noen som stemmer mot. Det forekommer, men det er ikke mange sakene hvis man går gjennom protokollen.”

Lederen av RDA-styret er enig i at det sjelden er uenigheter i styret. Men som vedkommende forklarer: ”..folk preges av sitt ståsted. Men det som er problemet hos oss, det er at noen av oss blir inhabile.” RDA-styrelederen forklarer dette med at alle som er involvert er ledere. ”..det er jo slik at man er seg selv nærmest.. , men man skal ikke ha sterke følelser, men man skal vurdere objektivt.” RDA-styrelederen fortsetter: ”(Møtene) er nok preget av i hvert fall flertallsenighet. Det kan være dissens fra en eller to, men som oftest er det slik. Noen ganger er vi splittet, men det er unntakene. Jeg tror vi diskuterer oss frem til enighet, og så kan det være en eller to som ønsker å stemme imot.”

I min observasjon av møter i RDA-styret ble mine informanternes uttalelser bekreftet. Som oftest så var det en bred diskusjon om sakene, en diskusjon som stort sett endte opp i et vedtak preget av fullstendig enighet, eller i hvert fall et større flertall. Det hendte også flere ganger at medlemmer av styret måtte gå fra bordet da de erklærte seg selv, eller ble erklært inhabil av resten av styret. Dette var en prosess som i seg selv virket å gå for seg uten dramatikk, og det var i flertallet av disse tilfellene representanten selv som tok opp initiativ til en drøfting om habilitet.

I tillegg til RDA-styret, har også sekretariatet en viktig rolle i tildelingspraksisen, da det er sekretariatet som gir innstillinger til RDA-styret. På spørsmål om hvilken grad av innflytelse sekretariatet har på styrets avgjørelser, svarer RDA-styrelederen følgende: ”Stor. Veldig stor. De har avgjørende innvirkning. En søknad som sekretariatet dømmer ”nord og ned”, den vil i ni av ti tilfeller forbli dømt. Det skal spesiell informasjon til, og en spesiell vinkling på dette for at vi skal ta den inn igjen. Men det skjer, og det har skjedd, og da er det vel at vi har valgt å bruke vårt skjønn, der vi sier at etter vårt skjønn så har denne saken en berettigelse, denne saken har en god næringsvirkning og så videre.”

Sekretariatet selv er klar på hvilken innflytelse de har. ”Jeg føler jo at styret har tillit til de faglige vurderingene vi gjør, og har tillit til den kompetansen vi har ved at vi jobber med dette til daglig og har den erfaringen vi har.” ”Det hender at saker blir snudd, men sånn alt i alt så er det vel flere saker som går som innstilt enn at det blir snudd på.” Det virker derimot forholdsvis vanlig at styret velger å gjøre *små* endringer i forhold til innstillingen.

Sekretariatet forklarer at dette som oftest har å gjøre med finansieringsandelen. ”RDA-styret har laget noen prinsipper, eller saksbehandlingsregler for oss da. Den ene saksbehandlingsregelen er at man gjerne ikke går inn med mer enn 50 % av totalkostnadene i

prosjektet. Så det er da ofte denne delen de endrer litt på. Eller de kan finne på å komme med tillegg om de har noen ekstrabestillinger til prosjektet eller ser noen behov for koordinering.”

Også i RDA Tromsø oppfattes sekretariatets rolle i tildelingspraksisen som ”veldig stor”. Men, på samme måte som hos DA Bodø, så er det som intervjuene og observasjonen viser, i *samspillet* mellom sekretariatet og styret at de fleste sakene blir avgjort.

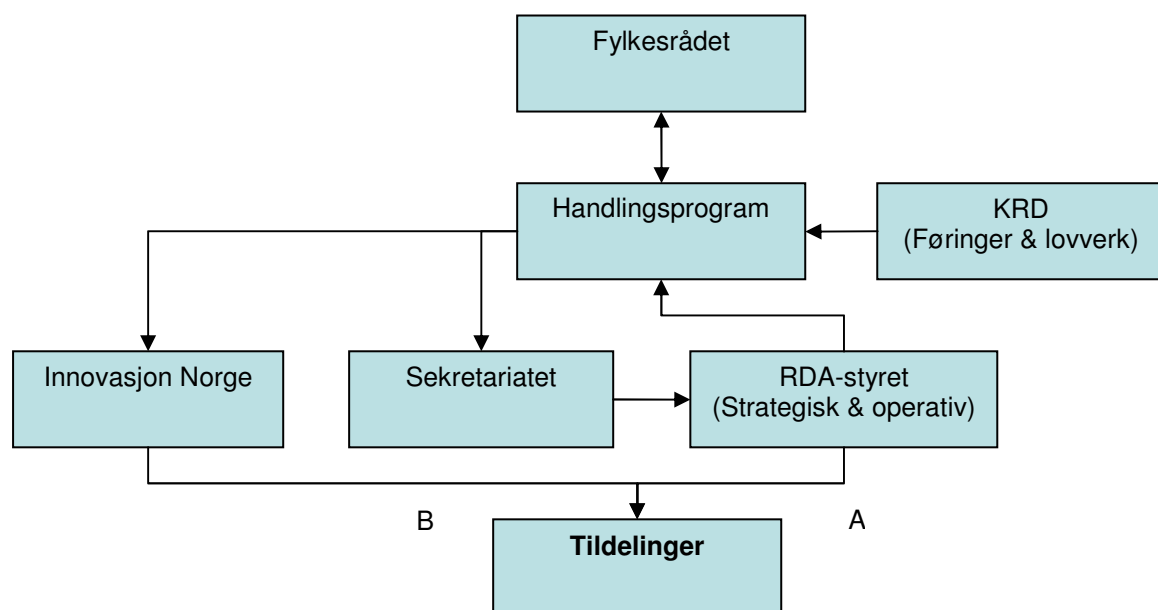
Sekretariatet har nok også i dette samspilltilfellet en vanskelig oppgave å løse. Dette på grunn av det todelte hensynet til både RDA-styrets ønsker og det ansvaret som ligger hos fylkeskommunen som forvalter av ordningen. RDA Tromsøs mål og kriterier formulert i handlingsprogrammet (se eget delkapittel) er formulert forholdsvis vagt, og det blir jo dermed også ofte opp til sekretariatet å tolke søknadene i forhold til disse. Som i Bodø, så forventer styret at sekretariatet skal gi sin innstilling til søknadene – innstillinger som intervjuene viser sjelden blir omgjort i vedtakene. Resultatet er dermed, som i Bodø, at forholdet mellom det reglement og de føringer som ligger til grunn, og de søknader som kommer inn, blir skjønns- og erfaringsbaserte tolkninger. Her blir det gjerne mangel på en felles agenda mellom de ønsker som RDA-styret har, og ”det som lar seg gjøre” ut fra sekretariatets vurderinger. Der RDA-styret tenker ”stort” og ønsker mye, så er det som i DA Bodø, sekretariatet som har den kanskje mer eller mindre ”utakknemlige oppgaven” å holde ordningen innenfor de rammer og regelverk som ligger til grunn. Dette er sannsynligvis også måten det bør gjøres på, i alle fall så lenge det er fylkeskommunen som har det endelige ansvaret for ordningen, men det *kan* nok på samme måte som i Bodø føre til følelser om at den andre parten kan være ”i veien” for den jobben som man selv ønsker å gjøre.

RDA Tromsø fremstår på samme tid både som en enkel, og som en kompleks organisasjon. De forholdsvis få organene som er delaktige skulle tilsi at ordningen skulle være enkel å forstå seg på. Men det nevnte forholdet mellom det regelverk og de føringer som ligger fra KRDs side og som sekretariatet hele tiden jobber etter på den ene siden, og RDA-styrets egne mål på den andre siden, med den dualiteten dette fører med seg for sekretariatet, gjør at organisasjonen ikke fremstår som så samstemt som den kanskje burde være/kunne ha vært. På spørsmål om det er noe med organiseringen som burde være annerledes, svarer RDA-styrelederen følgende: ”Ja, i hvert fall har vi vært inne på den tanken at vi skulle hatt en friere organisering. Jeg innser at det ville vært både plusser og minuser med det. Med en friere organisering mener jeg det at vi skulle rekruttert folk, ikke primært fra kommunen, eller

primært fra fylket, men folk som har en mer friere bakgrunn. Og disse skulle vært plassert verken i kommunehuset eller i fylkeshuset, men på en nøytral plass.” RDA-styrelederen fortsetter: ”Men siden ordningen har en slik typisk forankring at det skal siles fra KRD og gjennom fylket og slikt, så er det lagt opp til at vi må følge fylkeskommunale retningslinjer på dette, og da ser jeg jo at det kan være en fordel at vi rekrutterer fra fylket. Klart jeg ser det. Men vi hadde en mye smidigere tanke i forhold til bruken av pengene i starten enn det vi nå opplever at vi egentlig har. Vi hadde et ønske om å stå veldig fritt i bruken av pengene, og ikke være låst i det hele tatt. Det var de gode søknadene som skulle dominere, ikke om det passer inn i en ramme.” RDA-styrelederen forklarer videre: ”Nå er det veldig mye slik at det må passe inn fordi søknadene blir veid ut fra visse kriterier. Først må de passe inn i et rammeområde, så er det underkriterier de også skal passe inn i. En søknad kan få høy score fordi den passer så godt inn i den retningslinjerammen, mens en *god* søknad, en kreativ, kjempegod søknad som ikke passer inn i dette mønsteret får dårlig tilbakemelding. .. Det er livsfarlig når retningslinjene kveler kreativiteten. Det er vi alltid redde for.”

Dette fører meg direkte inn på det neste temaet, nemlig handlingsprogrammet, men først en oppsummerende modell over det samspillet i RDA Tromsøs organisasjon som fører til tildelinger:

Figur 5.2 RDA Tromsøs vei til tildelinger

Modellen over tar for seg de ulike veiene innenfor RDA Tromsø som fører til tildelinger. Som modellen viser, kan dette oppsummeres i to forskjellige retninger:

A.: RDA-styrets tildelinger der de tar beslutninger på bakgrunn av handlingsplanen etter innstilling fra sekretariatet.

B.: Innovasjon Norges tildelinger av de bedriftsrettede midlene.

5.4.2 RDA Tromsøs handlingsprogram

Handlingsprogrammet, med rammene fordelt av Fylkesrådet, baserer seg på de regler og føringer som KRD har bestemt, men det er store muligheter for RDA-styret å forme handlingsprogrammet slik de ønsker det på bakgrunn av disse reglene og føringene. Resultatet er at handlingsprogrammet er vagt definert. Som RDA-styrelederen forklarer det: ”.. vi er veldig redd for å være for konkret i en handlingsplan slik at det kan låse de gode søknadene som ikke blir nevnt der.” Dette fører til at sekretariat og styre opprettholder et handlingsrom som de ellers ville mistet dersom mål og kriterier var strammere definert. Som sekretariatet forklarer: ”Det er rom for tolkninger for å si det sånn, og man kan putte ganske mye inn i de overordnede målene.” Handlingsprogrammet blir produsert før søknadene kommer inn til ordningen, og dette skaper vanskeligheter i definisjonsarbeidet siden søknadene som senere kommer inn er en part som RDA-styret aldri kan ha oversikt over. Som RDA-styrelederen forklarer: ”Og da skal man jo være bra synsk! Og det har jeg alltid sett på som vanskelig, og derfor ønsker jeg at en handlingsplan må være såpass romslig at den kan ta inn over seg ting som vi ikke har tenkt på. Da er det bedre å si noe om inn under hvilke områder man kunne tenke seg at vi skulle bidra.”

Siden handlingsprogrammet lages av de samme som også skal tildele midler fra det, så handler dette etter hvert også om læring gjennom erfaringer. RDA-styret kan jo her sies å være i en heldig situasjon, da de over tid har opparbeidet seg stor kjennskap til det feltet de jobber med, og dermed kanskje også bedre er i stand til å tilpasse handlingsprogrammet etter de kriterier de har oppfattet som viktige. Dette bedre enn dersom det hadde vært et annet organ uten denne erfaringen som hadde denne oppgaven. Men dette kan også ha negative følger, som blant annet en oppfatning om svekket kredibilitet. Dette nettopp på grunn av at det er det samme organet som til dels setter premissene, for dernest å dele ut penger ut fra disse premissene. Dette poenget blir kanskje ekstra sterkt da RDA-styret er et plansammensatt styre, og medlemmene har den posisjonen som de har utenfor ordningen. På den andre siden igjen, så hadde ikke styrets medlemmer vært medlemmer av RDA-styret hvis det ikke hadde vært for nettopp disse posisjonene i utgangspunktet.

RDA-styrelederen opplyser at det er drøftinger innad i RDA om hvordan ordningen skal kunne bli bedre. RDA-styrelederen ønsker at arbeidet med tildelinger i ordningen, og spesielt handlingsprogrammet skulle vært litt annerledes enn det er i dag: ”.. Det som har utløst den diskusjonen om at vi kanskje må tenke litt annerledes på hvordan styret organiserer sine handlinger på er fordi vi har en tredelt ramme for dette her, der den mest populære, store regionale prosjekter, den rammen er tom før vi har kommet til sommeren.” RDA-styrelederen fortsetter: ”.. det tar kanskje lengre tid å utvikle gode søknader innenfor forskning og kompetanse og slikt. Men da mener jeg at vi kanskje har en litt feil måte å gjøre dette på. Nemlig at vi er for ad hoc.. .. det er fra min side et ønske om å ha en form med mer sånn ”tenke seg om tid”. Slik at søknader får komme inn, ligge der og bli sammenlignet med andre søknader, og så kan vi ut fra dette prioritere ut fra de gode søknadene hvilke vi vil støtte. Da vil vi også ha penger igjen på dette rammeområdet frem til høsten. Jeg mener jo at rammeområdene har en uheldig vekting. At erfaring viser at vi skulle hatt mer på de store prosjektene, som det erfaringsmessig nå kommer mange gode søknader på, og heller redusert litt på forsknings- og bedriftsrammen. Innovasjon Norge er jo ikke enig i det siste da, men slik ser jeg det i hvert fall.”

Sekretariatet poengterer: ”..de (RDA-styret) har nok også modnet litt i forhold til at man ser behovet for å være litt mer tydelig på hva man ønsker å oppnå og hva som ligger i de ulike strategiene. For eksempel.. ..hadde vi en diskusjon på at det var brukt veldig mye penger på én strategi og veldig lite på en annen, mens realiteten er at flere prosjekter kunne vært på flere fordi flere av disse strategiene er overlappende.” De vagt definerte målene og strategiene har også utfordringer for søknadsbehandlingen på en annen måte ved at (potensielle) søkere ikke finner sin plass i ordningen. Sekretariatet forklarer: ”Ja, vi ser jo at det er en utfordring når vi møter søkere som ønsker litt veiledning og ønsker å få vite om dette er et prosjekt som passer inn under RDA, så det er vanskelig å si ja eller nei. Eller man kan ofte si ja.” Sekretariatet fortsetter: ”Og sier man nei, så prøver de selv å argumentere seg inn fra en annen side i handlingsprogrammet. Det gjør det vanskelig for oss i vår rådgiverrolle.”

Handlingsprogrammets utforming har altså både positive og negative sider ved seg, sider som åpner for både fortolkninger og forhandlinger.

5.4.3 Prosser i og rundt RDA Tromsøs beslutningsarenaer:

Som de involverte i RDA Tromsø bemerker, så er ordningen svært opptatt av å ha mange søknader å kunne velge fra. I denne sammenhengen er oppmerksomheten rundt ordningen viktig da oppmerksomhet fører til bevissthet, noe som kan føre til flere søknader. Jeg vil derfor se litt nærmere på hvilken oppmerksomhet RDA Tromsø har fått, samt de vilkår som møter en (potensiell) søker. Men først litt om hvilket omfang av søknader vi snakker om:

Eksempelvis ga RDA Tromsøs RDA-styre i 2009 tilsagn til 25 søknader med en størrelsesorden som gikk fra 49 000 kroner til i overkant av 10, 3 millioner kroner. Dette kommer i tillegg til diverse avsatte rammer som Prostneset havneterminal, bredbåndsutbygging, reiseliv og satsning på marin bioteknologi, som til sammen utgjør i underkant av 111 millioner kroner av budsjetttrammene. I tillegg til dette kommer de 30 tildelingene som Innovasjon Norge har ansvaret for, beløp som gikk fra 18 000 kroner til 14,9 millioner kroner, og 5 millioner tildelt over transportstøtteordningen (RDA Tromsø 2010: Tildelinger 2009).

Når det kommer til omfanget av de søknadene som kommer inn, så virker representantene for RDA Tromsø stort sett fornøyde. Men noen søknader savnes likevel. Som lederen av RDA-styret forklarer på spørsmålet om hvorvidt de er fornøyde med de søknadene som kommer inn: "Ja, de synes jeg er bra. Jeg hadde ønsket en større tyngde på forskning og utviklingssøknader, fordi vi er jo en kompetanseby, så kreative søknader her ville lage en ekstradimensjon. Man kan ikke søke RDA for å drive BI-linjen her og slikt, det måtte være noe spesielt, noe ekstra, en annen dimensjon som ikke ville blitt til uten at de hadde fått disse pengene. Men her sliter vi jo med å få inn søknader." RDA-styrelederens "drømmesøknad" kommer fra denne bolken: "Ja, og som har et klart nordområdepreg." Sekretariatet bekrefter dette: "Vi savner jo søknader fra FoU-miljøer og ønsker at de skal komme sterkere på banen. Det er jo særlig der vi har sett at det har vært litt rolig. Eller at det har tatt litt tid i hvert fall. Det er en tyngre last som må dras før den kommer frem. Ellers sies det jo at det er mye prosjekter som går ut av regionen, men det stemmer jo heller ikke, slik at det kunne jo vært flere prosjekter som kom utenfra Tromsø. Eller flere samarbeidsprosjekter. Også er det jo dette med Nordområdeperspektivet." Sekretariatet fortsetter: "Så hadde det jo vært flott, selv om kanskje vanskelig å få til, prosjekter der du kanskje har oppnådd støtte fra EU, og kanskje har litt mer internasjonalt perspektiv over seg, og kanskje har klart å dra inn flere samarbeidspartnere. Dette går jo litt på dette med samhandling og koordinering."

Sekretariatsrepresentanten forklarer også hva de ser etter i en søknad: ”Vi vurderer saker ut fra flere perspektiver. Det ene er jo at vi gjør en vurdering på om det ligger innenfor eller utenfor handlingsprogrammet, og det er jo vår vurdering. Det andre går jo på det rent tekniske med prosjektet. Det går jo blant annet på så enkle ting som at vi faktisk skjønner hva prosjektet skal gjøre. Det kan være gjennomføringsevne, tror vi for eksempel på finansieringsplanen, og det er også i forhold til andre regelverk som for eksempel EØS-regelverket og den typen ting. Så det er flere perspektiver. Det er det rent tekniske, og det er det litt mer overordnede.”

Sekretariatsrepresentanten påpeker også at det er en mangel på koordinering søkere imellom: ”Jeg synes at det er mange gode søknader med en god bredde. Men det jeg skulle ønske, og som jeg tror resten av styret og sekretariatet skulle ønske, er at det skulle være en mer koordinering de forskjellige prosjektene imellom. Det er klart at vi har et ansvar der, og styret har et ansvar der, men også de som gjennomfører de prosjektene har et ansvar i å se litt rundt seg på hva annet som skjer i fylket og i Tromsø og klare å koble seg litt mer opp mot hverandre. Det synes jeg ikke er godt nok.”

Når det kommer til den oppmerksomheten som RDA Tromsø har fått, er mine informanter stort sett enige. Som sekretariatet bemerker: ”Den er jo i stor grad negativ, og det er jo synd for ordningen sin del dersom målet er å ha den så lenge som mulig.” Sekretariatet synes media gjør en dårlig jobb i sin dekning, og at det rett og slett gis et ganske feil bilde av ordningen: ”Også de debattene som er og som fremgår i pressen synes vi jo er veldig unyansert og preges av i stor grad feilinformasjon.” Heller ikke RDA-styrelederen er fornøyd med den oppmerksomheten som ordningen har fått: ”Nei. Jeg mener denne ordningen har fått alt for lite positiv oppmerksomhet. Det er en ordning som når den får oppmerksomhet, nesten preges av at det er dårlig nytt. Da er det noen former for mistenksomhet på at vi har brukt penger feil og delt ut i hytt og pine og så videre, og at vi mistenkes for å være sånn passe inhabile i det meste og så videre. Det preges medieoppmerksomheten av. Dette synes jeg er uproblematisk hvis dette er en *del* av mediebildet, men hvis det bare blir dette mediebildet, så synes jeg ikke det er bra. Og det har vært alt for mye i forhold til det. Jeg er overrasket at media ikke sitter ringside når vi har disse møtene. Vi kan dele ut tjue millioner kroner på ett møte, i løpet av to til tre timer.”

Men de ansvarlige for ordningen jobber også aktivt for å forbedre dette. Sekretariatet forklarer: ”Ja, styret ønsker å kommunisere bedre ut, og kanskje ta en mer aktiv rolle for å bidra til at ordningen blir i et mer positivt lys.” Representanten for sekretariatet fortsetter: Ja, så har vi jo blant annet laget en egen internettside som skal bidra i flere situasjoner. Det ene er jo at det skal være lettere for søkere å orientere seg, og det skal være lettere for aktører generelt sett å se hvilke andre prosjekter som har fått støtte slik at man kan koordinere, man ønsker også ved denne hjemmesiden å bidra og stimulere til interessen til å komme med bidrag for eksempel i planprosesser. Så den skal være et verktøy for styret og oss.” Likevel forklarer sekretariatet den negative omtalen som vanskelig å unngå: ”Det er jo en utfordring det der, nemlig å unngå negativ omtale. For det er jo snakk om mye penger, det er mange interessenter involvert, og vi behandler jo søknader og prosjekteiere føler seg fort kritisert og det skapes mye følelser, og det er jo ofte det som er lettest å få fram i media, og kanskje ikke de positive sidene og de mulighetene som disse virkemidlene utgjør.”

5.4.4 Oppsummering RDA Tromsøs tildelingspraksis

Oppsummeringsmessig kan vi si at RDA Tromsø preges av sin sterke kobling til fylkeskommunen som kunne leses ut fra de formelle sidene ved ordningen, et forhold som også bekreftes og kanskje forsterkes gjennom ordningens fysiske plassering i fylkeshuset. Dette kommer kanskje særlig godt frem i den dualiteten som sekretariatet må forholde seg til gjennom sitt arbeid for RDA-styret og søkere, når de samtidig skal være lojale og bevisste overfor Fylkeskommunen som sin arbeidsgiver. Organisasjonsmessig består RDA Tromsø av bidrag fra flere organer, med RDA-styret sammen med sekretariatet som de mest sentrale sammen med Innovasjon Norge. Handlingsprogrammet er ordningens mest retningsgivende element i forhold til tildelinger, basert på KRDs føringer, lover og regler, supplert med RDA Tromsøs egne prioriteringer, mål og strategier – et dokument der målene bevisst er vagt definert for ikke å utelukke (potensielle) søkere, og der dette resulterer i tolkninger og prioriteringer fra sekretariat og RDA-styrets side. Oppsummeringsmessig kan vi si at det innenfor RDA Tromsø finnes to veier til tildeling. Den ene er gjennom de behandlingene RDA-styret gjør av de tilretteleggende midlene, og den andre er gjennom de behandlingene Innovasjon Norge gjør av de bedriftsrettede midlene. Disse handler utelukkende om hvilket område midlene er ment å dekke. Oppmerksomheten som ordningen har fått, preges i stor grad av negativitet, noe som ordningen selv synes ofte baserer seg på feilinformasjon eller negativt fokus, og de hadde heller sett at det ble fokusert på de mulighetene som ordningen bringer med seg. Ordningen forsøker å forbedre dette blant annet gjennom en ny internettside.

Kapittel 6: Komparativ analyse av DA Bodø og RDA Tromsøs tildelingspraksis

6.1 Innledning

I dette kapitlet vil jeg gjennomføre en direkte komparativ analyse av RDA-ordningenes tildelingspraksis, basert på den analysen som ble gjort mer spesifikt på de enkelte ordningene i forrige kapittel, og på det teoretiske grunnlaget fra kapittel 4. Jeg vil fokusere på de samme punktene som i den individuelle analysen, altså organisering, handlingsplan/handlingsprogram, og prosesser *i* og *rundt* beslutningsarenaene.

6.2 Komparativ analyse av RDA-ordningenes politiske og administrative organisering

Det er noen viktige forskjeller mellom hvordan de to RDA-ordningene er organisert, forskjeller som kan ha stor innvirkning på ordningenes tildelingspraksis.

Organisasjonsforskjellene mellom ordningene er de forskjellene mellom ordningene som er lettest å legge merke til, ettersom de kan avleses gjennom RDA-ordningenes egne presentasjoner av de to ordningene på deres nettsider.

For det første skiller organiseringen av DA Bodø og RDA Tromsø seg fra hverandre i hvor tett de er orientert mot sine respektive fylkeskommuner. Der RDA Tromsø framtrer som en ordning underlagt fylkeskommunen og dermed har valgt å knytte seg tett opp mot den, også i fysisk forstand i sin plassering på fylkeshuset i Tromsø, fremstår DA Bodø som mer uavhengig og nøytral, noe som også har gitt seg uttrykk i DA Bodøs fysiske plassering borte fra fylkeshuset i Bodø. Men, for det andre, den største forskjellen mellom ordningene organisatorisk, ligger i det faktum at der det i DA Bodø er et Programråd (etter innspill fra de syv Programutvalgene) som utarbeider Handlingsplanen, mens et Programstyre bevilger midler ut fra det. Ved RDA Tromsø er det det samme organet (RDA-styret) som har begge disse oppgavene. Dette har helt klart negative demokratiske implikasjoner hengende ved seg, der man kan påstå at DA Bodø imøtekommer et krav om administrativ og politisk ansvarlighet på en mer tilfredsstillende måte. Det kan diskuteres hvorvidt det for RDA Tromsøs del er bra at de har valgt å organisere seg på denne måten. Men en fordel er at RDA Tromsø med denne organiseringen beholder initiativet hos de som etter hvert sitter med mest kompetanse på ordningen, de som setter seg inn i alle søknadene og som bevilger, nemlig

RDA-styret. Men uten et overordnet programråd av den typen som man har i DA Bodø, vil det kunne oppstå en fare for å utelukke verdifulle innspill fra andre enn styret selv.

Med tanke på at det er Programstyret og RDA-styret som har det operative ansvaret og beslutningsmakten i de to RDA-ordningene (bortsett fra de søknadene som omhandler de bedriftsrettede midlene som Innovasjon Norge har ansvaret for, og "bypilarene" hos DA Bodø der Fylkesrådet har det operative ansvaret), kan også størrelsen på disse to organene vurderes som noe snevert sammensatt. Som intervjuene og også observasjonen har vist, så er det ikke noe i veien med virksomheten i disse styrene da oppfatningen er at de involverte forsøker å samarbeide i stedet for at det markeres et skille mellom for eksempel en politisk gruppering og en næringslivsgruppering i det enkelte styret. Det er likevel saker da enten noen i styret er inhabile, eller møter der representanter rett og slett fraværende uten at vara har mulighet å stille. Det er i disse tilfellene at styrene nok burde vært større. Større styrer, både i DA Bodø og i RDA Tromsø, ville sikre bredere medvirkning, og muligheten for at vedtak ble gjort på et bredere grunnlag. For eksempel kunne styrene blant annet vært styrket med representanter fra for eksempel kompetansemiljøer i/rundt Universitetet i Tromsø, eller Høgskolen i Bodø (det kommende Universitetet i Nordland). En bredere representasjon kunne også bidra til å få frem det som nå karakteriseres som savnede søknader fra forsknings- og kompetansemiljøene. Men en slik økning i antall styremedlemmer kunne fått følger for den samhandlingsformen som styrene nå praktiserer, nemlig jakten på konsensus, da det ville vært flere parter som måtte forholde seg til hverandre. Samtidig kunne et bredere tilfang av innspill også være av en forløsende karakter slik at arbeidet går bedre. En utvidelse ville også bidra til å sikre styrets legitimitet, da det enkelte styremedlems muligheter til å påvirke vedtak ville bli mindre, og et bredere og større styre ville kunne sikre at den praksisen som blir gjennomført er rimelig i forhold til de føringene som KRD har satt. For som Offerdal påpeker (jfr. Teorikapittelet), så må iverksetting av politiske vedtak, dersom den blir utfordret, defineres innenfor rimelige tolkninger av den opprinnelige, vedtatte politikken, og det vil RDA-ordningene ikke bli dersom de, med den utformingen de har nå, dreier for langt fra de føringene og reglene som KRD har satt. Dette også i forhold til hvordan Pressman og Wildawsky (1984) definerer hvorvidt en kan se om iverksettingen er vellykket; nemlig at det har et mål det kan vurderes ut fra. Dette har ordningene imøtekommet, gjennom å definere langsiktige program og handlingsplaner/handlingsprogram. Og for DA Bodøs del er det etablert et Programråd som kan sies å stå for en slik overordnet fortolkning av målene. Det som kunne vært gjort bedre handler imidlertid også om *kvaliteten* på de prosjektene som det søkes midler til fra RDA, et

forhold som organiseringen av ordningene kun *indirekte* kan påvirke. En kan stille spørsmål om ikke en bredere organisering ville gjort RDA-ordningene i stand til å være mer proaktive i forhold til hvilke typer søknader de ønsker, blant annet gjennom kvaliteten av handlingsplaner/handlingsprogram og gjennom den kommunikasjon ordningene gjør utad.

Når det kommer til sekretariatene i DA Bodø og RDA Tromsø, så arbeider de stort sett med de samme oppgavene. Samtidig har DA Bodøs sekretariat muligheten, med godkjenning fra Programstyrelederen, å gjøre administrative vedtak på søknader med en ramme opptil 150 000 kroner. Denne muligheten har ikke RDA Tromsøs sekretariat. Det kan tenkes at følgene av dette er at det for DA Bodøs Programstyres del, frigjøres mer tid til å behandle saker med en større ramme, større betydning og forventede ringvirkninger. På samme tid sikrer RDA Tromsø gjennom sin praksis at beslutningsmyndigheten forblir fullstendig hos RDA-styret, og at dette organet også i praksis har den suverene beslutningsmakten de på papiret har blitt delegert.

RDA Tromsøs sekretariat er også annerledes i forhold til DA Bodøs sekretariat ved at de har blitt forsterket med en administrativ ressurs fra Tromsø kommune. Dermed har en tatt spesielt hensyn til at hovednedslagsfeltet for RDA-ordningen er i Tromsø kommune. Tanken er at denne ressursen skal binde sammen kommunens ønsker og intensjoner i ordningen med det regelverket som ligger til grunn og ordningens forankring i fylkeskommunen. Men denne ekstra sekretariatsressursens oppgaver kan sies å være problematiske og tvetydige. Dette fordi RDA-sekretariatet til syvende og sist er fylkeskommunens ansvarsområde og ikke, selv om kommunen er en av de hyppigste brukerne av ordningen og nyter godt av mesteparten av de tiltakene som kommer ut av ordningen, et partsorgan som gjør det til en del av Tromsø kommune. Det blir dermed, så lenge fylket har ansvaret for ordningen, en spenning mellom den oppgaven som sekretariatet som helhet er satt til å gjennomføre gjennom sin behandling av sakene, og den tilknytningen som denne ene sekretariatsrepresentanten har til kommunen. Dette særlig på bakgrunn av at RDA Tromsø er organisert på en slik måte at fylkeskommunen som ansvarshaver understrekes med all den tydelighet som den gjør.

6.3 Komparativ analyse av RDA-ordningenes handlingsplan/handlingsprogram

Handlingsplanen/Handlingsprogrammet er et resultat av interne prosesser innad i RDA-ordningene, basert på de føringene som KR D har satt, og resultatet skal i prinsippet være det styrende elementet for hvem som får vurderinger av søknader – for hvem som får støtte eller

ikke. Handlingsplanen/handlingsprogrammet er det som alle innstillinger fra sekretariatene skal begrunnes i, og som styrene tar sine beslutninger på bakgrunn av. Det har derfor vært viktig, både for DA Bodø og for RDA Tromsø, å ikke formulere dette dokumentet for snevert, slik at en i forvaltningen av ordningene risikerer å gå glipp av muligheten til å gi støtte til verdifulle søknader. Dette kan som Pressman og Wildawsky påpeker, sees som et resultat av *to forhold* ved det organet som skal stå for gjennomføringen, nemlig dets *målsetning* og dets tilgang på *ressurser*. Pressman og Wildawsky mener at målsetningen blir en variabel i forhold til klarhet og presisjonsnivå, der det kan være store variasjoner fra sak til sak, og der en av grunnene til at det finnes saker der målet er vagt definert, kan være fordi politikerne bevisst utformer målene uklart for å unngå politiske konfrontasjoner, eller at forholdet er så komplekst at implementeringen blir preget av mange motstridende premisser. Det som er sikkert, er at ved å definere det vagt, men fortsatt med store, brede mål, opprettholder RDA-ordningene muligheten for å tiltrekke seg et bredt spekter av søknader som de da i andre omgang kan velge fra. Vagt definerte handlingsplaner/handlingsprogram fører også til at styrene får et visst handlingsrom å gjøre vurderinger på, og det er også her styrenes oppgave blir viktig og synlig i forhold til om det hadde vært erstattet av saksbehandlere som gjorde vurderinger ut fra en/et mer klart definert handlingsplan/handlingsprogram. Men denne utformingen på handlingsplanene/handlingsprogrammene fører også til at sekretariatenes arbeidsoppgaver vanskeliggjøres. Sørvang påpeker i teorikapittelet at dette kan føre til den konsekvensen at de organer som står for gjennomføringen av tiltaket, for RDA-ordningenes del sekretariatene, blir overlatt den utakknemlige oppgaven å skaffe klarhet i noe som kanskje aldri har vært klart. Dette i tillegg til at det kan oppstå en dualitet mellom det som styrene ønsker, og det regelverket og den fylkestilknytning som sekretariatet har å jobbe opp mot, noe som kommer tydeligere frem for RDA Tromsøs del enn for DA Bodøs del. Dette da RDA Tromsø anerkjenner fylket som ansvarshaver på en annen, mer bevisst tydelig måte enn DA Bodø, som heller ønsker å fremstå som mer løsrevet fra dette. Samtidig påpeker som kjent Kjellberg og Reitan (1995: 144) at til tross for at uklarhet kan føre til misforståelser og bevisste fordreininger, så er det samtidig større rom for mulige tilpasninger til spesielle situasjoner, spesielle situasjoner som en kan hevde at søknadsmassen utgjør, da den varierer stort i innhold og størrelse. Dette fører til at det også er svært vanskelig å utarbeide standardiserte gjennomføringer av tildelinger, da dette nødvendigvis fører til mindre optimale løsninger på det som det tar for seg å løse. Og som Van Meter og Van Horn videre påpeker, kan dette føre til at siden hvert tilfelle er unikt, så vil dette kunne gi forskjellige konsekvenser fra tilfelle til tilfelle.

Handlingsplanene til de to ordningene DA Bodø og RDA Tromsø skiller seg fra hverandre også på det punkt at DA Bodø har definert ”bypilarer”. Disse store, synlige prosjektene som bidrar til at resultatet av ordningen blir noe håndfast og synlig for den gjennomsnittlige bodøværing. En slik fremheving av bestemte ”bypilarer” er noe en ikke finner i RDA Tromsøs handlingsprogram. Men Bodø har kanskje i utgangspunktet et større behov for akkurat slike bypilarer enn det Tromsø har og RDA Tromsø velger kanskje derfor å fristille tildelingen av midlene til skjønnsbaserte vurderinger ut fra søknader heller enn å låse dem til prosjekter av den typen DA Bodø har definert. Dette bidrar til den handlefriheten som RDA-styret søker, understreket av styrelederens ønske om at det var de gode søknadene som skulle bestemme. Men på samme tid sørger disse ”bypilarene” for at DA Bodø sikrer seg sine ”drømmesøknader” på en helt annen måte enn RDA Tromsø gjør. Dette kan også sees som eksempel på at DA Bodø er en mer ”ovenfra og ned”-preget ordning enn det RDA Tromsø er, da DA Bodø selv har definert at dette er behov som ordningen skal dekke, og har iverksatt tiltak dit hen. Dette i stedet for å behandle eventuelle søknader omhandlende prosjekter av ”overordnet type” på lik linje som de gjør med andre prosjekter, slik det gjøres ved RDA Tromsø.

Det er jo som allerede påpekt for RDA Tromsøs del det samme organet som både forfatter og som deler ut fra handlingsprogrammet. Uten å nevne de mulige negative demokratiske implikasjonene igjen, så skaper dette en mulighet for RDA-styret til å i større grad være proaktiv i forhold til nye søknader, basert på den erfaringen som styret har opparbeidet seg gjennom årene med ordningen. Dette vil i tilfelle være i tråd med Elmores syn på iverksetting, der det åpnes det for å forstå implementering som en læringsprosess, der erfaringene er viktige, og der disse erfaringene kan videreføres til vurderinger av nye tiltak. Dette i en viss kontrast til i DA Bodø der det strategiske arbeidet med handlingsplanen ligger utenfor programstyrets mandat, og der de løpende erfaringene dermed kun i mindre grad tas med i det videre planarbeidet. Dette siden det for DA Bodøs del som kjent er Programrådet som har det strategiske ansvaret for utforming av retningslinjer for ordningen, noe som igjen er basert på en sammenfatting av innspillene fra de syv programutvalgene. Men på samme tid bidrar DA Bodø-systemet til at den brede medvikningen fra Bodøsamfunnet opprettholdes, og der en kan tenke seg at bredere behov og prioriteringer kommer klarere frem enn i Tromsø der RDA-styrets erfaringer og prioriteringer, uansett hvor bra, fortsatt vil være enerådende.

Handlingsplan/handlingsprogram oversendes hos begge RDA-ordningene likevel fortsatt til Fylkesrådet for endelig vedtak, der det er opp til dette organet å godkjenne den/det eller ikke. Men spørsmålet er likevel i hvilken grad Fylkesrådene vil gjøre endringer i disse forslagene da den potensielle fallhøyden, knyttet til ansvarliggjøring, blir ganske stor. Dette ved at det operative ansvaret for ordningen allerede er delegert til styrene, der *kompetansen* på området har fått utvikle seg i takt med tiden, og en overprøving av denne kompetansen vil derfor være vanskelig å gjennomføre med suksess. En eventuell overprøving av dette vil til syvende og sist for det første bli et spørsmål om hvilken spesiell kompetanse de strategiske og operative organene i RDA-ordningene faktisk innehar, og videre eventuelt hvilken kompetanse som er *nødvendig* for å kunne operere denne ordningen. Det er i alle fall her erfaringsgrunnlaget for dette arbeidet i størst grad har fått opparbeides og befinner seg.

Utformingen av handlingsplanen/handlingsprogrammet i de to RDA-ordningene har både positive og negative sider ved seg for det arbeidet som de to ordningene skal gjøre. Med å være såpass vagt definerte, opprettholdes handlingsrommet for styrene, selv om dette skaper vansker for den rollen som sekretariatene har som rådgivere. Samtidig viser erfaring at midlene er fordelt på en slik måte at de områdene med flest søknader, som for eksempel ”store regionale prosjekter” i RDA Tromsøs handlingsprogram, er tømt for midler før halve programperioden har gått. På samme tid er programområdene såpass vagt definerte, slik at det skal kunne være mulig å finansiere prosjekter over flere programområder på samme tid. Den beste løsningen for å slippe denne ”programområdet er for tidlig tomt - problematikken” vil nok likevel være en variant av det RDA-styrelederen foreslår, nemlig å ha en lengre behandlingsperiode av søknadene dersom dette lar seg gjøre, slik at sammenligning og koordinering av prosjekter tillates i større grad enn i dag. Én felles søknadsfrist for hele ordningen, eventuelt én frist for hvert av de enkelte delprogrammene kunne vært steg i retning av å imøtekomme denne utfordringen. Dette ville også bidratt til bedre vilkår for læringsprosessen, slik at erfaringene som blir gjort i forhold til de ulike delprogrammene på en bedre måte kunne trekkes ut og inkorporeres i utarbeidingen av neste års handlingsplan/handlingsprogram.

RDA-ordningene er organisatorisk i utgangspunktet ”ovenfra og ned”, men blir i praksis i høy grad å fungere ”nedenfra og opp”. Dette fordi søknadene kommer inn som en x-faktor som RDA-ordningene er avhengige av, og må forholde seg til. Organisasjonene er dermed kun så ”ovenfra og ned” som innspillene fra søknader ”nedenfra” tillater dem å være. Dette

innebærer at selve målsetningen/målekriteriene kanskje bør revurderes. Ifølge Elmore bør et ”nedenfra og opp”-perspektiv dreie seg om *hvor* behovene fra søkerne ligger, og videre i hvilken grad disse behovene blir mettet. Dette kan oppnås gjennom den nevnte oppsamlingsfasen av søknader, slik at ressursene kan rettes dit som de sannsynligvis vil ha størst effekt. Dette vil igjen sette fokuset mer direkte på selve prosjektene, i stedet for på tiltaket eller på ordningen som helhet. Elmore setter med dette, som forklart i kapittel 4, problemet som skal løses i sentrum, i vårt tilfelle de behov som søknadene definerer, i motsetning til selve tiltaket som er vedtatt for å løse problemet. Dette er også et poeng som kan tas med videre i forhold til den negative kritikken som RDA-ordningene faktisk har fått, der representanter for ordningene selv føler det blir feil fokus.

6.4 Komparativ analyse av prosesser i og rundt RDA-ordningenes beslutningsarenaer

Selv om det i begge RDA-ordningene i all hovedsak er styrene (i tillegg til Innovasjon Norge som har ansvaret for de bedriftsrettede midlene) som har beslutningsmakten i forhold til hvilke prosjekter som skal få finansiering gjennom ordningene, har også sekretariatene en betydelig tyngde i deres vurderinger av sakene. Det er som intervjuene og observasjonen har vist kun unntaksvis at styret snur i forhold til de innstillingene som de ulike sekretariatene har gjort. De endringene som eventuelt kommer har som oftest å gjøre med størrelsesordenen på bevilgningene, og er ikke resultat av at styrene er prinsipielt uenige i den vurderingen som sekretariatene har gjort. Det virker derimot som om både Programstyret i DA Bodø og RDA-styret i Tromsø er meget godt fornøyde med den jobben som sekretariatene gjør, og at de har tiltro til den kompetansen som disse organene innehar. Et spørsmål her kan være om den innflytelsen som sekretariatene har på tildelinger er av rett størrelsesorden, da de sjeldne omgjøringene av innstillinger i vedtak i styrene tilsier at de i stor grad følger sekretariatenes vurderinger, men vi kan også vurdere det dit hen at styrenes intensjoner rett og slett er så nært opp mot sekretariatenes vurderinger at dette samarbeidet fungerer slik det skal. Spørsmålet videre er jo da hvorvidt den oppgaven som styrene er satt til å gjennomføre faktisk blir svekket, og at det da likegodt kunne vært saksbehandlere som hadde gjort de vurderingene som styrene i dag gjør? Svaret på dette ligger nok i utformingen av handlingsplan/handlingsprogram, da disse er formulert på den vage måten som de er det en nødvendighet med et styre som er i stand til å drøfte mål opp mot de enkelte prosjektene.

Begge ordningenes operative styrer, Programstyret i DA Bodø, og RDA-styret i RDA Tromsø, legger målet om konsensus til grunn i sine behandlinger av sakene. Det er unntaksvis at

styrene ender opp med delte beslutninger, selv om dette forekommer. Dialogen og kompromisset er gode hjelpemidler i denne sammenhengen, der det fokuseres på å finne de mest optimale løsningene i forhold til de søknadene som kommer inn. Eventuell uenighet er ofte knyttet opp mot enkeltsaker, men intervjuene og observasjonen har også avdekket at diskusjonen ofte dreier over i mer strategisk retning der styret er opptatt av å ikke sette noen form for presedens for sitt videre arbeid. Denne friheten, skapt av vagt definerte handlingsplaner/handlingsprogram, er viktig for at styrene skal opprettholde sin mulighet til å handle ut fra de *søknadene* som kommer inn på bakgrunn av rammer og regelverk som ligger til grunn, og ikke bare på grunn av disse rammene og dette regelverket. Dette er felles for både DA Bodø og RDA Tromsø, selv om RDA Tromsø har større mulighet til å ivareta dette handlingsrommet da de også utarbeider handlingsprogrammet i motsetning til at det er et annet organ som gjør det for dem, slik det er for DA Bodøs programstyre.

Representanter for DA Bodø og RDA Tromsø har det til felles at de ønsker et stort antall søknader å velge fra. I denne sammenhengen er oppmerksomhet rundt ordningen viktig, men som vi har sett, så har den oppmerksomheten som har kommet gjerne vært preget av negativ fremstilling i media. Denne negativiteten bunner i hovedsak i aktørers uenighet om hvilke prosjekter som bør få støtte og ikke, en kritikk som bør la seg kunne parere av representanter for ordningene gjennom gode begrunnelser og en mer aktiv rolle i forhold til media. Det handler tross alt om skjønnsbaserte vedtak, basert på en/et vagt definert handlingsplan/handlingsprogram som gjør at det er vanskelig å påpeke feil, gjort av plansammensatte styrever med høy kompetanse innenfor feltet. Kritikken kommer dermed gjerne mot tildelinger som oppfattes å stride mot de målene som er definert i handlingsplanen/handlingsprogrammet, noe som også taler for en definering av måloppnåelse som kanskje heller burde vært definert i forhold til om ordningene har klart å stille de behov som *søkerne* har hatt. Dette er et element som kunne vært imøtegått gjennom at handlingsplanen/handlingsprogrammet evalueres og endres i forhold til hvilke søknader som har kommet inn, og for hver periode endres i takt med dette slik at det hele tiden tilpasses de behovene som finnes på en bedre måte, og ikke i forhold til hva ordningen selv på et gitt tidspunkt uttrykker av mål.

Den negative kritikken som kommer føles også ofte litt uberettiget av de ansvarlige for ordningen selv, og ikke uventet svarer disse at de skulle ønske at det heller ble fokusert på mer av det positive som faktisk kommer ut av de prosjektene som får støtte. Dette er som

intervju har påpekt, ”medias svøpe”, men kritikk er aldri bare negativt. Den kan også føre til en bevisstgjøring blant de som forvalter tildelingene. Kritikk kan gjennom dette fungere som en pådriver for utvikling og forbedringer, og bidrar nok også til at det strategiske arbeidet, og ikke minst begrunnelsene av tildelingene blir mer gjennomtenkt. Men både DA Bodø og RDA Tromsø har nok en vei å gå i forhold til å skape mer positiv oppmerksomhet rundt ordningene på egen hånd. Begge ordningene har kommet et langt stykke på vei med sine opplysende nettsider, men det er fortsatt lite fokus på de resultater som kommer ut av prosjektbevilgningene som blir gjort. Mye av den negative oppmerksomheten som har kommet er gjennom media og aviser spesielt, og det er kanskje nettopp på denne arenaen ordningene har mest å ta igjen. På samme tid kan en jo forsvare ordningene med å si at det jo rett og slett er merkelig at avisene ikke er mer opptatt av ordningene på generell basis, men stort sett kun er til stede når det er noen som er kritiske. Dette i forhold til at både DA Bodø og RDA Tromsø over flere år har bidratt til prosjekter med antatt store, positive ringvirkninger for landsdelen, der alle de positive sidene som kommer ut av dette, i hvert fall for en lekmann, virker å kunne være like god og interessant lesning som de negative det har blitt skrevet om. Dette er nok en av de store utfordringene RDA-ordningene står ovenfor i fremtiden som følger, der målet må være å i alle fall få bildet mer nyansert enn det er i dag. Dette er nok også noe som haster, for i denne sammenhengen tror jeg ikke at uttrykket ”all reklame er god reklame” stemmer. Det haster fordi ordningen i første rekke skal eksistere frem til 2013, og ensidig dårlig reklame frem til da kan være tungen på vektskålen slik at KRD sin støtte til å opprettholde ordningene opphører ved utløpet av programperioden.

Som et eksempel på et av de punktene som har vært diskutert i media, er hvorvidt bevilgninger skal gå direkte tilbake til lokaliseringen av de arbeidsgiverne som har betalt inn denne avgiften, eller om det er rett å bevilge midler til prosjekter utenfor innbetalingskommunene Bodø og Tromsø. Både DA Bodø og RDA Tromsø har imøtekommet de signalene som har kommet fra KRD i forhold til dette, der blant annet DA Bodøs bevilgning av 800 000 kr til Árran lulesamisk senter i Tysfjord for etablering av et nytt forskningsinstitutt for urfolksstudier, og RDA Tromsøs bevilgning av 6 millioner til reiselivsprosjektet Torsklandsbyen på Silsand i Lenvik kommune illustrerer dette. Dette er noe som styrene i de to RDA-ordningene er ganske klare på, nemlig at dersom bevilgninger utenfor hovednedslagskommunene bidrar til positive ringvirkninger tilbake til kommunene, så burde ikke adressen på søknaden stå i veien for de mulighetene som en realisering av prosjektet vil føre med seg. For DA Bodøs del i forhold til eksempelet med Árran, så betyr

dette at det skapes nye arbeidsplasser med tilknytning til Høgskolen i Bodø (det kommende Universitetet i Bodø), det skapes spesialkompetanse og arbeidsplasser innenfor et felt som har sterk tilknytning til regionen, og det kan på lengre sikt skape positiv blest ikke bare om regionen, men også landsdelen for øvrig, både nasjonalt og internasjonalt. Her bidrar vurderingen av de positive sidene med prosjektet til en forventning om ringvirkninger ikke bare for Tysfjord eller Bodø kommune, men potensielt også i en langt større utstrekning. Det ville vært trist om et slikt prosjekt, med mulige positive følger *også* for Bodø kommune, der avgiftspengene er innbetalt, ikke skulle få støtte fordi adressen på søknadspapirene ikke var merket med et postnummer fra Bodø.

I likhet med DA Bodøs tildeling til Árran, vil eksempelet med RDA Tromsøs bevilgning til Torskelandsbyen, også kunne gi ringvirkningene langt utover Silsandområdet, og vil potensielt være av stor betydning for hele regionen. Det vil gjøre Troms som helhet bedre rustet som reiselivsdestinasjon, og kan bidra til å sette Troms som reisemål med gode tilbud på kartet, både nasjonalt og internasjonalt. I tillegg vil prosjektet generere arbeidsplasser både i en oppbyggingsperiode og (etter hvert) i en driftsperiode som ellers ville vært vanskelig å oppnå. Prosjektet vil også kunne gi ringvirkninger som vil føre til at også Tromsø vil komme godt ut av det som fylkeshovedstad og som den klart største byen og knutepunktet i fylket. Reiselivsnæringen i Troms vil ha et bredere salgsgrunnlag, og enda en fot å stå på, med en identitet som har lokal tilhørighet og som påstås å være spesiell og unik i internasjonal sammenheng. På samme måte som med DA Bodøs tildeling til Árran, ville Tromsø gått glipp av disse positive sidene ved dette prosjektet hvis en kun fokuserte på søknader som var fra kommunen.

6.5 Konklusjon

Som vi har sett er DA Bodø og RDA Tromsø, i et iverksettingsteoretisk perspektiv, både preget av ”ovenfra og ned” og ”nedenfra og opp”. Dette kommer av at selv om de overordnede bestemmelsene kommer ovenfra, må ordningene fortsatt forholde seg fullstendig til det som skapes av prosjekter og søknader nedenfra. Dette siste er en faktor som ingen av ordningene kan påvirke direkte, men som de blant annet gjennom utarbeiding og kommunisering av handlingsplan/handlingsprogram forsøker å være proaktive i forhold til. Denne prosessen er enklere i RDA Tromsø i forhold til DA Bodø, da erfaringer gjort gjennom tildelinger tas videre av det samme organet som har disse erfaringene inn i utarbeidelsen av handlingsprogrammet, i forhold til for DA Bodøs del der det operative og det strategiske

ansvaret er fordelt mellom flere organer. Samtidig opprettholdes det demokratiske medvirkningsperspektivet bedre gjennom DA Bodøs modell, enn gjennom den som RDA Tromsø praktiserer. Dette kan forbedres gjennom blant annet en utvidelse av styrene med flere medlemmer. Begge ordningene burde kanskje likevel også gjøre en revurdering av hva slags mål de skal forsøke å oppnå, da det muligens hadde vært bedre å fokusere i enda større grad på søknadene, og hvordan de behov de signaliserer på best mulig måte kan ivaretas. Dette for eksempel gjennom en oppsamlingsfase av søknader og erfaringsbaserte handlingsplan- og handlingsprogramjusteringer, der det fokuseres mindre på ordningenes egne ønsker og mål, men der brukernes innspill i større grad definerer hva behovet er. Disse behovene er i stor grad allerede definert av DA Bodø gjennom sine ”bypilarer”, eksempler som også bidrar til at Bodøorganisasjonen kan defineres som mer ”ovenfra og ned” enn det RDA Tromsø fremtrer som. Dette på samme tid som RDA-ordningene skiller seg fra hverandre i forhold til hvor de ønsker å orientere seg; for RDA Tromsøs del gjennom en sterk tilknytning til fylkeskommunen, forsøksvis forsøkt modifisert gjennom styrking av sekretariatet med ved en ”by-ressurs”, og DA Bodø som ønsker å fremstå som mer uavhengig og nøytral i forhold til fylkeskommunen, der ”bypilarene” i utgangspunktet alle har nedslagsfelt i Bodø kommune.

I forhold til den oppmerksomheten som RDA-ordningene har fått, hovedsaklig i media, så viser dette i all hovedsak at ordningene har et stykke å gå i å kommunisere ut det som for ordningenes del er viktig, nemlig prosjektene og de positive ringvirkninger som ordningenes tildelinger til disse prosjektene gir. Her har ordningene latt media styres for mye av kritikernes synspunkter. En mer aktiv rolle i forhold til dette vil over tid nok ikke bare føre til et mer positivt ladet bilde av ordningen, men kan nok også bidra til enda større antall søknader og flere gode prosjekter å velge mellom.

Kapittel 7: Oppsummering og konklusjon

7.1 Innledning:

Som vi har sett er svaret på problemstillingen ganske sammensatt. For å forklare hvilken tildelingspraksis som preger RDA-ordningene, og hvordan vi kan forstå de forskjellene som har kommet til syne i hvordan de praktiseres, har analysen ført oss inn i en rekke aspekter ved ordningene som alle har bidratt til en bredere forståelse. Her har ingen av disse aspektene ene og alene vært i stand til å gi et fullstendig svar på problemstillingen, men summen av dem alle, satt i perspektiv av den teorien jeg har benyttet meg av, har gitt en forståelse av hvilken tildelingspraksis de to RDA-ordningene har, og videre hvordan vi skal kunne forstå de forskjellene som er mellom dem. I dette siste kapittelet vil jeg trekke frem mine hovedfunn, og gjøre noen refleksjoner rundt disse.

7.2 Oppsummering og konklusjon

Noen aspekter ved de to RDA-ordningene har bidratt mer til svar på problemstillingen enn andre. Jeg begynte oppgaven med å se litt nærmere på bakgrunnen for ordningene, satte dem i et distrikts- og næringspolitisk perspektiv, et økonomisk perspektiv, og så litt nærmere på de to *byene* Bodø og Tromsø, der RDA-ordningene er situert. Jeg har sett på hvordan de to RDA-ordningene *selv* har beskrevet hvordan de fungerer; hvordan de beskriver sin organisering, hva de på bakgrunn av KRDs føringer har formulert som sine satsningsområder, og hvordan disse elementene gir seg utslag i ordningenes handlingsplan/handlingsprogram, i behandlingen av søknader, og til syvende og sist eventuelle tildelinger.

Jeg valgte å se etter forskjeller mellom ordningene, da jeg gjennom en komparativ analyse hele tiden var i stand til å kunne sette en av ordningene i perspektiv av den andre, og forskjeller mellom dem ville være viktige pekepinner for eventuell ulik praksis. Det var etter hvert særlig tre elementer som fremstod som særlig relevante, nemlig den politiske og administrative organiseringen, RDA-ordningenes handlingsplan/handlingsprogram, og de prosessene som har foregått *i* og *rundt* beslutningsarenaene.

Jeg fant ut at DA Bodø og RDA Tromsø klart skiller seg fra hverandre i hvordan de er organiserte. Dette er forskjeller som i første rekke gir seg til kjenne i den strategiske delen av ordningen, da både intervju og observasjon har vist at den praktiske behandlingen av søknader

i ordningenes styrer fremstår som forholdsvis lik - der konsensus er målet, og der en drøfter seg frem til løsninger som i alle fall flertallet er fornøyde med. Dette til tross for at innholdet av disse møtene ikke er det samme de to ordningene imellom, da det er snakk om ulike prosjekter og søknader som er under behandling. Men det strategiske aspektet av ordningene er også i stor grad bestemmende for hvilke søknader som i det hele tatt kommer inn, og hvilke som til syvende og sist får tildelt midler, da ordningenes prioriteringer, mål og strategier blir formulert som et resultat av en prosess der de organer innad i ordningene som har ansvaret for dette, prioriterer forskjellig. Som den komparative analysen av RDA-ordningenes handlingsplan/handlingsprogram viste, består de av, tross klare likheter, forskjeller som i første rekke kan sørge for at det kommer forskjellige typer søknader inn til ordningene, men også forskjellige prioriteringer som også i andre rekke vil virke styrende på selve søknadsbehandlingen da alle beslutninger skal begrunnes i nettopp handlingsplanen/handlingsprogrammet. Et viktig poeng i forhold til dette er likevel det faktum at handlingsplanen for DA Bodø og handlingsprogrammet for RDA Tromsø, begge er formulerte på en slik "vag" og "vid" måte, at det resulterer i at "alt eller ingenting" passer inn. Dette skaper i første rekke handlingsrom for den operative delen av ordningen, da det blir deres avgjørelser og veiinger de forskjellige søknadene i mellom, og i forhold til handlingsplan/handlingsprogrammet, som blir avgjørende. Men dette skaffer også ordningens sekretariat en utfordring i sin rådgiverrolle, da det blant annet kan være vanskelig å imøtekomme prosjektinnehavernes spørsmål med klare svar i forhold til hvorvidt deres prosjekter er noe som faller inn under ordningen eller ikke.

Den kanskje viktigste forskjellen mellom ordningene, i forhold til oppgaven som helhet, forblir likevel på det teoretiske planet, for det som fremstår som det kanskje viktigste poenget i forhold til RDA-ordningenes forskjeller i organisering, og de utslag dette har vist seg å gi, er i forhold til teorien jeg valgte å benytte meg av.

Det var rett og slett enklere å analysere DA Bodø enn RDA Tromsø i et implementeringsperspektiv. Dette skyldes at DA Bodø fremstår som noe klarere og mer spesifikk på sine mål og strategier, og det organisatoriske opplegget som danner grunnlaget og er sentralt for deres tildelingspraksis, lettere lar seg plassere i forhold til teorien enn det RDA Tromsøs mer "løse" opplegg gjør. Det elementet som kanskje bidro mest til denne forskjellen mellom ordningene, er DA Bodøs "bypilarer". Disse bidrar til at ordningen fremstår som mer "ovenfra og ned" enn det RDA Tromsø gjør, da Tromsøordningen ikke har

noe som tilsvarer disse strategisk utvalgte prosjektene, men har valgt å basere seg utelukkende på søknader; prosjekter som de ikke har det strategiske ansvaret over. Men som analysen har vist, så fremstår begge RDA-ordningene samlet sett mer som hybrider av de to ytterpunktene i teorien enn ett av dem. I et iversetningsteoretisk perspektiv har nemlig DA Bodø og RDA Tromsø vist seg å være både ”ovenfra og ned” og ”nedenfra og opp”. Dette fordi selve ordningene med sine mål og prioriteringer i utgangspunktet er det første, men siden eventuelle bevilgninger skjer på grunn av søknader, og ordningene er avhengig av og må forholde seg til disse, blir ordningene også det andre. Det å være proaktive i forhold til dette, blant annet gjennom handlingsplan/handlingsprogram, er noe ordningene er opptatt av. Dette er noe som nok er enklere for RDA Tromsøs del enn det er for DA Bodøs, da det er det samme styret som er både strategisk og operativt, i motsetning til hos DA Bodø der det er to forskjellige organer som har disse oppgavene. DA Bodø har på samme tid, gjennom nettopp sine ”bypilarer”, klart å oppnå gjennomføring av sine ”drømmeprojekter”, prosjekter som RDA Tromsø i større grad heller lar det være opp til søkerne å definere og skape. Likevel, siden begge ordningene i hovedsak baseres, og er avhengig av søknader, blir RDA-ordningene både reaktiv i forhold til søknadsbehandling (nedenfra opp), men også proaktiv når det kommer til strategiplanarbeidet (ovenfra ned).

Det kanskje viktigste empiriske poenget er også knyttet opp mot organiseringen. Som først den individuelle gjennomgangen i kapittel 5, og så den komparative analysen i kapittel 6 har vist, så har den politiske og administrative organiseringen dannet grunnlaget for nesten alle andre aspekter ved RDA-ordningenes tildelingspraksis. Det faktum at DA Bodø har delt opp det strategiske og det operative ansvaret for ordningen i to forskjellige organer (i tillegg til Fylkesrådet som har det operative ansvaret for ”bypilarene”), i motsetning til RDA Tromsøs ene, med det dette fører med seg, er verdt å legge merke til. Likeså er de to ordningenes forskjellige valg av hvor tett de ønsker å orientere seg mot sine respektive fylkeskommuner, der DA Bodø som kjent ønsker å fremstå uavhengig og nøytral, mens RDA Tromsø har valgt å være mer bevisst rundt det at det til syvende og sist er fylkeskommunen som er ansvarshaver for ordningen, er også et element å bite merke i. Særlig det første poenget gjør seg nok også gjeldende i forhold til ordningenes eget utarbeidede handlingsverktøy, handlingsplanen/handlingsprogrammet, det dokumentet som både for ordningene selv, men også for søkerne og andre for øvrig, gir pekepinn om hva RDA-midlene skal gå til.

Et annet viktig poeng er at handlingsplanen/handlingsprogrammet gjennom sin vage formulering, i tillegg til å skaffe handlingsrom for den operative delen av ordningen og vanskeligheter for sekretariatene i sin rådgiverrolle, nok også bidrar til muligheten for at ordningene kan bli utsatt for kritikk for de tildelinger som blir – og ikke blir gjort. Dette fordi det blir svært vanskelig å kunne fastslå hvorvidt de valg som RDA-ordningene tar i forhold til søknadene er ”riktige”. Det fordi det til syvende og sist blir er snakk om de *meningene* som det operative styret har, og de *prioriteringer* de velger å gjøre i forhold til de forskjellige prosjektene - meninger og prioriteringer som de er ment å ha, men som ikke alle deler. Resultatet har vært at DA Bodø og RDA Tromsø har fått betydelig med ”pepper” i media, og særlig i lokal- og regionalaviser, signaler som DA Bodø og RDA Tromsø bør ta på alvor. Selv om mye av kritikken som for ordningenes egen del kan oppfattes som urettferdig og unyansert, så finnes den, og bør imøtekommes med saklighet og prov på kompetanse. En mer aktiv rolle utad er nok på lengre sikt en av løsningene for å imøtekomme og stagge utspill av den negative typen på et tidlig stadium. Den negative omtalen har allerede bidratt til et noe frynsete rykte, noe som på lengre sikt i verste fall *kan* bety kroken på døra for hele ordningen. Det ville etter min mening i så fall vært svært synd, for potensialet med ordningen er skyhøyt, og dens eksistens er både godt begrunnet og viktig.

For det det er verdt, og som en motsetning til denne kritikken, er DA Bodø og RDA Tromsø for mine informanters del organisasjoner som fungerer godt, der dialogen og jakten på konsensus preger styremøtene hos de respektive. Styrene, satt sammen av både politikere og næringslivsrepresentanter, oppfattes ikke som splittet på grunn av de rollene som det enkelte styremedlem tar med seg inn i styrerommet, men medlemmene virker heller å bruke den kompetansen og viten som de innehar på en konstruktiv måte slik at en gjennom drøftinger kommer frem til løsninger som minimum flertallet kan leve med. I denne fasen er også sekretariatenes rolle viktig gjennom at de på forhånd av styremøtene har gjennomgått sakene, og ut fra sin kompetanse og tolkning av handlingsplan og regelverk, har gitt en innstilling til styrene – en innstilling styrene sjelden motgår, og der eventuelle endringer ofte har å gjøre med størrelsesordenen på bevilgninger, der en blant annet ønsker at prosjektene selv står for betydelig egenkapital.

Byene Bodø og Tromsø har en viktig rolle innenfor det distrikts- og næringspolitiske perspektiv for Nord-Norge. DA Bodø og RDA Tromsø bidrar til at denne rollen forsterkes. Dette gjennom økonomiske midler som kan bidra til at prosjekter som vil bidra til positiv

utvikling for landsdelen for det første blir realisert, men for det andre kan bli realisert på en bedre måte og i en større skala. Dette gjelder kanskje spesielt for prosjekter som har sitt opphav i de to byene, men som tildelingene til Árran Lulesamisk senter i Tysfjord, og Torskelandsbyen på Silsand i Lenvik kommune er eksempler på, også for prosjekter utenfor byene Bodø og Tromsø. Dette er prosjekter som ordningene anser som gode og som har store, positive ringvirkninger - også for Bodø og Tromsø. Disse eksemplene går inn i en lang rekke av tildelinger som ordningene har gjort fra den ble etablert frem til i dag. Hver av disse tildelingene er stort sett forskjellige fra hverandre, både i forhold til opphav, i forhold til størrelsesorden, i forhold til innhold, og ut fra dette, forskjellige i forhold til hvilken grad av oppmerksomhet de har fått. Som påpekt i analysen står prosjektene og søknadene for, selv om de i strategiutarbeidelsen er vanskelig å forutse, så en viktig del av ordningene, og innholdet av denne delen har også avgjørende betydning for hvilke valg DA Bodø og RDA Tromsøs operative styrer velger å ta i forhold til dem. Dette basert på det regelverket som ligger til grunn, og det som ordningene *selv* ønsker å oppnå med midlene.

Søknadene kommer inn som resultat av behov definert av prosjekteiere, behandles ut fra det regelverk som ligger til grunn, de mål, prioriteringer og strategier som de enkelte ordningene har satt seg, og der de ut fra dette anses som treffende eller ikke. Dette er en prosess som vi i hovedtrekk har sett er lik ordningene i mellom. Dette til tross for at ordningenes styrer seg imellom består av ulike representanter som naturligvis bringer med seg forskjellige syn og meninger. Dette er syn og meninger som de er ment å ha, og som selvfølgelig også innvirker på hvilke prosjekter som til syvende og sist får tildelinger eller ikke, men der resultatet i hovedsak likevel blir det som styret som gruppe anser som riktig i forhold til disse kriteriene. Men selv om behandlingsprosessen er lik ordningene imellom, betyr likevel ikke det at det ikke er en forskjell i ordningenes tildelingspraksis. For i tildelingspraksisen ligger også det strategiske elementet, et element der det finnes forskjeller ordningene imellom. Det er nemlig allerede på det strategiske planet at ordningene begynner å innlemme eller utelukke prosjekter. Dette gjennom sine egne mål, prioriteringer og strategier som de senere må forholde seg til i en søknadsbehandlingsprosess. Dette skjer nemlig før styrenes mening om et prosjekt blir avgjørende. Dette er for øvrig en mening som baserer seg på summen av styremedlemmenes inngående kunnskap om næringslivet, kommunen, fylket og med tiden RDA-ordningen som sådan, kunnskap som gjør at de har blitt funnet kompetente og valgt ut til å være med å forme hva ordningen skal være, og som gjør at de er i stand til å ta stilling til slike prosjektsøknader. Dette er forskjeller som i *teorien* vil kunne bidra til forskjeller på tildelingspraksisen

ordningene imellom og som kan gi seg til kjenne i hvilke prosjekter som får tildelt midler fra ordningene, men som vi på det nåværende tidspunkt i praksis ikke er i stand til å sette fingeren på, da det samme prosjektet enda ikke har vært oppe til behandling i både DA Bodø og RDA Tromsø. For tildelingspraksisen til de to ordningene er nært knyttet opp mot de mål og strategier som ordningene selv har formulert, med bakgrunn i de behov og utfordringer som de selv anser som viktig å ta tak i, og forskjellene dem i mellom i forhold til hvilke prosjekter som får tildelt midler, grunnes ikke bare i forskjellige prosjektsøknader, men også og kanskje særlig, i de prioriteringer som blir gjort på bakgrunn av disse.

Hva fremtiden vil bringe hva RDA-ordningen angår er vanskelig å spå, men foreløpig vet vi at den skal eksistere frem til 2013. Ordningen er fortsatt forholdsvis ung, og en del barnesykdommer har det vært underveis, men forhåpentligvis har både DA Bodø og RDA Tromsø lært av disse og kan inkludere denne viten inn i den videre utviklingen av ordningen. Her synes jeg det er viktig å anerkjenne den kompetansen som har fått bygget seg opp i løpet av den tiden som ordningen har eksistert og bygge videre på den, noe de forhåpentligvis får muligheten til. For RDA-ordningen gir de to byene Bodø og Tromsø, samt områdene rundt, en sjanse til å ta betydelige steg på utviklingsstigen, og kan gjøre de to byene og regionen for øvrig rustet til å stå sterkt i kampen om arbeidsplasser og bidra til vekst. Likevel, RDA-ordningen er ikke løsningen på alle problemene som finnes i landsdelen. Til det er pengesekken alt for liten, og reglementet for strengt. Men som det heter: "alle monner drar", og skal vi få utnyttet potensialet som ligger der, så må en sørge for at alle monner drar i samme retning, i stedet for at de drar av gårde.

For mange kan RDA-ordningen i utgangspunktet fremstå som komplisert og uforståelig. Jeg håper at denne masteroppgaven gjennom kunnskap kan bidra til at det i alle fall blir litt mer forståelig, slik at de som ønsker å knekke "RDA-koden" kan gjøre nettopp det.

Litteraturliste:

Amdam, Jørgen (1996): *Reaktiv eller proaktiv regionalpolitikk. Komparativ analyse av regionalt utviklingsarbeid og planlegging i Irland og Norge*. Forskningsrapport nr. 11. Høgskulen i Volda, Møreforskning Volda. Volda

Baldersheim, Harald & Lawrence E. Rose (red.) (2000): *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering*. Fagbokforlaget, Bergen

Kjellberg, Francesco & Reitan, Marit (1995): *Studiet av offentlig politikk – En innføring*. TANO. Otta

Peters, B. Guy (1984): *The Politics of Bureaucracy*. Longman Inc, New York

Metodelitteratur

Aase, Tor H. og Fossåskaret, Erik (2007): *Skapte virkeligheter. Om produksjon og tolkning av kvalitative data*. Universitetsforlaget, Oslo

Fossåskaret, E., Fuglestad, O. L. & Aase, T.H. (Red.) (1997): *Metodisk feltarbeid. Produksjon og tolkning av kvalitative data*. Universitetsforlaget, Oslo

Kvale, Steinar (1997): *Det kvalitative forskningsintervju*. Ad notam Gyldendal, Oslo

Offentlige dokumenter:

KRD (2008)a: *Statsbudsjettet 2009 – Kap. 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift*.

KRD (2008)b: *Statsbudsjettet 2009 – Kap. 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift – Tilskuddsbrev til Troms Fylkeskommune*.

KRD (2008)c: *Statsbudsjettet 2009 – Kap. 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift – Tilskuddsbrev til Nordland Fylkeskommune*.

KRD (2009): *Statsbudsjettet 2010 – Kap. 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift*.

Nordland Fylkeskommune (2007): *Fylkesrådssak 7, 2007. Vedtekter DA Bodø*.

Nordland Fylkeskommune (2008)a: *Fylkesplan 2008-2011 Vekstfylket som griper mulighetene*.

Nordland Fylkeskommune (2008)b: *Handlingsplan 2009-2010 DA Bodø*.

Troms Fylkeskommune (2008)a: *Fylkesplanen for Troms 2008-2009 Kompetansesamfunnet Troms*.

Troms Fylkeskommune (2008)b: *Næringsmessige midler til regional utvikling (Statsbudsjettet kap 551 post 61): Nærings- og utviklingsprogram Tromsø 2009-2013*.

Troms Fylkeskommune (2009): *Næringsmessige midler til regional utvikling (Statsbudsjettet kap 551 post 61 RDA II): Årlig nærings- og utviklingsprogram Tromsø 2009.*

Internettkilder:

DA Bodø (2010a): *Om DA Bodø.*

<http://www.dabodo.no/artikkel.aspx?AId=12031&MId1=2128&back=1> Hentet: 01.02.10

DA Bodø (2010b): *Om DA Bodø. Satsinger.*

<http://www.dabodo.no/artikkel.aspx?AId=12036&MId1=2128&MId2=2139&back=1> Hentet 01.02.10

DA Bodø (2010c): *Tilsagn 2009.*

<http://www.dabodo.no/artikkel.aspx?MId1=2134&AId=12028> Hentet 24.03.10

KRD (2010a): *Distrikt og regionalpolitikk.*

http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/Regional- og_distriktpolitikk.html?id=1238
Hentet 19.01.10

KRD (2010b): *Utvikling av bedrifter og næringsmiljø.*

http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/regional- og_distriktpolitikk/utvikling-av-bedrifter-og-naringsmiljo.html?id=526842 Hentet 19.01.10

Lovdata (2010): *Offentleglova.* <http://www.lovdata.no/all/nl-20060519-016.html> Hentet 26.04.10

RDA Tromsø (2010a): *Dokumenter.*

<http://www.rdatromso.no/handlingsprogram.137454.no.html> Hentet 09.02.10

RDA Tromsø (2010b): *Om RDA Tromsø.* <http://www.rdatromso.no/om-rda-tromsoe.131888.no.html> Hentet 05.02.10

RDA Tromsø (2010c): *Om RDA Tromsø. Satsninger.* <http://www.rdatromso.no/satsinger-i-2009.140799.no.html> Hentet 05.02.10

RDA Tromsø (2010d): *Tildelinger.* <http://www.rdatromso.no/alfabetiske-lister-over-tildelinger-2008-2010.145036.no.html> Hentet 29.03.10

Artikler i media:

ANB-NTB (2009): *Oljesølet koster 200 mill.* Tidens Krav, nettutgave. 15.09.09.

<http://www.tk.no/Innenriks/article4586687.ece> Hentet 19.01.10

Bjørnås, Sun S. og Nyhagen, Alexander (2008): *Rørleggerregningen: 200 millioner kroner.*

VG. Publisert 03.04.2008. <http://www.vg.no/rampelys/artikkel.php?artid=523255> Hentet 19.01.10

NRK:

Fjellheim, Skjalg (2009): *Ikke fornøyd med RDA-bruken.* NRK. Publisert 03.07.2009.

http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/troms_og_finnmark/1.6681372 Hentet 19.01.10

Fjellheim, Skjalg (2009): *Stikker av med Tromsøs penger*. NRK. Publisert 22.09.2009.
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/troms_og_finnmark/1.6785588 Hentet 19.01.10

Mogård, Lars Egil (2008): *Uryddig i RDA-styret*. NRK. Publisert 04.09.2008
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/troms_og_finnmark/1.6681372 Hentet 19.01.10

Figurer og tabeller:

Figur 1.1:

KRD (2010): *Kart over virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift fra 2007*.

Tilgjengelig fra: http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/regional-og_distriktpolitikk/virkeomrade/notifisert-virkeomrade-for-de-distriktp.html?id=417799

Hentet: 20.01.10

Figur 2.1:

DA Bodø (2010): *Om DA Bodø. Organisering*. Tilgjengelig fra

<http://www.dabodo.no/artikkel.aspx?MIId=2141&AId=12033> Hentet 20.01.10

Figur 2.2:

RDA Tromsø (2010): *Om RDA Tromsø. Tilretteleggende midler. RDA-styret*. Tilgjengelig fra:

<http://www.rdatromso.no/index.php?cat=131889> Hentet 20.01.10

Figur 4.1:

Van Meter og Van Horn (1975): *Van Meter og Van Horns modell av iverksettingsprosessen*. I: Kjellberg, Francesco og Reitan, Marit (1995): *Studiet av offentlig politikk – En innføring*. TANO. Otta.

Figur 4.4:

Glosvik, Ø. (1991): *Fire offentlige (kommunale, fylkeskommunale) roller i næringsutvikling*.

I: Amdam, Jørgen (1996): *Reaktiv eller proaktiv regionalpolitikk? Komparativ analyse av regionalt utviklingsarbeid og planlegging i Irland og Norge*. Forskningsrapport nr. 11.

Høgskulen i Volda, Møreforskning Volda. Volda.

Tabell 1.1:

Statistisk Sentralbyrå (2010a): *Tall om Tromsø kommune. Arbeid/inntekt*. Tilgjengelig fra:

http://www.ssb.no/kommuner/hoyre_side.cgi?region=1902 Hentet 28.01.10

Statistisk Sentralbyrå (2010b): *Tall om Bodø kommune. Arbeid/inntekt*. Tilgjengelig fra:

http://www.ssb.no/kommuner/hoyre_side.cgi?region=1804 Hentet 28.01.10

Vedlegg 1: Kvittering fra NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Teli: +47-55 58 21 17
Faci: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr: 985 321 884

Nils Aarsæther
Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning
Universitetet i Tromsø
9037 TROMSØ

Vår dato: 23.06.2009

Vår ref: 22104 / 2 / RKH

Deres dato:

Deres ref:

KVITTERING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 02.06.2009. Meldingen gjelder prosjektet:

22104

*En komparativ analyse av de distriktpolitiske virkemiddelordningene DA og RDA II's
tildelingspraksis*

Behandlingsansvarlig
Daglig ansvarlig
Student

Universitetet i Tromsø, ved institusjonens øverste leder
Nils Aarsæther
Gjermund Evanger

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven/-helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stud/skjema.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/prosjektoversikt.jsp>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 03.07.2010, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Bjørn Hennrichsen

Ragnhild Kise Haugland

Kontaktperson: Ragnhild Kise Haugland tlf: 55 58 83 34

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Gjermund Evanger, Strandgata 18, 9008 TROMSØ

Avdelingskontoret / Desk Office:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1065 Blindern, 0318 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. byrr.wana@ntnu.no
TROMSØ: NSD SIV, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmsiv@uio.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

22104

Utvalget består av folkevalgte politikere, representanter for næringslivet og offentlig ansatte på kommune- og fylkesnivå (Bodø/Nordland og Tromsø/Troms). Totalt omfatter dette ca. 30 personer. Studenten tar selv kontakt med utvalget.

Det gis skriftlig og muntlig informasjon og innhentes skriftlig og muntlig samtykke til deltakelse. Personvernombudet finner i utgangspunktet informasjonsskrivet tilfredsstillende, men forutsetter at sluttdato for prosjektet inkluderes, samt hva som skjer med opplysningene ved prosjektslutt. Ombudet ber om at kopi av endelig skriv ettersendes før det tas kontakt med utvalget.

Opplysningene samles inn gjennom personlig intervju, gruppeintervju og observasjon av åpne styremøter.

Innsamlede opplysninger registreres på privat PC og lydopptak som behandles på PC. Personvernombudet legger til grunn at bruk av privat PC er i tråd med Universitetet i Tromsø sine rutiner for datasikkerhet.

Senest ved prosjektslutt 3.7.2010 vil datamaterialet anonymiseres ved at lydopptak slettes og indirekte identifiserende personopplysninger slettes eller endres/kategoriseres tilstrekkelig.

Vedlegg 2: Informert samtykkeerklæring

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET
Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning

INFORMERT SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg samtykker i å delta i Gjermund Evangers studie i forbindelse med hans masteroppgave i samfunnsplanlegging og kulturforståelse. Studien søker gjennom en komparativ analyse av de distriktpolitiske virkemiddelordningene DA Bodø og RDA II å finne ut om ordningenes tildelingspraksis.

Jeg er, etter å ha mottatt informasjon fra forskeren, inneforstått med prosjektets formål og på hvilken måte informasjon jeg bidrar med vil bli brukt. Jeg forstår at jeg gjennom et halvstrukturert intervju vil bli spurt om ordningenes tildelingspraksis, hvordan den fungerer, og hva som eventuelt er med å gjøre ordningene forskjellig. Jeg er også inneforstått med at intervjuet tas opp på diktafon, dersom dette er i orden for meg. Jeg forstår at data fra intervjuet vil bli oppbevart i et låst skap som kun forskeren har tilgang til, og at dataene vil bli slettet når studien er fullført.

Jeg er inneforstått med deltakelsen i studien er frivillig og at jeg når som helst kan trekke meg, uten nærmere begrunnelse, samt at informasjonen jeg har bidratt med ikke vil bli brukt dersom jeg velger å fratrukkelse undersøkelsen.

Jeg forstår at jeg vil få tilsendt et sammendrag av intervjuet per e-post og at jeg på dette kan melde tilbake til forskeren eventuelle misforståelser. Jeg er inneforstått med at navnet mitt ikke på noe tidspunkt vil framgå i oppgaven, men at det vil kunne oppstå mulighet for indirekte identifisering av sitater ved at yrkestilhørighet vil framgå. Dersom jeg ønsker det vil jeg kunne få tilsendt et eksemplar av ferdig oppgave som en takk for deltakelsen fra forskeren.

Jeg forstår vedrørende forskningsetiske aspekter at dette prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) for godkjenning. Jeg er inneforstått med at forskeren er underlagt taushetsplikt og at evt. sensitive data vil bli behandlet konfidensielt. Jeg er også klar over at jeg kan henvende meg til forskerens veileder dersom jeg har spørsmål rundt studien. Veileder er prof. Nils Aarsæther, nils.aarsether@uit.no, 776 44 298.

Jeg har mottatt skriftlig og muntlig informasjon og er villig til å delta i Gjermund Evangers studie. Jeg bekrefter å ha mottatt en kopi av denne samtykkeerklæringen.

Sted og dato

Deltakers underskrift

Forskers underskrift

Vedlegg 3: Forskningsspørsmål og intervjuguide

Forskningsspørsmål

- *Hvilken tildelingspraksis preger de distriktpolitiske virkemiddelordningene DA Bodø og RDA Tromsø, og hvordan kan vi forstå eventuelle forskjeller mellom hvordan ordningene praktiseres?*
  - På hvilken måte har forskjellene i tildelingspraksisen sammenheng med ulik organisering?
  - På hvilken måte har forskjellene i tildelingspraksisen sammenheng med ulike handlingsplaner/handlingsprogram?
  - På hvilken måte påvirker prosesser i og rundt beslutningsarenaene tildelingspraksisen hos ordningene?
  - Er det organiseringen, handlingsplan/handlingsprogram, prosesser i og rundt beslutningsarenaene eller noe annet som avgjør eventuell tildeling?
  - Da eventuelt hva?

Intervjuguide

- Tanker i forhold til problemstillingen. (Hva er det som slår deg?)
- Føringer. Kan du si noen ord om de føringene som ligger til grunn, og de målene som dere i DA Bodø/ RDA Tromsø jobber etter? (Hvilke, og hvordan de viser seg i praksis?)
  - Hvor store muligheter er det for dere selv å fortolke disse føringene? (Hvor klare er de?)
  - Ordningenes egne formulerte mål og strategier?
- Kan du fortelle litt om organiseringen av ordningen? (Hvordan påvirker tildelingspraksisen?)
- Kan du fortelle litt om den rollen sekretariatet har i ordningen? (Eventuelle motsetninger mellom sekretariat og styret?)
  - På hvilken måte, og hvilken grad av innflytelse har sekretariatet på tildelinger?
  - Hvor ofte er det slik at styret følger/ikke følger sekretariatets innstilling?
- Er det etter din mening noe med organiseringen av ordningen som burde vært annerledes?
- DA Bodø er organisert på en annen måte enn RDA Tromsø. (Blant annet et strategisk og et operativt styre i motsetning til ett styre i Tromsø) Styrker/svakheter med DA Bodøs organisering vs. RDA Tromsøs organisering?

- Hvordan tror du selve sammensetningen av styret (politikere og næringslivsrepresentanter) innvirker på tildelingspraksisen?
  - I forhold til innhabilitet?
  - Vil du si at møtene i styret er preget av enighet, eller drakamp og uenighet?
  - Hva skyldes eventuelt denne enigheten/uenigheten i? (Enkeltsaker, sammensetningen i styret, strategiske valg?)
- Er måten som ordningen gjør ting på etter din mening den rette i forhold til å oppnå de mål som er satt?
- Kan du fortelle meg litt om hva som legges til grunn i utviklingen av Handlingsplanen?
- I hvilken grad er sekretariatet involvert i dette arbeidet?
- Handlingsplanen er jo ferdig *før* søknadene behandles i styret. Hender det at den blir mer en hemske enn et hjelpemiddel i forhold til søknader (som kommer inn sent) i tildelingsprosessen? (Omfordeling av midlene?)
- Hva synes du om den oppmerksomheten ordningen har fått?
  - Gir den et godt bilde av ordningen?
  - Er det for mye, passelig, eller synes du at ordningen er for lite eksponert?
- Er du generelt fornøyd med de søknadene som kommer inn?
  - Er det noen søknader du savner? (Drømmesøknad)
  - Er det stor grad av de samme søkerne som går igjen?
- Ordningen tar utgangspunkt i byene Bodø og Tromsø, hvordan fungerer samarbeidet opp mot kommunen (Bodø, Tromsø), og i hvilken grad skjer tildeling utenfor kommunegrensene?
  - (Tromsø kommunes representant i sekretariatet)
- (På hvilken måte vil du si at din rolle som *leder* (av programrådet, programstyret, RDA-styret) skiller deg fra de andre styremedlemmene? (Ekstra innflytelse?))

Vedlegg 4: Tildelinger DA Bodø og RDA Tromsø 2009

Tildelinger DA Bodø 2009

Søker:	Prosjektnavn:	Sum Tilsagn:
Bodø Østre Skytterlag	Landsskytterstevnet 2011	1 650 000
Salten Regionråd v/Salten Kultursamarbeid	Barents Youth Festival	600 000
Nordland fylkeskommune	Lærlingordning	4 000 000
Statens Vegvesen Region Nord	Forprosjektmidler til utredning av mulighetene for plattformbru over Mistfjorden	450 000
NHO Nordland/Bodø kommune	"Prøveordning med lavere billettpriser på buss for ungdom mellom 16-20 år" - tilleggsbevilgning	310 000
Norsk Luftfartssenter Bodø AS	Luftsportens dag 2009	100 000
Árran - lulesamisk senter	Etablering av "Forskningsinstitutt for urfolksstudier" i samarbeid med Høgskolen i Bodø	4 000 000
Nordland Kulturforum	Ordkunstfestivalen Word Art 09	200 000
Team Bodø KF	Etablering av internasjonal sikkerhetskonferanse i Bodø - forprosjekt	375 000
Bodø kommune	Videreutvikle Bodøs kandidatur som vertsby for EM i fotball 2016 - fase 2	1 150 000
Bodø Sinfonietta	Investering i konsertharpe	100 000
Bodø Friidrettsklubb	NM i friidrett for junior 2009	250 000
Høgskolen i Narvik	Utvikling av nettbasert ingeniørutdanning	3 000 000
Are Andreassen	August Skattkiste	120 000
Public Online AS	Pelle goes electric - et sant eventyr fra Bodø	150 000
Ungt Entreprenørskap Nordland	European Fair Trade 2009	75 000
Bodø kommune	Videreutvikling av Bestemorenga Aktivitetspark	2 350 000
Bodø Havn KF	Profilering av Bodø og Salten på messen "Seatrade Cruise Shipping Miami 2009"	230 000
Nordområdesenteret	Seminarserie for næringslivet	450 000
Høgskolen i Narvik	Videreutvikling av desentralisert ingeniørutdanning ved Høgskolen i Bodø	487 000
Nordland fylkeskommune	Yrkes-NM 2010	900 000
Bodø Håndballklubb	Regionmesterskap Nord-Norge for ungdom i 2009	100 000
Ørnededet Bodø AS	Utvikling av aktivitetspark og nasjonalt utkikkspunkt på Rønvikfjellet - forprosjekt	1 000 000
FIRST Scandinavia	Newton Læringscenter - forprosjekt	2 450 000
Bodø Travlag	Videreutvikling av Bodø Travpark	500 000
Bodø Kirkelige Fellesråd	Regionalt senter for kunst, kultur og kirke i nord	350 000
Team Bodø KF	Videreutvikle Bodøs kandidatur som vertsby for EM i fotball 2016	500 000
Nordland Musikkfestuke	Underskuddsgaranti NMFU i London	350 000
Kunnskapsparken Bodø	Traineeprogram Salten - kull 5	4 200 000
Team Bodø KF	Start Opp Salten	600 000
Avinor AS	Kjørelomme for motorkjøring ved Bodø Lufthavn	5 000 000
Røst kommune	"Querini" - opera på Røst	400 000
Team Bodø KF	"Ka du trur - etablere egen bedrift?"	390 000
Bodø kommune	Fridthjov Anderssen (1876-1937) - Den nordnorske Grieg	1 500 000
Handelshøgskolen i Bodø	Klar for elbil - forskningsprosjekt	1 500 000
Stiftelsen Ragnhilds drøm	Profesjonalisering av forestillingen "Ragnhilds drøm"	400 000
Senter for prestasjonsutvikling	Forprosjekt "Klubb Nordland"	100 000
Nordland idrettskrets	Forprosjekt "Til topps i Nordland"	40 000
Kunnskapsparken Bodø	Forprosjekt "Audiovisuelt Fond"	100 000
Team Bodø KF	Melodi Grand Prix 2010 (garanti)	1 000 000
Stiftelsen Moving Art	Videreutvikling av Moving Art og Moving Art til operaen	1 000 000
Bodø Flerfaglige Opplæringskontor	Sammenslåing av opplæringskontorene i Salten (utredning)	230 000
Bodø og Omegns Turistforening	Webbasert påmeldingssystem til 7-toppsturen	270 000
Bodø kommune	Markering av Nyholms Skandse 200 år	500 000
Stiftelsen Bodin 4H-Gård	Utvikling av utekjøkken	400 000

RKK Indre Salten	Newton Salten 2009-2012	2 170 000
Bodø kommune	Trafikksikkerhetssenter ved Bratt'n Aktivitetspark	5 500 000
Bodø Næringsforum	BNF's Karriereforsum for unge voksne	260 000
Norinnova AS	MABIT-Programmet 2009/2010	2 000 000
Steigen Taekwondo Klubb	NM i taekwondo i Bodø Spektrum	243 000
FK BodøGlimt U17	Deltakelse i African International Youth Soccer Tournament	100 000
Bodø Håndballklubb	Forprosjekt Nasjonalt Sluttspill 30/4-2/5 2010 i Bodø	50 000

Tildelinger RDA Tromsø 2009

Søker:	Prosjektnavn:	Sum Tilsagn:
Avinor AS Tromsø Lufthavn	Tromsø som snuavn for cruise og base for maritime operasjoner i Nordområdet	2 081 250
Balsfjord kommune	Forprosjekt for Heia	50 000
Finnfjordbotn videregående skole	Arktisk vertskap - utvikling av reiselivsstudie	672 000
Høgskolen i Harstad	Produsentstudiet - Levedyktig innen 2 år	1 509 600
Mabit-programmet, Norinnova AS	MABIT- programmet 2009-2010, marin bioteknologi	4 000 000
NHO Troms	Det store anleggsloftet	2 000 000
Næringsforeningen i Tromsøregionen	Navet - for bioteknologiindustrien	6 900 000
Næringsforeningen i Tromsøregionen	PetroPoint Greater Tromsø 2009	2 500 000
Næringsforeningen i Tromsøregionen	Strategisk næringselskap for Tromsø	609 000
Regionrådet for Balsfjord, Karlsøy og Tromsø kommuner	Ung Region	1 660 000
Sjakk Tromsø 2014 AS	Sjakk Tromsø 2014	4 092 000
Stiftelsen Tromsø International School	Tromsø International School- forprosjekt	302 500
Stiftelsen Tromsø International School	Etablering av Tromsø International School	7 365 000
Top of the World International Piano Competition	Top of the world international piano competition - dokumentasjon	550 000
Troms fylkeskommune	Synliggjøre en sterk nordnorsk rolle i forbindelse med havovervåkningskonsept	1 000 000
Tromsø Idrettsråd	Idrettsbyen Tromsø 2010	1 338 255
Tromsø kunstforening	SEAS Tromsø	1 810 701
Tvibit	Tvibit Filmveksthus	840 000
Universitetet i Tromsø	Integrert overvåking i nord - Barents Remote Sensing School (BARESS)	10 308 000
Universitetet i Tromsø	THINC, Tromsø High North Cluster	1 643 000
Universitetet i Tromsø	Forskningsoppfølging av Global Future "Talentmobilisering av innvandrere"	49 000
Universitetet i Tromsø	Internship	4 807 250
Universitetet i Tromsø	Oppbygging av APECS kontor i Tromsø	1 697 700
Universitetet i Tromsø	Digital og muntlig historiefortelling for reiselivet	410 500
	Sum tildelte beløp	58 195 756
	Øvrige tildelinger:	
	Sum tildelt beløp over tilretteleggende midler (IN)	63 752 243
	Sum tildelt beløp over transportstøtte ordningen (TFK)	5 000 000

Tildelinger DA Bodø (grønn) og RDA Tromsø (blå) gjort av Innovasjon Norge 2009

Søker:	Sum Tilsagn:
Visit Bodø	533 000
Østbø AS	170 000
Team Bodø KF	306 000
Kunnskapsparken Bodø AS	90 000
Morten E. Karlsen	300 000
Rapp Hydema AS	1 400 000
Gunvald Johansen Holding AS	924 000
Symbiophonic AS	150 000
DIPS ASA	640 000
Drag Industrier AS	260 000
Bodøgaard Eiendom AS	100 000
Knut Østbø AS	93 000
Bokstavfabrikken AS	180 000
Iticket AS	780 000
Rederiet Saltens AS	495 000
Widerøes Flyveselskap AS	671 700
Widerøes Flyveselskap AS	706 200
Saltin AS	260 000
Unikus AS	375 000
Visit Bodø AS	320 000
Espe Produkter AS	10 375
Knut Østbø AS	225 000
Miljøbarnehagen AS	305 000
Stiftelsen Kunnskapssenteret i Gildeskål	260 000
Kulturkameratene AS	512 750
News on Request AS	750 000
Team Bodø KF	148 200
Nordland Ortopediske Verksted	498 750
Sjøfossen Næringsutvikling AS	500 000
Amplius Frank Rizzo	75 000
Hemis AS	68 500
IST Internasjonal Software Technology AS	750 000
Friskhuset AS	930 000
Magic North AS	1 100 000

Søker:	Sum Tilsagn:
Arctic Guide Service AS	80 000
Avikom AS	334 000
Bedriftsforbundet	956 000
Breivoll Inspection Technologies AS	1 200 000
JAB FILM John Arvid Berger	300 000
Kongsberg Satellite Services AS	1 980 000
Kongsberg Satellite Services AS	800 000
Kongsberg Spacetec AS	2 300 000
Lytix Biopharma AS	10 000 000
Norinnova AS	470 000
Noromega AS	14 900 000
Noromega AS	10 100 000
Northern Research Institute Tromsø AS	160 000
Næringsforeningen i Tromsøregionen	1 000 000
Næringsforeningen i Tromsøregionen	250 000
NHO	500 000
SnapTV AS	1 000 000
Sommarøy Arctic Eiendom AS	227 500
Spider Industrier AS	815 000
Stiftelsen Nordlysfestivalen Tromsø	350 000
Stiftelsen Polaria	576 000
Troms Fylkeskommune	18 000
Troms Offshore AS	964 200
Troms Reiseliv AS	123 000
Troms Reiseliv AS	950 000
Troms Reiseliv AS	20 000
Tromsø Alpinsenter AS	1 450 000
Tromsø Kunstforening	116 000
Visit Tromsø-region AS	1 300 000
XS Office AS	390 000

Kilde:

DA Bodø: *Tilsagn*. Tilgjengelig fra:

<http://www.dabodo.no/artikkel.aspx?Mid1=2134&Aid=12028> Hentet: 12.05.10

RDA Tromsø: *Innvilgede prosjekter i 2009*: <http://www.rdatromso.no/innvilgede-prosjekter-i-2009.4641776-157754.html> Hentet 12.05.10

Vedlegg 5: Valgfritt pensum SPL-3009

Amdam, Jørgen(1996): *Reaktiv eller proaktiv regionalpolitikk? Komparativ analyse av regionalt utviklingsarbeid og planlegging i Irland og Norge*. Forskningsrapport nr. 11. Høgskolen i Volda, Møreforskning Volda. Egset Trykk A/S. Volda.

158 sider

Amdam, Roar & Bukve, Oddbjørn (2004): *Det regionalpolitiske regimeskiftet – tilfellet Norge*. Tapir Akademisk Forlag. Trondheim.

331 sider

Offerdal, Audun (2000): Iverksettingsteori – resultatene blir sjelden som planlagt, og det kan være en fordel? I: Baldersheim, Harald & Rose, Lawrence E. (red.): *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS. Bergen.

25 sider

Til sammen 514 sider.

Metodelitteratur:

Kvale, Steinar (2008): *Det kvalitative forskningsintervju*. Gyldendal Akademisk. Oslo.

236 sider

Silverman, David (2007): *Interpreting Qualitative Data – Methods for Analyzing Talk, Text and Interaction*. SAGE Publication. London.

314 sider

Til sammen 550 sider.